ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯು ಎಂಟು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಚನಂ ಮಂತ್ರ ಪಠನಂ ಯಾಗಯೋಗೌ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನಂ ಸೇವಾ ತಚ್ಚಿನ್ಹೈ ್ರಂಕನಂ ತಥಾ ॥

ತದೀಯಾರಾಧನಂ ಚ ಸ್ಯಾನ್ನವಧಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಶುಭೇ ।

೧ ಪೂಜೆ, ೨ ವೇದ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ೩ ಭಾಗವತ, ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ ಮುಂತಾದ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾರಾಯಣ, ಯಜ್ಞ ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಉಪಾಸನೆ, ನಾಮಜಪ, ಅವನ ಗುಣಗಳ ಗಾಯನ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಸೇವೆ, ಅವನ ಚಿನ್ಹಗಳಾದ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವದು, ಮತ್ತು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೇ ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಹೀಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಬಗೆಯಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನವಕರ್ಮ ವಿಧಾನೇಜ್ಯಾ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಸತತಂ ಸ್ಮೃತಾ ।

ಈ ಒಂಭತ್ತು ವಿಧವಾದ ಪೂಜಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂಭತ್ತು ವಿಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ತತ್‌ಚಿನ್ಹೈರಂಕನಂ ಸೇವಾ ತದೀಯಾನಾಂಚ ಪೂಜನಂ ।
ಮಂತ್ರವರ್ಣಸ್ಯ ಜಪನಂ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನಂ ಹರೇಃ ॥
ವಂದನಂಚ ವಿಶಾಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಷಟ್ಕರ್ಮೇಜ್ಯಾ ವಿಧಾನತಃ ॥

ವೈಶ್ಯರು, ಹರಿಯ ಚಿನ್ಹೆಗಳಾದ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದು, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು, ಸ್ವಯಂ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವದು, ಮಂತ್ರಜಪ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನ ಹಾಗೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಇವು ಆರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಭಗವತ್ಪೂಜೆ ಆಗಿದೆ.

ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನಂ ಸೇವಾ ಪೂಜನಂ ವಂದನಂ ತಥಾ ।
ಅರ್ಚನಂ ಚ ತದೀಯಾನಾಂ ಪಂಚೇಜ್ಯಾ ಶೂದ್ರ ಜನ್ಮನಃ ॥

ಭಗವಂತನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಗುಡಿಸುವದು, ಸಾರಿಸುವದು, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವದು, ಮೊದಲಾದ ಸೇವೆ, ಪೂಜೆ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಅರ್ಚನೆ, ವಂದನೆ, ಇವು ಐದು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಭಗವತ್ಪೂಜೆ.

ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ ಜಾತಿಯವರೂ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಮೆ ಅಥವಾ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರು ಭಗವಂತನ ಮಾನಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಮೋದಮಸ್ತಮಃ ಶೌಚಂ ಸತ್ಯಮಾಮಿಷ ವರ್ಜನಂ ।
ಅಸ್ತೇಯಮೇವಾऽ ಹಿಂಸಾಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಧರ್ಮಸಾಧನಂ ॥

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ತಪಸ್ಸು, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುವದು, ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದು, ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸದೇ ಇರುವದು ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ, ಇವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದವರೂ, ವರ್ಣದವರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಗಳು. ಉಳಿದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ವರ್ಣ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಕೈಕಾಲು ಮುಖಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಗುರುಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೂರಹೋಗಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ, ಮೃತ್ತಿಕಾಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಳಿಕ ದಂತಧಾವನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ತುಳಸೀಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅದರ ಎಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ' ಎಂಬ ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹಾಗೂ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಂಗಾಂಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಪಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿ ಮುಳುಗಿ ಹಾಕಿ ಅಘಮರ್ಷಣ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಆಚಮನ, ಮಾರ್ಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ ೨೮ ಸಲ ಜಪಮಾಡಿ ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ನೀರನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಋಷಿಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ತರ್ಪಣಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಮೈವರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮಡಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ಗೋಪೀಚಂದನದಿಂದ ಹಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ನಾಮ ಮುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವನ್ನೂ, ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮೌನದಿಂದ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು.

ತಳಿರು ತೋರಣ ಹೂವಿನ ಸರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶುಭ್ರ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಂಧ ತುಳಸೀ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವನ್ಮೂತಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವೈಖಾನಸ ಆಗಮವು ಶ್ರೌತಾಗಮ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ವಸಿಷ್ಠಾಗಮವು ಸ್ಮಾರ್ತಾಗಮ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು, ದಿವ್ಯಾಗಮವು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲೋಪವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಆವಾಹನ, ಆಸನ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಗಂಧ,

ಪುಷ್ಪ, ಅಕ್ಷತಾ ಪಾದ್ಯ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ತಾಂಬೂಲ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಇವುಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಮೂಲಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಚಾರದ ಅನಂತರ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ (ಬೊಗಣೆ ತುಂಬ ಹೂ)ಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆವಾಹನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಕ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ತುಳಸೀದಳ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ, ಆಚಮನ, ಅರ್ಘ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಸುವಾಸಿತ ತೈಲದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿ ಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದ ಉದ್ವರ್ತನ (ಉಜ್ಜಿ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಂದನ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುಡಿಗಳಿಂದ ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ವರ್ತನ ಎನ್ನುವರು.) ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಗಂಧ ನೀರಿನಿಂದ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ದೇವರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ ಇಡಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಮಧುಪರ್ಕ ಸುಗಂಧಿ ಪುಷ್ಪ, ದಶಾಂಗ ಹಾಕಿದ ಧೂಪ, ದೀಪ, ಪಾಯಸ, ಪೂರಿ, ಮೊದಲಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ನೈವೇದ್ಯ ತಾಂಬೂಲ, ಮಂಗಳಾರತೀ, ಹೂವಿನ ಸರಗಳನ್ನು ಏರಿಸುವದು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠ, ಗರುಡನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸುವದು, ಮಂಗಲಾರ್ಘ್ಯ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ವೈಶ್ವ ದೇವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ೧೦೮ ಅಥವಾ ೨೮ ಸಲ ಯಜ್ಞರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೋಮಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಭೂದೇವಿ, ನೀಲಾದೇವಿ ಮತ್ತು ವಿಮಲಾ ಮುಂತಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಅನಂತರ ಗರುಡ, ಶೇಷ, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಅನಿರುದ್ಧ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಕೇಶವಾದಿ ೨೪ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮತ್ಸ್ಯಕೂರ್ಮಾದಿ ದಶಾವತಾರಗಳು, ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ಆಯುಧಗಳು ಕುಮುದ ಕುಮುದಾಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರೂ ಚಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕ ಪಾಲಕರು ಕೂರ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳು ಇವರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವೈಕುಂಠ ಹೋಮ ಎನ್ನುವರು. ದೇವಸ್ಥಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೇ ಈ ವೈಕುಂಠ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪಂಚಯಜ್ಞ ವಿಧಾನದಿಂದ ಬಲಿ ನೀಡಿ ಅನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ತನಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾವಿರ, ನೂರು, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅತಿಥಿಗಳ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಶಕ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬಾರಿ ಜಪವನ್ನು ಆವೃತ್ತಿಮಾಡಿ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಭೃತ್ಯರನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಯಜಮಾನ ದಂಪತಿಗಳು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಿಜವಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾದವನು ವಿಷ್ಣುವಿನಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಎಂದೂ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಿದ್ಧಿ ಅಥವಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಮುಂತಾದ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸ ಪ್ರಿಯರಾದ, ದೇವತಾ ಆರಾಧನೆಯು ಮದ್ಯಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ಕುಂಭೀ ಪಾಕಾದಿ ನರಕಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷ ಭೂತಾದಿಗಳ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪಿಶಾಚಾದಿ ತಾಮಸಶಕ್ತಿಗಳ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಮಾನವನು ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ನರಳುತ್ತಾನೆ.

ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಅನ್ಯದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಾಡುವುದೇ ಆದರೆ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನ ಪರಿವಾರತ್ವೇನ ಅನ್ಯ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ, ನೈವೇದ್ಯ ಶೇಷದಿಂದಲೇ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹರಿಗೆ ನಿವೇದಿತವಾದದ್ದನ್ನೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ನೀಡಿದರೆ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಆಸ್ತಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದೂ ಕೊಡಬಾರದು. ಪರರಿಗೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ನರಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ತಾನು ದಾನ ನೀಡದೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕೇವಲ ದಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಚೌರ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನರಕ.

ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಮೂಲಂಗಿ, ಗಜ್ಜರಿ, ನುಗ್ಗೆಕಾಯಿ, ಬಿಲ್ವಫಲ, ಪಡುವಲ, ಸೊರೆಕಾಯಿ, ಬದನೆಕಾಯಿ, ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ತಿನ್ನಬಾರದು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ಅಲ್ಲದವರ ಮತ್ತು ಪತಿತರ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಗೂ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡದ ಅನ್ನವನ್ನು ನಾಯಿಯ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಸಮ ಎಂದು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಭೂತ, ಕೂಶ್ಮಾಂಡ, ಗಣಾಧೀಶ, ಭೈರವ, ಭೂತಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯಬೇಕಾಗುವದು.

ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ, ಹಿಂಸೆ, ಪರಿದ್ರವ್ಯದ ಅಪಹಾರ ಮತ್ತು ಅಭಕ್ಷಭಕ್ಷಣ ಈ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ನರಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪತಿತ ಪಾಖಂಡಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಭಗವದ್ಭಾಕ್ತಾ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭಕ್ತಿಯು ಒಂಭತ್ತು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಸುದರ್ಶನೋರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರಾದಿತ ಚ್ಚಿಹ್ನೈ ರಂಕವಂ ಶುಭಮ್ ।
ಸದ್ಗುರೋರ್ಮಂತ್ರ ಪಠನಂ ಆಚನಂ ವಿಧಿನಾ ಹರೇಃ ॥

ಸ್ಮರಣಂ ಕೀರ್ತನಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸೇವಾ ಚ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ।
ಪ್ರಣಾಮಸ್ತಸ್ಯ ಪುರತಃ ತದೀಯಾನಾಂಚ ಪೋಜನಮ್ ॥
ಪ್ರಸಾದತೀರ್ಥ ಸೇವಾಚ ಭಕ್ತಿರ್ನವವಿಧಾಸ್ಮತಾ ॥

೧) ಗೋಪಿ ಚಂದನದಿಂದ ನಾಮಧಾರಣ ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ಚಿಹ್ನಧಾರಣ ೨) ಒಳ್ಳೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಜಪಿಸುವುದು. ೩) ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ೪) ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು, ೫) ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಸತತ ನಾಮೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವುದು. ೬) ಪೂಜೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಜಪೋಪವಾಸ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆ ಗೈಯುವುದು. ೭) ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕುವುದು. ೮) ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು. ೯) ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಿವೇದಿತವಾದ ನೈವೇದ್ಯಪ್ರಸಾದವನ್ನು, ತೀರ್ಥವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು. ಇದು ನವ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯನೆನಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ನವ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆ ಗೈಯುವವರು ಉದ್ಧೃತರಾಗುವರು. ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವು ಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನ, ದಿನ ವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪೂಜೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪೂಜೆಯೆನಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಜಾತೀ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಎಂದರೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ದೀಪದಾನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಧರ್ನುಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ನೈದಿಲೆ ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ವಿದ್ವದ್ ಜನರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಕಮಲ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅರ್ಚನೆ, ತುಪ್ಪ ಪಾಯಸದ ನೈವೇದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ವಸಂತ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬಕುಳ ಚಂಪಕ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ದೇವರಪೂಜೆ ಅನ್ನ ಪಾಯಸ ನೈವೇದ್ಯ ಅವುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಭೋಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಕುಸುಮಾರ್ಚನೆ, ಮೊಸರು ಅನ್ನ ನೈವೇದ್ಯ, ಪಾನಕ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ವಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಜೇಷ್ಠ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿಳೀ ಕಮಲ ಕನ್ನೈದಿಲೆ, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಪಾಚಲ ಪುಷ್ಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಅಥವಾ ಮಾವಿನಕಾಯಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆಷಾಢ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಪೂಜೆ ಪಾಯಸ, ನೈವೇದ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರ ಭೋಜನ ಮಾಸದ ಕೊನೆಗೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಸೇವೆ ಸಂತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸುರ ಹೊನ್ನೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಭಗವತ್ ಪೂಜೆ ಪರಮಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇದಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಭಗವತ್ ಪೂಜೆ ತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಅನಾರಸ, ವಡೆ, ಫೇಡೆ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವು ವಿಶೇಷ ಹರಿ ಪ್ರಾಣಕಾರಕ, ಭಾದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಕೋಲು, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಗೋರಂಡಿ ಹೂ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ, ಖೀರಿನ ನೈವೇದ್ಯ, ಗೋದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಶ್ವೀಜ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನೀಲ

ಕಮಲಗಳಿಂದ ಭಗವತ್ ಪೂಜೆ ಅಪ್ಪಿ ಪಾಯಸದಿಂದ ವಿದ್ವತ್ ಭೋಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಳೆ ತುಳಸೀ ದಳದಿಂದ ಭಗವದರ್ಚನೆ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಲು ಬೆರೆಸಿ ಉತ್ತಮ ಪಾಯಸ, ವಡೆ, ಫೇಡೆ, ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಶನಿವಾರ ಸಂಕ್ರಮಣ ವ್ಯತೀಪಾತ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ವಿಷ್ಣು ನಕ್ಷತ್ರ, ಗುರುಗಳ ಪುಣ್ಯದಿವಸ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಜಯಂತೀ ದಿನಗಳಂಥ ಪರ್ವಕಾಲ ಪುಣ್ಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೋಮಹವನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಒಂದೊಂದು ಋಷಿಗೂ ದೇವರಿಗೂ ಪುಷ್ಪಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪಕ್ವಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ವಿಶೇಷ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಆಹುತಿ ಹಾಕಿ ಸಂಹಿತಾ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಪ. ಅಷ್ಟು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಏಳು ದಿವಸ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆ ಹೇಳುವ ಸೂಕ್ತದಿಂದಾದರೂ ಹೋಮ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮಂತ್ರ ರತ್ನಯೆನಿಸಿದ ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಾವಿರ ಎಂಟುಸಲ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಸುದರ್ಶ ಅನುದಾನ ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಗೈಯಬೇಕು. ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಫಲ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನೀಡಿ ಸಮೀಚೀನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಯಾಪ ಜನ್ಮ ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವೈಷ್ಣವರನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅರ್ಚಯಿತ್ವಾಽಪಿ ಗೋವಿಂದಂ ತದೀಯಿಯಾನ್ ನಾರ್ಚಯೇತ್ ಪುನಃ ।
ನ ಸ ಭಾಗವತೋ ಜ್ಞೇಯ ಕೇವಲಂ ಧಾಂಭಿಕಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಪೂಜೆ, ಮಾಡಿದರೂ ಅವನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಭಾಗವತ ಅಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ವೈಷ್ಣವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪಾರ್ವತೀ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಕ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನು ನೀನು, ಕೇಳ ಎಯಸುವೇ?

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಆಚಾರ
ಎಂಬ ಎರಡುನೂರ ಮೂವತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಾಮದೇವ ಋಷಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದ ಉಪದೇಶ ಶಿವನಿಂದ ರಾಮಶಬ್ದದ ನಿರ್ವಚನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೩೬

ವಶಿಷ್ಠ:- ಮಹಾದೇವರು ನೀನು ಏನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವಿ? ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಆ ಸತೀಮಣಿಯು ಪತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಣಮಿಸಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ನುಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ನಾಥ, ತಾವು ಗುಹ್ಯಾತಿ ಗುಹ್ಯತರವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ನನ್ನ ಎದುರು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ನಾನು ಧನ್ಯಳು ಆದೆ. ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ದೇವೇಶನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾದೇವ:-

ಸಾಧು, ಸಾಧು ಮಹಾದೇವಿ, ಸಾಧು, ಸಾಧು ವರಾನನೇ ।
ಅರ್ಚಯಸ್ವ ಹೃಷಿಕೇಶಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಭರ್ತಾರಮಚ್ಯುತಮ್ ॥

ಮಹಾದೇವಿ, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು, ನೀನು ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಸುಂದರಿ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವು ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಪತಿಯಾದ ಹೃಷಿಕೇಶನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸು. ಗುರುವು, ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಶವನು ಅಭೀಷ್ಟಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ.

ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆದೇಶದಂತೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತವಕಗೊಂಡ ಆ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ವಾಮದೇವ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ವಿನಯದಿಂದ ಆ ಮುನಿಪುಂಗವರಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ತಾವು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಈ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ವಾಮದೇವ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪೂಜಾವಿಧಾನವನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ವ್ರತಸ್ಥಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ವಾಮದೇವ:- ಶುಭಾಂಗಿ, ನೀನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೃಷಿಕೇಶನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ವಾಮದೇವರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಭವಾನಿಯು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರು ವಾಮದೇವ ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೇ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದ ಜಪವನ್ನೂ ಪಾರಾಯಣವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದಳು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮಹಾದೇವನು ಕೈಲಾಸ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಗೈದು ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಂದು ದ್ವಾದಶಿಯಾದುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾ ಎಂದು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕರೆದರು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪ್ರಭು, ನಾನು ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಹೇಳದೇ ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಜಪ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಊಟ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನು ಈ ಜಪವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಅನಂತರ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾದೇವ:-

ಧನ್ಯಾನಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯಾನಿ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಾನಿ ಪಾರ್ವತಿ ।
ದುರ್ಲಭಾ ವೈಷ್ಣವೀ ಭಕ್ತಿರ್ಭಾಗಧ್ಯೇಯಂ ವಿನೇಶ್ವರಿ ॥

ಪಾರ್ವತೀ, ನೀನು ಧನ್ಯಳು. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮ ಭಕ್ತಳು ಆಗಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಕೃತಕೃತಳೂ ಆಗಿರುವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಗ್ಯ ಇರದಿದ್ದರೆ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಲಾರದು.

ರಮಂತೇ ಯೋಽಗಿನೋಽನಂತೆ ಸತ್ಯಾನಂದೇ ಚಿದಾತ್ಮನಿ ।
ತೇನ ರಾಮಪದೇ ನಾಸೌ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮಾಽಭಿ ಜೀಯತೆ ॥

ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯೂ, ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಂತ್ಯಗಳಿಂದ ರಹಿತನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಿಗಳೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ರಾಮ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮ ರಾಮೇತಿ ರಾಮೇತಿ, ರಮೆ । ರಾಮೆ ಮನೋರಮೆ ।
ಸಹಸ್ರನಾಮ ತತ್ತುಲ್ಯಂ ರಾಮ ನಾಮ ವರಾನನೇ ॥

ಸುಂದರಳಾದ ಪಾರ್ವತಿ, ಮನೋಹರವಾದ ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ ಎಂಬ ರಾಮನಾಮದ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಾನು ಮನೋಹರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದದಿಂದ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರಾಮ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಶಬ್ದವು ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿರ ಹರಿನಾಮಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ.

ರಕಾರಾದೀನಿ ನಾಮಾನಿ ಶೃಣ್ವತೋ ಮಮ ಪಾರ್ವತಿ ।
ಮನಃ ಪ್ರಸನ್ನತಾಂ ಯಾತಿ ರಾಮನಾಮಾಭಿ ಶಂಕಯಾಃ ॥

ರ ಕಾರದಿಂದ ಶುರುವಾಗುವ ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೊದಲು 'ರ' ಕಾರವೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ 'ರ' ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳೂ ನಾಮಗಳೂ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.

ರಾಮೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಿ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಸಾರ್ಧಂ ಮಯಾಧುನಾ ।

ದೇವಿ ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ರಾಮ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರನಾಮವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಬಿಡು. ನೀನು ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ನಿನಗೆ ಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ವ್ರತವೂ ಸಾಂಗವಾದಂತಾಯಿತು. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಜತೆ ಊಟ ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಪೂರ್ಣವಾದಂತಾಯಿತು.

ಪತಿ ಶಂಕರನ ಈ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ರಾಮ ಎಂಬ ಮಂಗಳನಾಮವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯುತಳಾಗಿ ಪಠಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಮಹಾದೇವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವರ ಜತೆಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಭೋಜನಾ ನಂತರ ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಸರಸಾಲಾಪ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ರಾವಣನ ವೈರಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಬೇರೆ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ನಾಮಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ನನಗಾಗಿ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ಪಾರ್ವತಿ, ರಾಮಚಂದ್ರನ ನಾಮಗಳು, ಲೌಕಿಕ, ವೈದಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಆ ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾವಿರ ಹೆಸರುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿವೆ. ಆ ಸಾವಿರ ನಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯ ನಾಮ ಎಂದರೆ ನೂರ ಎಂಟು ರಾಮನಾಮಗಳು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಒಂದೊಂದು ನಾಮವೂ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿವೆ. ಆ ರಾಮನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ನಾಮಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೋತ್ರ ಶತನಾಮಾವಳಿ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಮಹಾದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ನೂರೆಂಟು ರಾಮನಾಮಾವಳಿ

ಓಂ ಶ್ರೀರಾಮೋ ರಾಮಚಂದ್ರಶ್ಚ ರಾಮಭದ್ರಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತ ।
ರಾಜೀವಲೋಚನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜೇಂದ್ರೋ ರಘು ಪುಂಗವಃ ॥೧॥

ಜಾನಕೀ ವಲ್ಲಭೂಜೈತ್ರೋಜಿತಾಮಿತ್ರೋ ಜನಾರ್ದನಃ ।
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪ್ರಿಯೋದಾಂತಃ ಶರಣಾಗತ ವತ್ಸಲಃ ॥೨॥

ವಾಲಿಪ್ರಮಥನೋ ವಾಗ್ಮೀ ಸತ್ಯವಾಕ್ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ ।
ಸತ್ಯವ್ರತೋ ವ್ರತಫಲಃ ಸದಾ ಹನುಮದಾಶ್ರಯಃ ॥೩॥

ಕೌಶಲೇಯಃ ಖರಧ್ವಂಸೀ ವಿರಾಧವಧ ಪಂಡಿತಃ ।
ವಿಭೀಷಣ ಪರಿತ್ರಾತಾ ದಶಗ್ರೀವಾ ಶಿರೋಹರಃ ॥೪॥

ಸಪ್ತಕಾಲ ಪ್ರಭೇತ್ತಾ ಚ ಹರಕೋದಂಡ ಖಂಡನಃ ।
ಜಾಮದಗ್ನಿ ಮಹಾದರ್ಪ ದಲನಸ್ತಾಟಕಾಂತಕೃತ್ಃ ॥೫॥

ವೇದಾಂತಪಾರೋ ವೇದಾತ್ಮಾ ಭವಭಂಧೈಕ ಭೇಷಜಂ ।
ದೂಷಿಣತ್ರಿಷಿರೋರಿಶ್ಚ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಸ್ತ್ರಿ ಗುಣಾತ್ಮಕಃ ॥೬॥

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕಾತ್ಮಾ ಪುಣ್ಯಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಕೀರ್ತನಃ ।
ತ್ರಿಲೋಕ ರಕ್ಷಕೋ ಧನ್ವೀ ದಂಡ ಕಾರಣ್ಯ ವಾಸಕೃತ್ಃ ॥೭॥

ಅಹಲ್ಯಾಪಾವನಶ್ಚೈವ ಪಿತೃಭಕ್ತೋ ವರಪ್ರದಃ ।
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಜಿತಲೋಭೋ ಜಗದ್ಗುರುಃ ।
ಋಕ್ಷವಾನರ ಸಂಪಾತಾ ಚಿತ್ರಕೂಟ ಸಮಾಶ್ರಯಃ ॥೮॥

ಜಯಂತತ್ರಾಣವರದಃ ಸುಮಿತ್ರಾಪುತ್ರ ಸೇವಿತಃ ।
ಸರ್ವದೇವಾಧಿ ದೇವಶ್ಚ ಮೃತವಾನರ ಜೀವನಃ ॥೯॥

ಮಾಯಾಮಾರೀಚಹಂತಾ ಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ಮಹಾಭುಜಃ ।
ಸರ್ವದೇವಸ್ತುತಸೌಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ॥೧೦॥

ಮಹಾಯೋಗೀ ಮಹೋದಾರಃ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಥಿರ ರಾಜ್ಯದಃ ।
ಸರ್ವಪುಣ್ಯಾಧಿಕ ಫಲಃ ಸ್ಮೃತಸರ್ವಾಘನಾಶನಃ ॥೧೧॥

ಆದಿಪುರುಷೋ ಮಹಾಪುರುಷಃ ಪರಮ ಪುರುಷಃ ತಥಾ ।
ಪುಣ್ಯೋದಯೋ ಮಹಾಸಾರಃ ಪುರಾಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥೧೨॥

ಸ್ಮಿತವಕ್ತ್ರೋಮಿತಭಾಷಿ ಪೂರ್ವಭಾಷಿ ಚ ರಾಘವಃ ।
ಅನಂತಗುಣಗಂಭೀರೋ ಧೀರೋ ದಾಂತ ಗುಣೋತ್ತರ ॥೧೩॥

ಮಾಯಾಮಾನುಷ ಚಾರಿತ್ರೋ ಮಹಾದೇವಾಧಿ ಪೂಜಿತಃ ।
ಸೇತುಕೃತ್‌ಜಿತ್ ವಾರೀಷುಃ ಸರ್ವತೀರ್ಥಮಯೋ ಹರಿಃ ॥೧೪॥

ಶಾಮಾಂಗಃ ಸುಂದರಃ ವೀರ ಪೀತಾವಾಸಾ ಧನುರ್ಧರಃ
ಸರ್ವಯಜ್ಞಾಧಿಪೋ ಯಜ್ಞೋ ಜರಾಮರಣ ವರ್ಜಿತಃ ॥೧೫॥

ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಸರ್ವಾಕ್ಷ ಗಣವರ್ಜಿತಃ
ಪರಮಾತ್ಮಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಿಗ್ರಹ ॥೧೬॥

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಃ ಪರಂಧಾಮ ಪರಾಕಾಶಃ ಪರಾತ್ಪರಾಃ ।
ಪರೇಶಃ ಪಾರಗಃ ಪಾರಃ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಕಃ ಶಿವಾಃ ॥೧೭॥

ಇತಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಸ್ಯ ನಾಮ್ನಾಮಷ್ಟೋತ್ತರ ಶಕಂ
ಗುಹ್ಯಾದ್ ಗುಹ್ಯತರಂ ದೇವೀ ತವಸ್ನೇಹಾತ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ॥೧೮॥

ಯಃ ಪಠೇತ್ ಶೃಣುಯಾದ್ವಾಪಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತೇನ ಚೇತಸಾ
ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ಪಾಪೈಃ ಕಲ್ಪಕೋಟಿ ಶತೊದ್ಭವೈಃ ॥೧೯॥

ಜಲಾನಿ ಸ್ಥಲತಾಂ ಯಾಂತಿ ಶತ್ರವೋ ಯಾಂತಿ ಮಿತ್ರತಾಂ ।
ರಾಜಾನೋ ದಾಸತಾಂ ಯಾಂತಿ ವಹ್ನಯೋ ಯಾಂತಿ ಸೌಮ್ಯತಾಂ ॥೨೦॥

ಅನುಕೂಲ್ಯಂ ಚ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥೈರ್ಯಂ ಯಾಂತಿ ಚಲಾಶ್ರೀಯಃ ॥

ಈ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಷ್ಟೋತ್ರ ಶತನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಗುಹ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಮ ರಹಸ್ಯ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಪಠಣ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಶತ್ರುಗಳೂ ಮಿತ್ರರಾಗುವರು. ರಾಜರೂ ದಾಸರಾಗುವರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಳು.

''ರಾಮಂ ದುರ್ವಾದಲ ಶಾಮಂ ಪದ್ಮಾಕ್ಷಂ ಪೀತ ವಾಸಸಂ

ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದೂರ್ವಾದಳದಂತೆ ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರನಾದ ರಾಮನನ್ನು ಅವನ ದಿವ್ಯ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಮಾಯ ರಾಮಭದ್ರಾಯ ರಾಮಚಂದ್ರಾಯ ವೇಧಸೇ ।
ರಘುನಾಥಾಯ ನಾಥಾಯ ಸೀತಾಯಾಃ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆಹ್ಲಾದಕನಾದ ಜಗತ್ ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನಾದ ರಘುಕುಲದ ದೊರೆಯಾದ ಸೀತಾಪತಿಯಾದ ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಜಪಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಯುಜ್ಯ ರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ, ಶ್ರೀರಾಮನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವಳು ಆ ನಂದಿವಾಹನನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನುಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:-

ಆಹೋ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಅತುಲಂ ರಾಮಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ।
ತ್ವತ್ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಹರೇರ್ಭಕ್ತಿಃ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮ ನಿಚಾಸ್ತುಮೆ ॥

ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಮಹಿಮೆ ಅಪಾರ. ಅದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಇರಲಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರಳಾದ ಗೌರೀದೇವಿಯು ಹಗಲಿರುಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಾಯ ರಾಮಭದ್ರಾಯ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಮಾಡುತ್ತ ಸುಖದಿಂದ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದಳು, ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಾಮದೇವ ಋಷಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಉಪದೇಶ ಶಿವನಿಂದ ರಾಮಶಬ್ದದ
ನಿರ್ವಚನ ಎಂಬ ಎರಡುನೂರ ಮೂವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಭೃಗು ಋಷಿಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೩೭

ದಿಲೀಪ:- ಗುರುಗಳೇ ತಾವು ನನಗೆ ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿದಿರಿ. ಜೀವಾತ್ಮನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಿರಿ. ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೂ ಅವರೆಡರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಂದೇಹವು ಉಳಿದಿದೆ. ಮಹಾದೇವರು ಪರಮ ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಅವರಿಗೆ ಇಂಥ ನಿಂದಿತವಾದ ರೂಪವು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಯೋನಿ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಏಕೆ ಪೂಜಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಕಣ್ಣು, ನಾಕು ಕೈ, ಐದು ಮೋರೆ ಉಳ್ಳ ಆ ಶೂಲಪಾಣಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನು ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾಗಿ ಏಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವು ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೊಡನೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಸತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವು ಶುರು ಮಾಡಿದ ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರೂ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತರೂ ಆದ ಅನೇಕ ಋಷಿಗಳು, ಮುನಿಗಳೂ ಯೋಗಿಗಳೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮುನೀ ಮನೀಷಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ತತ್ವ ವಿಚಾರವು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಯಿತು. ''ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಜೀವೋತ್ತಮರು ಯಾರು? ಯಾರ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು? ಯಾರ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು? ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ನಾಶ ರಹಿತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಯಾರು?'' ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ವಿವಾದ ಎದ್ದಿತು. ರುದ್ರನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿದವರು ಹಲವರು. ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ವಾದಿಸುವವರು ಕೆಲವರು. ಸೂರ್ಯನೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಪೂಜ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸುವವರು ಅನೇಕ ಜನರು. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ದೇವತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ದ್ವಿಜರು ಹಲವಾರು ಜನ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪುಂಗವರಾದ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಾದ ವಿವಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವು ಅವರಿಗೆ ನುಡಿದನು. ಪುಂಡರೀಕದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ; ದೇವೋತ್ತಮ.

ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವಿನ ಈ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಕೈ ಮುಗಿದು ತಪೋನಿಧಿಯಾದ ಭೃಗು ಋಷಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಋಷಿಗಳು:- ಮುನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಗರಿಷ್ಠರು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬಂದ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಸಮರ್ಥರು, ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ಮೂವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಶುದ್ಧ ಸತ್ವ ಗುಣವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಾರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರು ಪೂಜ್ಯರು. ನೀವು ಮೂರು ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಆ ಮೂವರನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರಿ.

ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರ ತೀರ್ಥ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕ ನೈವೇದ್ಯವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಪರಮ ಪಾವನವಾಗುವುದೋ ಅಂಥ ಜೀವೋತ್ತಮನು ಯಾರು? ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ಯಾರು? ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಭೃಗು ಋಷಿಗಳು ವಾಯುಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹಾರಿದರು. ಮಹಾದೇವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರು. ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದ ನಂದೀಶ್ವರ ಅವನಿಗೆ ಭೃಗು ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಭೃಗು:- ಸುರೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಈ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ಶಂಕರನಿಗೆ ತಿಳಿಸು.

ಆ ಮುನಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಶಿವಗಣಗಳ ಅಧೀಶ್ವರನಾದ ನಂದಿಯು ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ.

ನಂದಿ:- ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ, ಶಂಕರನು ಮಹಾದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಈಗ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗುವದು ಸರಿ ಅಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಬದುಕಬೇಕು, ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗು.

ನಂದೀಶ್ವರನಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೃಗು ಋಷಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಮಹಾದೇವರು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಋಷಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೃಗು ಋಷಿಯು ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಶಾಪ ನೀಡಿದ.

ಭೃಗು:- ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನಾದ ಈ ಶಂಕರ ನಾರಿಯ ಸಂಗ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಜ್ಞಾನ ತುಂಬಿದ ಈ ಮೂಢನು ತಾನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕಾಮಾಂಧನಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವನಿತಾ ವಿಹಾರ ಲೋಲುಪನಾಗಿ ಇರುವ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಮುಕ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಯೋನಿಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ. ತಮೋಗುಣದಿಂದ ತುಂಬಿತುಳುಕುವ ಇವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ನಷ್ಟವಾಗಲಿ. ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಇರಲಿ ಈ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಅನ್ನ, ನೀರು, ಹೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಾಗಲಿ.

ಕೋಪಿಷ್ಠನಾದ ಭೃಗು ಮುನಿಯು ಲೋಕಪೂಜಿತನಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಹೀಗೆ ಶಪಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ತಡೆದ ನಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಶಾಪ ಹಾಕಿದ.

ಭೃಗು:- ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ, ಲಿಂಗ, ಮೂಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ರುದ್ರದೇವರ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಖಂಡಿಗಳಾಗಿ ವೇದಬಾಹ್ಯರೂ ಆಗಿರಿ.

ಹೀಗೆ ತನಗೂ ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರಿಗೂ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಶಾಪ ಹಾಕಿದ ಭೃಗುಮುನಿಯ ಶಾಪಾಟೋಪವನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಭೃಗುಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಧಾವಿಸಿದ. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಂಕರನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೈ ಮುಗಿದು ವಿನಯದಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಭೃಗುಮುನಿಯು ಮಹಾದೇವರ ಹಣೆಯ ನಡುವಿನ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ನಡುಗಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ತನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೋರಿದ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶಾಪವನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ ''ನನ್ನ ಮಾತು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು. ನೀನು ಕುರೂಪಿಯಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ'' ಎಂದು ನುಡಿದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಡೆದ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶಿವನ ಪಾದೋದಕ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳು ಅಗ್ರಾಹ್ಯ ಆದವು.

ತತಃ ಪ್ರಭತಿಃ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ತಸ್ಯ ಪಾದೋದಕಾದಿಕಂ ।
ಅಗ್ರಾಹ್ಯಮಭವದ್ ರಾಜನ್ ಸರ್ವಭೂತಾಹಿ ಪಶ್ಯತು ॥
ಪಾಶಂಡೈಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನಸ್ತು ಲಿಂಗರೂಪಧರಾಶಿವಃ ॥

ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಧೀಶ್ವರನಾದರೂ ಆ ಶಿವನನ್ನು ತೊಳೆದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪಾದೋದಕ ಎಂದು ವಿಪ್ರರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶಿವನಿಗೆ ಈ ಲಿಂಗದ ರೂಪವು ಭೃಗುಮುನಿಯ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ ದಿನದಿಂದಲೇ ಬಂದಿತು. ಪಾಷಂಡಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಕೈಲಾಸ ಲೋಕದಿಂದ ಆ ಭೃಗುಮುನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ನಡೆದ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಚ್ಚತರವಾದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಆಸೀನನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು, ಅವರ ಎದುರೇ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಕೊಂಡ. ಆದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಆ ಭೃಗುಋಷಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೂಡ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಭೃಗುಋಷಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ತನ್ನ ಶಾಪವನ್ನು ಎಸೆದ.

ಭೃಗು:- ಬ್ರಹ್ಮ, ನೀನು ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಉದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದೆ. ನೀನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಇಲ್ಲದವನು ಆಗು ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರಲಿ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಹೀಗೆ ಭೃಗುಋಷಿಯು ಶಾಪಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಆ ಭೃಗುಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಡೆದ. ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ತಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಆ ಭೃಗುಮುನಿಯನ್ನು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಳ ನಡೆದ, ಆ ಮಹರ್ಷಿ. ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ವಿಮಾನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶೇಷ ಪರ್ಯಂಕ. ಆ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ

ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ ಹರಿ. ಅವನ ಕಾಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಅವನ ಎರಡೂ ಪಾದಗಳನ್ನು ನೀವುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆ ಭೃಗುಋಷಿಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಲಕ್ಕೆ. ಕೂಡಲೇ ಭಗವಂತ ಎದ್ದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ ಎಂದು ಆನಂದೋದ್ಗಾರ ತೆಗೆದ. ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಭೃಗುಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿದ.

ವಿಷ್ಣು:-

ಧನ್ಯೋ ಸ್ಮ್ಯದೈವ ವಿಪ್ರರ್ಷೆ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಸ್ಮಿ ಸರ್ವದಾ ।
ತ್ವತ್ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶನಾದೋಃ ಮಂಗಲಂ ಮೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ನಾನು ಇಂದು ಧನ್ಯನಾದೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕೃತ್ಯನೂ ಆದೆ. ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಂತಹವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶವು ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಮಂಗಳ ಉಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ ಸ್ಮವಾಪ್ತಿ ಹೇತವಃ ಸಮುದ್ಧಿತ್ತಾಪತ್‌ಕುಲ ಧೂಮಕೇತವಃ
ಅಪಾರ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರಸೇತವಃ ಪುನಂತು ಮಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಾದ ಪಾಂಸವಃ ॥

ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಸಂಪತ್ತು ಬರಲು ಕಾರಣವಾದ ಕುತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಇರುವ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಸೇತುವಿನಂತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾದದ ಧೂಳಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಪವಿತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಎದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಸನ, ಗಂಧ ಚಂದನ, ದಿವ್ಯಹಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ. ಭಗವಂತನ ಈ ವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕ್ಷಮಾಗುಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭೃಗುಋಷಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವನ ಕಂಗಳಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳು ಉದುರಿದವು. ಎದ್ದು ಬಂದು ಆ ನಾರಾಯಣನ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಆ ಮುನಿಯು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಸಂತಸ ತುಂಬಿ ನುಡಿದ. ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತಪಸ್ವಿ ಭೃಗು.

ಭೃಗು:-

ಅಹೋರೂಪ ಮಹೋಶಾಂತಿ ರಹೋಜ್ಞಾನ ಮಹೋದಯಾ ।
ಅಹೋಸು ನಿರ್ಮಲಾ ಕ್ಷಾಂತಿ ರಹೋ ಸತ್ವಗುಣಂ ಹರೇಃ ॥

ಅಬ್ಬಾ ! ಏನು ರೂಪ ! ಎಂತಹ ಕಾಂತಿ ! ಏನು ಶಾಂತಿ ! ಏನು ಜ್ಞಾನ ! ಎಷ್ಟು ದಯೆ ! ಎಂಥ ಕ್ಷಮಾಗುಣ ! ಎಂಥ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಈ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ.

ಅನರ್ಹಾ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರಾದ್ಯಾ ರಜಸ್ತಮೋ ವಿಮಿಶ್ರಿತಾ ।
ತ್ವಂ ಶುದ್ಧಸತ್ವ ಗುಣವಾನ್ ಪೂಜನಿಯೋಗ್ರಜನ್ಮನಾಂ ॥

ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ರಜೋಗುಣದಿಂದಲೂ ತಮೋಗುಣ

ದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪೂಜನೀಯರು ಆಗಲಾರರು. ಶುದ್ಧ ಸತ್ವಗುಣದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪೂಜನೀಯನೂ ವಂದನೀಯನೂ ಆಗಿರುತ್ತಿ.

ತ್ವತ್‌ಪಾದಸ್ವರಿಲಂ ಸೇವ್ಯಂ ಪಿತೃಣಾಂಚ ದಿವೌಕಸಾಂ ।
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬೂಸೂರಾಣಾಂಚ ಮುಕ್ತಿದಂ ಕಲ್ಮಷಾಪಹಂ ॥

ನಿನ್ನ ಪಾದ ತೊಳೆದ ನೀರು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸೇವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದೋದಕವು ಮಾತ್ರ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ತದ್ಭುಕ್ತೊಚ್ಛಿ ಶೇಷಂ ವೈ ಪಿತೃಣಾಂಚ ದಿವೌಕಸಃ ।
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂಸೂರಾಣಾಂಚ ಮುಕ್ತಿದಂ ಕಲ್ಪಪಾಪಹಂ ॥

ನೀನು ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಶೇಷವು ಅರ್ಥಾತ್ ನೈವೇದ್ಯವು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವೂ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತರೇಷಾಂತು ದೇವಾನಾಮನ್ನಂ ಪುಷ್ಪಂ ಜಲಂತಥಾ ।
ಅಸ್ಪಶ್ಯಂತು ಭವೇತ್ಸರ್ವಂ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ಸುರಯಾ ಸದುಂ ॥

ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಅನ್ನ ಏರಿಸಿದ ಹೂವು ತೊಳೆದ ತೀರ್ಥ ಅಥವಾ ಪಾದೋದಕ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಬಾಡಿದ ಹೂವಿನಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ.

ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂತು ವಿಕ್ಷೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ ।
ನಾನ್ಯಪ್ರಸಾದಂ ಭುಂಜಿತ ನಾನ್ಯಸ್ಯಾಯತನಂ ವಿಶೇತ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇವರನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಬೇರೆ ದೇವತೆಯ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೂ ತಿನ್ನಬಾರದು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊರತು ಬೇರೊಬ್ಬ ದೇವತೆಯ ಗುಡಿಗೂ ಕೂಡ ಹೋಗಬಾರದು.

ನ ದದಾತೀಹ ಯೋ ವಿಪ್ರಃ ಪಿತೃಣಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ಮಣಿ ।
ತ್ವದ್ ಭುಕ್ತಮನ್ನಂ ತೀರ್ಥಂಚ ತತ್‌ಸರ್ವಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಭವೇತ್ ॥

ಯಾವ ವಿಪ್ರನು ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದ ತೊಳೆದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಶ್ರಾದ್ಧವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಮೇವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪೂಜ್ಯೋ ನಾನ್ಯೋಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ ।
ಮೋಹಾದ್ ಯಃ ಪೂಜಯೇದ್‌ನ್ಯಾನ್ ಸ ಪಾಖಂಡಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ ನೀನೇ ವಿಪ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮಪೂಜ್ಯನು ಆಗಿರುತ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಪೂಜ್ಯರು ಅಲ್ಲ. ಮೋಹದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಪಾಖಂಡಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆ

ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಎಲ್ಲ ವೇದರಾಶಿಯಿಂದ ನೀನೇ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯನೂ ಆಗಿರುತ್ತಿ. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಶಬ್ದದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವಾದ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಿ. ಬ್ರಹ್ಮ ಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯರಾದ ಎಲ್ಲ ಜೀವರನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ದೇವಕೀ ಪುತ್ರೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಧುಸೂದನ ।
ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಷ್ಣುರಚ್ಯುತ ।
ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಾಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ॥

ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ ಸೂಚಕವಾದ ಶುದ್ಧ ಸತ್ವಗುಣವು ಯಾರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರಾದಿಗಳು ರಜೋಗುಣ ತಮೋಗುಣ ಪ್ರಚುರರೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ ಮತ್ತು ನೀನು ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ ಸತ್ವಗುಣದ ಮೂರ್ತಿ, ಪರಾತ್ಪರ ಪರತತ್ವ ಎನಿಸಿದ ದೇವತೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ.

ತವಶೀಲ ಗುಣಾನ್ ಜ್ಞಾತು ಚರಣಂ ಮಮಕೇಶವ
ದತ್ತಂ ವಕ್ಷಸಿ ಗೋವಿಂದ ತತ್ ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ಕೃಪ ನಿಧೇ ॥

ನಿನ್ನ ಶೀಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಗೋವಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಟು ಭೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ನಡೆದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪೂಜೆಗೈದು ''ನಿಮ್ಮ ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರದ ಫಲ ಶ್ರುತಿ ಏನು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಭೃಗು ಋಷಿಗಳು ಆ ಮುನಿ ಮನೀಷಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಭೃಗುಮುನಿ:-

ರಜಸ್ತಮೋ ಗುಣೋದ್ರಿಕ್ತೌ ವಿಧಿಷಾನೌ ಸುರೋತ್ತಮೌ ।
ಶಪ್ತೌ ಮಯಾ ನಪೂಜ್ಯಾತೌ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಋಷಿ ಸತ್ತಮ ॥

ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಮಹಾದೇವರು ರಜೋಗುಣ ಹಾಗೂ ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ

ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನನ್ನಿಂದ ಶಪಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನಗಾಗಲಿ ನಿಮಗಾಗಲಿ, ಅವರು ಪೂಜ್ಯರಲ್ಲ.

ಶುದ್ಧ ಸತ್ವ ಮಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಸಾಗರಃ ।
ನಾರಾಯಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ದೈವತೋ ಹರಿಃ ॥

ಶುದ್ದ ಸತ್ವಮಯನೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವನೂ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ, ವಿಪ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಅವನೇ ಪೂಜ್ಯ ದೇವ.

ಸ ಏವ ಪೂಜ್ಯೋ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ನೇತರಃ ಪುರುಷಃ ರ್ಪಭಃ ।
ಮೋಹಾಧ್ಯಃ ಪೂಜಯೇನ್ಯಂ ಸ ಪಾಖಂಡೀ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ವಿಪ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ವಿಷ್ಣು ಒಬ್ಬನೇ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಪೂಜ್ಯನಲ್ಲ. ಆ ಹರಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಅವನು ಪಾಖಂಡಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತಸ್ಮಾತ್ ವಿಷ್ಣೋಃಪಸಾದೋವೈ ಸೇವಿತವ್ಯೋ ದ್ವಿಜನ್ಮನಾಂ ।
ತಸ್ಯ ಪಾದೋದಕಂ ಸೇವ್ಯ ಭುಕ್ತೋಚ್ಚಿಷ್ಟ ಚ ಪಾವನಂ ॥

ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೇ ಎಲ್ಲ ದ್ವಿಜರೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅವನ ಪಾದ ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ನೀರನ್ನು ತೀರ್ಥ ಎಂದು, ಪಾದೋದಕ ಎಂದು ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟ ನೈವೇದ್ಯ ಶೇಷವು ಪರಮ ಪವಿತ್ರ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ತಿನ್ನಬೇಕು.

ತಸ್ಮಾತ್ ಅನ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವಿಷ್ಣು ದೇವಂ ಸನಾತನಂ ।
ಪೂಜಯಧ್ವಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಾವಜ್ಜೀವ ಮತಂದ್ರಿತಾಃ ॥

ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡದೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ.

ತಸ್ಯಾವರ್ಣ ಪೂಜಾನಾಂ ತ್ರಿದಶಾ ನ್ಯರ್ತಯೇತ್ಸದಾ ।
ಅರ್ಚಯೇನ್ ಮಂತರತ್ನೇನ ವಿಧಿನಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ॥

ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆವರಣ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಂತ್ರ ರತ್ನ ಎನಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ, ವಾಸುದೇವ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಹೀಗೆ ಭೃಗುಋಷಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮನೀಷಿ ಮಹಾನುಭಾವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವೂ ನಿಗಮಾಗಮಗಳಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರೇತವೂ ಆದ ಇಂಥ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವವನ್ನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರಿದ ಭೃಗುಋಷಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ದಿಲೀಪರಾಜ ಭೃಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶಾಪದಿಂದಲೇ ಮಹಾದೇವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋನಿಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅದೇ ರೂಪವು ನಿರ್ಮಲವೂ ಸರ್ವದೇವ ಪೂಜ್ಯವೂ ಆಗುವದು.

ರಾಘವ ಸರ್ವದೇವನಾಂ ಪಾವನಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।

ಸ್ಪೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ತೇನೈವ ವಿಮಲಾ ಶಂಕರಾದಯಃ ॥

ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಆ ರಾಮನೇ ಲೋಕ ಪಾವನ ಅವನು ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಂಕರಾದಿಗಳು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣಂ ಗಚ್ಛ ಯದೀಚ್ಛತಿ ಪರಮಂ ಪದಂ.

ನಿನಗೆ ಪರಮ ಪದವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗು. ವೇದಸಮ್ಮತವಾದ ಈ ಪದ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಶಂಖಚಕ್ರ, ಗದಾಪದ್ಮಾದಿ ವಿಷ್ಣು ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಊರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರಾದಿ ದ್ವಾದಶಿ ನಾಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ವಾಚಕನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದವರು, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಮೋಕ್ಷ, ಕಾಮ ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಾದಶಿ, ಶ್ರವಾಣಾರ್ಕ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಗ್ರಹಣ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಮಪುರಾಣ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಪಾದಪದ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಶ್ರವಣ ಪಠಣ, ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದವರು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಾರಾಜ ನೀನು ಆ ಹೃಷಿಕೇಷನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸು.

ಸೂತ:- ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳಾದ ವಶಿಷ್ಠರಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತನೂ ಉಪದಿಷ್ಟನೂ ಆದ ದಿಲೀಪರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಗುರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಹೊಂದಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ತಾನು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಹಗಲಿರುಳು ಆರಾಧನೆ ಗೈದ. ಆದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಯೋಗಿಗಮ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಿವ್ಯಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಭೃಗು ಋಷಿಗಳಿಂದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಎಂಬ
ಎರಡುನೂರ ಮೂವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ

ಏಳನೆಯ ಖಂಡ

ಜೈಮಿನೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಸಂವಾದ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥಪಾದರವಿಂದ ಯುಗಲಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರಾದ್ಯಾಮರ ।
ಶ್ರೇಣೀ ನಮಃ ಶಿರೋಮೂಲಮಮಲಂ ವಂದಾಮಹೇ ಸುತತಂ ॥

ಭಕ್ತ್ಯಾಯೋಗಿ ಮನಸ್ತಡಾಗ ಸುಷು ಮಾ ಸಂದೋಹ ಪುಷ್ಯತ್ತಮಃ ।
ಗಂಗಾಂಭೋ ಮಕರಂದ ಬಿಂದು ನಿಕರಂ ಸಂಸಾರ ದುಃಖಾಪಹಮ್ ॥

ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನ ಪಾದವೆಂಬ ಜೋಡು ತಾವರೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯೋಗಿಗಳ ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ಶೋಭೆಯು ಈ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದ ಕಮಲದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅರವಿಂದದಿಂದ ಜಿನುಗಿದ ಜೇನಿನ ಹನಿಯ ಸಮೂಹವೇ ಗಂಗೆಯ ನೀರು. ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

''ವೇದೇಭ್ಯ ಉದ್ಧೃತ್ಯ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಾನ್ ಯೋಽಯಂ
ಪುರಾಣೇಷು ಜಗದಿ ದೇವಃ ।
ವ್ಯಾಸ ಸ್ವರೂಪೇಣ ಜಗದ್ಧಿತಾಯ ವಂದೇ ತಮೇತಂ ಕಮಲಾ
ಸಮೇತಂ ॥

ವೇದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿ ಪುರಾಣರೂಪದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ವ್ಯಾಸರೂಪಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಹರಿಯನ್ನು ನಮಿಸುವೆ.

ಹಿಂದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಮುನಿ ಪುಂಗವರು ರಮಣೀಯವಾದ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರು. ಸತ್ಕಥಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸೂತ ಪೌರಾಣಿಕ ಆಗಮಿಸಿದ, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಈ ವ್ಯಾಸ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸೂತ. ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತುದಿ ಮೊದಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡವ. ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದವ. ಅಗಲವನ್ನು ಅಳೆದವ. ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಗೊತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಶೌನಕಾದಿ ತಪೋಧನರಿಗೆ. ಆ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಮುನಿ ಮನೀಷಿಗಳು ಪರಮ ವೈಷ್ಣವರು. ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಸ್ವಯಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತನಾದರೂ ಆ ಸೂತ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ಆ ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ. ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳು ಆ ಸೂತ ಪುರಾಣಿಕರನ್ನು

ಆದರಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಎತ್ತರವಾದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳು ಕೈ ಮುಗಿದು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಶೌನಕ:- ಮಹರ್ಷಿಯಾದ ಸೂತ, ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಸರ್ವಜ್ಞನೇ ಸರಿ. ಈಗ ಕಲಿಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವರಿಗೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಧೃಡವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಲು ಉಪಾಯವು ಏನು? ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ವೇದ ವಿದ್ಯೆ ಓದುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರತರು. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕು? ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನ್ನಗತಪ್ರಾಣರು. ಅವರ ಆಯುಷ್ಯವೂ ಅಲ್ಪ. ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ಅವರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು. ಅವರ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂದಿಗಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನೇ ಯಾರೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಕರಗಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವರ ವಂಶವೇ ಕರಗಿ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಪಶ್ರಮ, ಅಲ್ಪವಿತ್ತ, ಅಲ್ಪ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯವು ಬರುವ ಉಪಾಯವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ನರಸಿಂಹ ದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, ಹಾಗೇ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾನವ ರೂಪದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇದ ವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತನಾದ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ವ್ಯಾಸ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವಂಥ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.

ಸೂತ:- ಮುನಿವರ್ಯನಾದ ಶೌನಕ ! ಈ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೀನು ವೈಷ್ಣವ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಅಗ್ರೇಸರ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ವಸ್ತು ಎಂದರೆ ಹೊನ್ನು, ರನ್ನ, ಮಣ್ಣು ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ. ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಹಿತ. ಅದೆಲ್ಲ ವನ್ನು ನಾನು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿಮಗಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿ ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ವೇದ ವ್ಯಾಸರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ.

ಜೈಮಿನಿ:- ಸತ್ಯವತಿಯ ಮಗನಾದ ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಮುನಿಯೇ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವು ಯಾವುದರಿಂದ ಆಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು?

ಜೈಮಿನಿಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ತುಷ್ಟರಾದ ವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು.

ವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಜೈಮಿನಿಯೇ ನೀನು ನಾರಾಯಣನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ದೊಡ್ಡವರ ಬಾಯಿಂದ ಸತ್ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅದು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಕಥಾ ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಆದರ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೂದೇವಿಯು ಅಂತಹ ದುಷ್ಟಜನರನ್ನು ಹೊರಲಾರೆ ಎಂದು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಥೆಯು ಇದೆಯೋ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಭಾವಂ ವಾಸು ದೇವಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾಹೃಷ್ಯಂತಿ ಯೋಜನಾ ।
ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತ್ರಏವ ದೇವಾಂಶಾಃ ಪೂಜ್ಯಾ ದೃಶ್ಯಾಶ್ಚ ಸತ್ತಮಾಃ ॥

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾರು ಸಂತೋಷ ಪಡುವರೋ ಅವರು ದೇವಾಂಶರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅವರ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರಬೇಕು. ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಯಾರು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡುವರೋ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷಿಸುವರೋ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯರು ದೈತ್ಯ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನಾರಾಯಣನ ಕಥೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಡೆಯುವದೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಗೆ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮುನಿಯೇ ನಾರಾಯಣನ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಗ ಸಾರ ಖಂಡವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಸಹಿತವಾಗಿ ನೀನು ಕೇಳು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಜೈಮಿನೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಮಧುಕೈಟಭರ ಸಂಹಾರ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೨

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಈ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯು ಆದ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ಪಾಲನಕರ್ತಾ, ಸಂಹಾರಕರ್ತಾ ತಾನೇ ಆಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಎನಿಸಿದ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ಬಲ ಬದಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ವಾಮಭಾಗದಿಂದ ಕೇಶವ ಎಂಬ ತನ್ನ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ತನ್ನ ನಡುವಿನ ಅಂಗದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ರುದ್ರನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದ ವಿಷ್ಣುವು ಮೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ ಕಾಯುತ್ತಾನೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

ಏಕೋ ವಿಷ್ಣುಃ ತ್ರಿಧಾ ಭೂತ್ವಾ ಸೃಜತ್ಯತ್ತಿಚ ಪಾತಿಚ ।
ತಸ್ಮಾದ್ಭೇದೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸತ್ತಮೈಃ ॥

ಆದುದರಿಂದ ಸಜ್ಜನರಾದವರು ಆ ಮೂವರು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪೃಥ್ವಿ, ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಜಲ, ವಹ್ನಿ ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಭೂಲೋಕ, ಭುವರ್ಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಲೋಕ, ಮಹೋರ್ಲೋಕ, ಜನೋರ್ಲೋಕ ತಪೋಲೋಕ ಸತ್ಯಲೋಕ ಮುಂತಾದ ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ರಚಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಆ ಚತುರ್ಮುಖನು

ಭೂಲೋಕದ ಕೆಳಗಡೆ ಅತಲ ಎಂಬ ಲೋಕವನ್ನು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ವಿತಲ, ಸುತಲ, ತಲಾತಲ, ಮಹಾತಲ, ರಸಾತಲ, ಪಾತಾಲ, ಎಂಬ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ದೇವತೆಗಳ ನಿವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಸಾಸು ಎಂಬ ಬಂಗಾರದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ. ಹಾಗೂ ಮಂದರಾಚಲ, ಚರಮಾಚಲ, ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲ, ಉರಿಯಾಚಲ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ, ಅದರ ಆಚೆ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರ್ವತ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ. ಅದರ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಅದರ ಆಚೆಗಿರುವ ಶಾಲ್ಮಲೀ ದ್ವೀಪ, ಹೀಗೆ ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳು ಏಳು ಬಗೆಯಾದ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಉಪ್ಪಿನ ಸಮುದ್ರ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದ ಸಮುದ್ರ, ತುಪ್ಪದ ಸಮುದ್ರ, ಮೊಸರಿನ ಸಮುದ್ರ, ಹಾಲಿನ ಸಮುದ್ರ, ನೀರಿನ ಸಮುದ್ರ ಹೀಗೆ ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳು ಒಂದೊಂದು ದ್ವೀಪವನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕುವವು.

ಈ ಎಲ್ಲ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಕಂಟಿ, ಹುಲ್ಲು, ಜೊಂಡು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದೇವ ಮನುಷ್ಯ ನಾಗ ವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನು ದಕ್ಷನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಶೂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಬಾಹ್ಯರನ್ನು. ಅವರ ನಡತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ. ಹಿಮಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಹಾಗೂ ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಖಂಡವು ಭಾರತದೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೇಶವನೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಾರಾಯಣನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಕಂಠಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಧೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೋ ಅವನ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರು ಇಲ್ಲದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಬಾರದು. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಅಲ್ಪವಾಗಿರಲೀ, ಬಹಳವಾಗಿರಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ಪಾದೋದಕ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧಾರಣ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದಿಂದ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ? ಒಂದು ಮೂಹೂರ್ತವಾಗಲೀ, ಅರ್ಧ ಮೂಹೂರ್ತವಾಗಲೀ ವೈಷ್ಣವರು ನಿಂತ ನೆಲ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮಿಂದ ಜಲ ತೀರ್ಥ. ಅದೇ ಒಂದು ತಪೋವನ ಇದ್ದಂತೆ. ಅನ್ನ, ನೀರು, ಅಥವಾ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಅದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶೌನಕ, ನೀನು ಕೂಡ ಕೇಶವನನ್ನು ಆರಾಧನೆಗೈದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸು. ಅದರಿಂದ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮಪದವನ್ನು ಹೊಂದು.

ಸೂತ:- ವ್ಯಾಸರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಜೈಮಿನಿಯು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನು ಕಮಲಕುಂಡಲದಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ.

ಜೈಮಿನಿ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಗುರುವಿನ ಲಕ್ಷಣ ಏನು? ವೈಷ್ಣವರು ಎಂದರೆ ಯಾರು?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಮಧುಕೈಟಭ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ನಾನು ಈಗ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ರುದ್ರರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯಿಂದ ತಾನು ಮಲಗಿಕೊಂಡ. ಆಗ ಸರ್ವ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆ ನಾರಾಯಣನ ಹೊಕ್ಕಳದ ಹೊಂದಾವರೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆದಿ ಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಮಧುಕೈಟಭ ಎಂಬ ಘೋರ ರೂಪಿಗಳಾದ ದಾನವರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಒಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಮಧು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೈಟಭ ದಾರುಣ ರೂಪದ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ತಿರುಗ ತೊಡಗಿದರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊಕ್ಕಳದ ಹೊಕ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೊಂದಾವರೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಗದ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಪುರುಷ ಕುಳಿತದ್ದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಂಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಎಳೆದ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಹೇಳಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ದೇವಿ, ಮಧು ಮತ್ತು ಕೈಟಭ ಎಂಬ ಕ್ರೂರರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸು. ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಆ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೆಲವು ಒಲವು ತೋರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಧುಕೈಟಭರಿಬ್ಬರೂ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕಂಡು ''ನಮ್ಮಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೇಳು ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣು ನಕ್ಕು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಶ್ರೀಹರಿ:- ದೈತ್ಯವೀರರೇ ನೀವು ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತರಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಮರಣವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಹೊಂದಿರಿ.

ಮಧುಕೈಟಭರು:- ನೀನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ನೀರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲ ಬೇಕು.

ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೇಶವ. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ನೀರಿಲ್ಲದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಉವಾಚ:-

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಪರಮೇಶ್ವರಾಯ ಪ್ರಪನ್ನ ಸರ್ವಾರ್ತಿ ವಿನಾಶನಾಯ ।
ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕಾಯ ನಾರಾಯಣಾಯಾಮಿತವಿಕ್ರಮಾಯ ॥೧॥

ತ್ವತ್ಪಾದ ಪಾಥೋಯ ಯುಗಂ ಪ್ರಥನ್ನಾಃ ಜನಾಃ ಕ್ವಚಿನ್ನೋ ವಿಪದುಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ।
ಏತನ್ಮಯಾ ಜ್ಞಾತಮನಂತ ಕೀರ್ತೇ ಸದೋಹೃತೇಯಂ ಮಹತಿ ಮಮಾಪತ್ ॥೨॥

ಯೋಗೇಶ್ವರೋಸಿ ಸದಯೋಶಿ ಜಗತ್ರಯೇಷ ತ್ವಂ ದೇವದೇವ ಶರಣಾಗತಪಾಲಕೇಶ ।
ತ್ವಂ ನಿರ್ದಯೋರಿ ನಿಕರಸ್ಯ ವಿನಾಶನೇಷು ಯದ್ರಕ್ಷಿತೋಹ ಮಸುಕೌನಿಹತೌ ತ್ವಯತೌ ॥೩॥

ಯದ್ಯಪ್ಯೂತೀವ ಕಠಿಣೌ ಮಧುಕರಿತ ಭೌತೌ ಮನ್ಯೇ ತಥಾಪಿ ಸ್ವಜನಾವಿಹ ಚೇತಸಾಹಂ ।
ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವಜೀವನ ವಿನಾಶ ವರಪ್ರಧಾನ್ಯೈಃ ಸಂತೋಷಿತೋಖಿಲ ಶುಭಪ್ರದ ಈಶ್ವರಃ ತ್ವಂ ॥೪॥

ರಮ್ಯೆಜಗತ್ರಯಮಿದಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ತಸ್ಯ ನಶ್ಯಂತಿ ಸರ್ವರಿಪವ, ಸ್ವಕುಲೈಃ ಸಮೇತಾಃ ।
ವೃದ್ಧಿಂ ವ್ರಜಂತಿ ಸುಹೃದೋಶಿಲ ಬಾಂಧವಾಶ್ವ ಎಂಪಶ ನಿ ತೈ ಮಮರೇಶ ದಯಾಭಿರತ್ರ ॥೫॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀಮುಖಾಂಬುಜ ಮಧೂರತ ದೇವದೇವ ಸಂಸಾರಿ ಲೋಕ ಭಯಶೋಕವಿನಾಶಕಾರಿನ್ ।
ತ್ವಚ್ಚಾರು ಪಾರ ಕಮಲದ್ವಯಮಾಶ್ರಯಂತಮ್ । ಮಾಂ ಪಾಹಿ ನಾಥ ಕೃಪಯಾ ಸತತಂ ನಮಸ್ತೇ ॥೬॥

ಪ್ರಸೀದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಪ್ರಸೀದ ಕಮಲೇಶ್ವರ ಪ್ರಸೀದ ಸರ್ವಭೂತೇಷ ವಿಶ್ವಂಭರ ನಮೋ

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮೋನಮಃ ।
ಪರಿತ್ರಾಹಿ ಪರಿತ್ರಾಹಿ ಪರಿತ್ರಾಹಿ ಜನನ್ಮಯಃ ॥೭॥

೧) ಶರಣು ಬಂದವರ ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕನೂ, ಅಪರಿಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನೇ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ.

೨) ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಬಂದವರು ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟು ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಘೋರ ಆಪತ್ತನ್ನು ನೀನು ಇದೀಗ ಪರಿಹರಿಸಿದೆ. ಅಪರಿಮಿತ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ಇದೀಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

೩) ಶರಣಾಗತರನ್ನು ಪಾಲನ ಮಾಡುವ ದೇವ ದೇವ, ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದು ದಯಾಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ವೈರಿಗಳ ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನಿರ್ದಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ.

೪) ಯದ್ಯಪಿ ಆ ಮದುಕೈಟಭರಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸರು. ಆದರೂ ಅವರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಆತ್ಮೀಯರೆಂದೇ ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ವರಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದರು.

೫) ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯಾದ ನೀನು ದಯಾ ಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾರನ್ನು ನೋಡುವೆಯೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಆನಂದಪ್ರದ, ರಮಣೀಯ. ಅವನ ವೈರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಪರಿವಾರ ಸತ್ತು ಹೋಗುವರು. ಅವನ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವರು. ಮಿತ್ರರು ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೬) ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಮೊಗವೆಂಬ ಸೊಗೈಸುವ ದುಂಬಿಯಂತಿರುವ ದೇವ ದೇವ ನೀನು. ಸಂಸಾರಿಗಳಾದ ಮಾನವರ ಶೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸುವೆ. ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಚರಣದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ, ನನ್ನನ್ನು ಜಗನ್ನಾಥ ರಕ್ಷಿಸು. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಿರಂತರ ನಮಸ್ಕಾರ.

೭) ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಕಮಲಾಪತಿಯೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು, ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಿಯಾಮಕನಾದ ವಿಶ್ವಂಭರ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮) ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು ಉಳಿವು ಅಳಿವು ಪಾಲನ ಪೋಷಣೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಜಗನ್ಮಯಾ ಎನಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ನಿನಗೆ ವಂದನೆ. ನಿನಗೆ ನಮನ. ಜಗದೀಶ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡು, ಪಾಲಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಭಗವಂತ ಅವರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ವರ ಕೇಳಿದ.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಸ್ವಾಮಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಎಂದೂ ಕುತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡು. ಇದೇ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವರ.

ನಾರಾಯಣ:- ಇದೋ ಕೊಟ್ಟೆ ನೀನು ಕೇಳಿದ ವರವನ್ನು. ನನ್ನ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಪತ್ತು ಬರಲಾರದು. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಷ್ಣು ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವೈಷ್ಣವರು ಎಂದೂ ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಾರರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾನು ಮಾಡಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಣ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡು. ಕೈಟಭಾರಿಯೇ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ಯಾರು ? ನಿಜವಾದ ವೈಷ್ಣವನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಏನು? ಇವನು ವೈಷ್ಣವ ಎಂದು ಮಾನವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸುವುದು ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

ನಾರಾಯಣ:-

ಕಾಮಕ್ರೋಧ ವಿಹೀನಾಯೇ ಹಿಂಸಾದಂಭವಿವರ್ಜಿತಾಃ ।
ಲೋಭಮೋಹವಿಹೀನಾಶ್ಚ ನೇಯಾಸ್ತೇ ವೈಷ್ಣವಾ ಜನಾಃ ॥

ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ದಂಭಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ, ಲೋಭ ಮೋಹಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡವರು ವೈಷ್ಣವ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ ಎನಿಸುವರು.

ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತಂ ಏಷ ಭಕ್ತಿ ಭಾವೇನ ಕುರ್ವತೇ ।
ಗಾಯಂತಿ ಮಮ ನಾಮಾನಿ ನೇಯಾಸ್ತೇ ವೈಷ್ಣವಾಜನಾಃ ॥

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರ, ದ್ವಾದಶಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಪಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಗೈಯುವವರು ವೈಷ್ಣವರು. ದೇವರ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸುವವರು, ತುಳಸೀ ಮಾಲೆ, ಕಮಲಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ನನ್ನ ಆಯುಧಗಳ ಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವವರು, ನೆಲ್ಲೀ ಎಲೆಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರು ವೈಷ್ಣವರು. ತುಳಸೀ ಮೂಲ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವವರು, ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವರು, ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವವರು ನಿಜವಾದ ವೈಷ್ಣವರು. ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಕಸ ಗೂಡಿಸುವವರು, ದೀಪ ಹಚ್ಚುವವರು, ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುವವರು, ಹೊಸ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವವರು, ಇದ್ದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವವರು, ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವರು, ಹೆದರಿದವರಿಗೆ ಅಭಯ ಹಸ್ತ ನೀಡುವವರು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದದೋಕವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು, ಹರಿಯ ನೈವೇದ್ಯ ಉಣ್ಣುವವರು, ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನ, ನೀರು ನೀಡುವವರು, ಉಪವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರು ಆಲದ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು, ಗೋಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವವರು, ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಂದಿರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು, ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರು ವೈಷ್ಣವರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇವರ ಸ್ವತ್ತು, ಹೆರವರ ಹಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಷದಂತೆ ಯಾರು ಕಾಣುವರೋ, ಅವರು ವೈಷ್ಣವರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತೇಕೇ ಬ್ರಹ್ಮ? ಯಾರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ವೈಷ್ಣವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಮಧುಕೈಟಭರ ಸಂಹಾರ ಎಂಬ ಎರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮನೋಭದ್ರರಾಜಪುತ್ರರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕಥೆ ಗೃಧ್ರ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩

ಜೈಮಿನಿ:- ನನಗೆ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗದ ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವೇ ದುರ್ಲಭ. ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಯೋಗವು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಗ, ಧ್ಯಾನ ಯೋಗ, ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಯದಾದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗವು ಸರ್ವಾಭಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೊಡುವುದು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ, ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆ, ದಾನಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಧಾತ್ರಿ, ತುಳಸಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಕ್ರಿಯಾಯೋಗ ಎಂದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗ ಇಲ್ಲದೇ ಬರೀ ಧ್ಯಾನ ಯೋಗದಿಂದ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಲಭಿಸಲಾರದು.

ಜೈಮಿನಿ:- ಗುರುಗಳೇ, ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಗದ ಅಂಗಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳ ಮಹಿಮೆ ಏನು? ಗಂಗೆಯ ಗುಣ, ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಯ ಫಲ ಏನು ಇದೆ? ಎಂತು ಇದೆ? ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠ? ಯಾವ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ? ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತದ ಫಲವು ಏನು? ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಯ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೇನು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜೈಮಿನಿ ನೀನೇನೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೇಳು. ಗಂಗೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಯಾವವು ಏನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಗಂಗಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದು ಹೋಗುವವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಗಾ ದ್ವಾರ, ಪ್ರಯಾಗ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ಪ್ರಯಾಗ ಸಂಗಮ, ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ದುರ್ಲಭ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಮನೋಹರವಾದ ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೈವ ಯೋಗದಿಂದ ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯ ಪಶು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳೂ ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಮನೋಭದ್ರ ಎಂಬ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜನು ಇದ್ದ. ಅವನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದ ಹೇಮಪ್ರಭೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸವಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ. ಸರ್ವರ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆ. ಆ ಮನೋಭದ್ರ ಮಹಾರಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಸಮುದ್ರಪರ್ಯಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಳುತ್ತಲಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಹಾರಾಜ, ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿದ.

ಮನೋಭದ್ರ:- ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಈ ಸಮಗ್ರಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ.

ಯೋಗ್ಯರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ದಾನ ಧರ್ಮ ನೀಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿ ಪೋಷಿಸಿದೆ. ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಹೇರಳವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಈ ವಾರ್ಧಕ್ಯವು ನನ್ನ ದೇಹದ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಳಿದಿದೆ. ನನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ಈ ಮುಪ್ಪು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ರಹಿತನಾದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸಿರಿ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮ್ಮತಿ ಇದೆಯಷ್ಟೇ?

ಮಂತ್ರಿಗಳು:- ಪ್ರಭು, ನೀವು ನೀತಿಸಂಪನ್ನರು. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ರಾಜ, ವೀರಭದ್ರ ಯಶೋಭದ್ರ ಎಂಬ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ. ರಾಜನಸುದೈವದಿಂದ ಅವನ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಮಾರರು ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನರೂ ಪಿತೃಭಕ್ತರೂ ಶಾಂತ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಹದ್ದು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸಭೆಯ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿತು. ಅವೆರಡೂ ಗೃಧ್ರದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅವನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ.

ರಾಜ:-ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಇಲ್ಲಿಯ ಶುಭಾಗಮನದ ಕಾರಣ ಏನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಗೃಧ್ರ:- ಮಹಾರಾಜ, ನಾನೊಬ್ಬ ಹದ್ದು. ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಪತ್ತು ನೋಡಲು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜಕುಮಾರರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಹದ್ದಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನಿಗೆ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಕೌತುಕಗೊಂಡು ನುಡಿದ.

ರಾಜ:- ಗೃಧ್ರನೇ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವೃತ್ತಾಂತವು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ? ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.

ಗೃಧ್ರ:- ಹಿಂದೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ಯಘೋಷ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶೂದ್ರನ ಮಕ್ಕಳು. ಗರ, ಸಂಗರ ಎಂದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೆಸರು. ಒಂದು ದಿನ ಇವರಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಅವರನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪಾಶವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಸಂಖ್ಯ ಯಮಕಿಂಕರರು ಆಗಮಿಸಿದರು. ತೊಗಲಿನ ಪಾಶದಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಸೋದರರನ್ನು ಬಿಗಿದು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಯಮಧಮ:- ಇವರಿಬ್ಬರ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ.

ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಅವರ ಕರ್ಮಗಳ ಶುಭಾಶುಭಗಳನ್ನು ಮೂಲದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ. ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ:- ಮಹಾಬಾಹುವೇ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೆ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯರು. ಆದರೆ ಇವರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಗತಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಲೋಭದಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನರು ಬಂದು ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಬಗೆಯ ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ದಿನವೂ ಒಂದು ಹಿಡಿಕಾಸನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಹಣದ ಆಸೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಇವರು ಎಷ್ಟೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹಾಗೂ ಅನಾಥರ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವದ ಅಪಹಾರ ಘೋರಪಾಪ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶುಷ್ಕವಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ನಾನ ದೇವಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸ್ವಯಂ ದಾನ ನೀಡದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅತೀ ಲೋಭದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಚಿರಕಾಲ ನರಕಯಾತನೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಆ ಗರ ಮತ್ತು ಸಂಗರ ಎಂಬ ಸತ್ಯಘೋಷನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.

ಅದೇ ದಿನ ನಾನು ಕೂಡ ಈ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಯಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟೆ. ಈ ಯಮದೂತರಿಂದ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಕೂಡ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದನಾಗಿದ್ದೆ. ಮಂಜೂಷಿಕಾ ಎಂಬ ಈ ನನ್ನ ಮಡದಿಯು ಪರಮಪತಿವ್ರತೆ ಆಗಿದ್ದಳು. ಚೆಲವು ಒಲವು ಎರಡನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಪಡೆದ ಈ ಸುಂದರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಂಡಿತ ಪ್ರಕಾಂಡನಾದ ನಾನು ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದೆ. ರೂಪ, ಯೌವನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅನುಕೂಲಳಾದ ಸುಂದರ ಪತ್ನಿ ಪ್ರಚಂಡ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಒದಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತತನವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ಮದಿಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು, ರಾಜಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವ, ಕೈತುಂಬ ಧನ, ಕೊರಳ ತುಂಬ ಹಾರ, ಬಾಯಿತುಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆ, ದೇಶದ ತುಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ನನಗೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮದ್ಗೋನ್ಮತ್ತನು ಆದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ದೂರ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಕೂಡ ಮಹಾಪಾಖಂಡಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ದುಷ್ಟರ ಸಹವಾಸ. ಅದೇ ನೆವವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡದೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕದೇ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಖೋಪಭೋಗ ಲಾಲಸನಾಗಿ ವಿಲಾಸೀ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಯಮದೂತರು ಮರಣಾ ನಂತರ ನಮ್ಮನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೂ ಕೂಡ

ಪಾಖಂಡಿಗಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ತಾವೂ ಪಾಖಂಡಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಂಜೂಷಿಕೆಯು ಹದ್ದುಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆವು. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ತಿನ್ನುವ ಈ ಕುತ್ಸಿತ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡದೇ ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧರಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪಾಖಂಡಿಗಳ ವೇದನಿಂದಕರ ದೇವ ದ್ವೇಷಿಗಳ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳು ನರಕಲೋಕದ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಈಗ ದೀಪದ ಹುಳಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಲಭ (ದೀಪದ ಹುಳ) ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದ ಆ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ದೀಪದ ಹುಳ ಬಹಳ ಹಗುರವಾದ ಕೀಟ. ಒಂದು ದಿನ ಭರದಿಂದ ಬೀಸಿತು ಬಿರುಗಾಳಿ. ಆ ಗಾಳಿಗುಂಟ ಹಾರಿ ಹೋದವು ಈ ಎರಡೂ ದೀಪದ ಹುಳಗಳು. ಆ ಗಾಳಿಯು ತನ್ನ ಅಲೆಗುಂಟ ಎರಡೂ ಶಲಭಗಳನ್ನು ತೇಲಾಡಿಸಿ ತೂರಾಡಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತಂದು ಒಗೆಯಿತು. ಎಳೆ ಮೈಯ ತೆಳುಪೊರೆಯಂತಿರುವ ಆ ಎರಡು ದ್ವಿಪದ ಹುಳುಗಳು ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತೆರೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕು ಒದ್ದಾಡಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವು. ಗಂಗೆಯ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ಸುಂದರರಾದ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ವಿಮಾನದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದರು.

ಶಲಭ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ನನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಪಾವನವಾದ ಗಂಗಾಜಲದ ಸ್ಪರ್ಶದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಜಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒದಗಿ ಬಂದ ಮರಣದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪಾಪ ರಹಿತರಾಗಿ ದಿವ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ತುಳಸೀ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಇದ್ದು, ಸುಖಪಟ್ಟು ಈಗ ರಾಜಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣವಾದ ಬಳಿಕ ಪುನಃಜನ್ಮ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಭೂಲೋಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಿರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣಾನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಾಯುಜ್ಯರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಹೀಗೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇನೋ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ? ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯು ಮಾನವರಿಗೆ ತಾರಕ. ಪಿತೃದ್ವೇಷವು ಮಾರಕ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇ

ಜೀವಂತ ದೃಷ್ಟಾಂತ. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪಿತೃರೂಪಿಯಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವೌ ಮಾತಾ ಪಿತಕೌ ಯೇ ಸೇವ್ಯಂತಹರ್ದಿಶಂ
ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿರ್ಭವೇತ್ತಷಾಂ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಜಗತೀ ಪತೇ ॥

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ಎಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಹಗಲಿರುಳೂ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪುತ್ರರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದರಿಂದ ಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ಸಕಲ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಂದ್ರದಾರುಣ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಂದು ಉದ್ಧಾರವೊ? ನನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಎಂದು ಬಿಡುಗಡೆಯೋ?

ಮನೋಭದ್ರ:- ಗೃಧ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವೂ ಕೌತುಕ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅದ್ಭುತ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಗೆ ನಂಬುವುದು? ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಶರೀರವಾಣಿ ಆಯಿತು.

ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಮಿದಂ ಸಂದೇಹೋ ನಾತ್ರವಿದ್ಯತೇ ।
ಇದು ಸತ್ಯ ಇದು ಸತ್ಯ ಇದು ಸತ್ಯ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ॥

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹದ್ದು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಗೃಧ್ರಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸರ್ವಗ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಂತ. ಮನೋಭದ್ರರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಎದುರು ಗಂಗೆಯ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದ ವೈಕುಂಠ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಹರಿ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ.

ಆ ಮನೋಭದ್ರರಾಜನಾದರೋ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣ ಜಲಸ್ಪರ್ಶ ಹಾಗೂ ಗಂಗಾ ಮಹಿಮಾ ಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಆದ ದಿವ್ಯ ಫಲವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ಕೂಡ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಗಂಗೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಸಮಂ ತೀರ್ಥಂ ನಾಸ್ತಿ ವೈ ಭುವನತ್ರಯೇ ।
ಯನ್ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣಾ ದೇವ ಸರ್ವಗೋ ಮೋಕ್ಷಮಾಪವಾನ್ ॥

ಸರ್ವಗ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಗೆಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಹಾಗೂ ಮಹಾತ್ಮ ಕಥನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಗೀರಥಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೀರ್ಥವು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನಾದ ಜೈಮಿನಿ, ಪಾಪ ವಿನಾಶಕವಾದ ಗಂಗಾದ್ವಾರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸಿದೆ?

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ ಮನೋಭದ್ರರಾಜಪುತ್ರರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕಥೆ ಗೃಧ್ರ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಎಂಬ ಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಪ್ರಯಾಗ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರಣಧಿ ವೈಶ್ಯನ ಕಥೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪

ಜೈಮಿನಿ:- ಗುರುಗಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸ ಪ್ರಭುಗಳೇ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಗಂಗಾದ್ವಾರ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮದ-ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಾವು ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು ತಮ್ಮ ಹೊರತು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಲು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಾಸ:- ಪ್ರಯಾಗ ಹಾಗೂ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳು ಕೂಡಿದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಗ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸರಿ ಆಗಲಾರವು. ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ ಸರಸ್ವತಿ ಮೂರೂ ನದಿಗಳೂ ಕೂಡಿದ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಕರ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞ ಮಾಡಿ, ಕೋಟಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿ, ಬೆಟ್ಟದ ಎತ್ತರ ಬಂಗಾರವನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಮಾಘ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಸಿಂಹರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವೂ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವೂ, ಒಂದು ಕಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವೂ ಮಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗಂಗಾಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವರೋ ಅವರು ಆ ತಮ್ಮ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಿಧಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯನು ಇದ್ದ. ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ. ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಕ್ತ. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಎಂಬ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಚೆಲುವಿಕೆ ಅಸಾಧಾರಣ. ಶೀಲ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗಳು ಸತೀಮಣಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪತಕ್ಕಂತಹವು. ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಎಂದೂ ಬಿರುನುಡಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿನಯ, ಸೌಶೀಲ್ಯತೆ, ಪತಿನಿಷ್ಠೆ ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳು ಅವಳ ಸರ್ವ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮುಕುಟವಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಪದ್ಮಾವತಿಯಲ್ಲಿ.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ಪ್ರಣಿಧಿ ವೈಶ್ಯನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಅಂದು ಒಳ್ಳೇ ಮೂಹೂರ್ತ ಇದ್ದಿತು. ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದೇ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಇತ್ತು. ಧನದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಧನಾದ್ಧರ್ಮ ಪ್ರಭವತಿ ಧನಾಚ್ಚ ವಿಪುಲಂ ಯಶಃ ।
ಧನಾತ್ ಕುಲಮವಾಪ್ನೋತಿ ಭವೇತ್ ಕಿಂ ವಾ ಧನಾದೃತೇ ॥

ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಗುವುದು. ಧನದಿಂದ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಧನವಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನ ಕುಲ ತಾನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗುವುದು. ಏನು ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಈ ಧನದಿಂದ ! ಆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವು ಆದೀತು?

ಧನಹೀನ ಜನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಖಾಪಿ ಚ ಪಲಾಯತೇ ।
ಮೇಘ ಶರದ್ಯಂಬುಹೀನಃ ಖಂಡಂ ಖಂಡಂ ನಯೇನ್ಮಹತ್ ॥

ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಧನ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಿತ್ರರೂ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಮೋಡವು ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೇ ಖಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಆಚೀಚೆ ಚದುರಿ ಹೋಗುವುದು.

ಖಾದಿತುಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯಾವತ್ ತಾವದೇವ ಹಿ ಬಾಂಧವಾಃ ।
ಧನಂ ಯಸಂ ಕುಲಂ ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ ತಸ್ಯ ಸ ಪಂಡಿತಃ ॥

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಂಡು ತಿಂದು ಮಜಾ ಮಾಡಲು ದೊರೆಯುವದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಂಧವರೇ. ಧನವೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ದರಿದ್ರನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಬಾಂಧವರು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಧನಯಾವನಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಇರುವದೋ ಅವನೇ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲೀನ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಣವಿದ್ದವನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಅವನೇ ಮಹಾ ಪಂಡಿತ.

ಅರ್ಥೈರ್ವಿಹೀನಃ ಪುರುಷೋ ಜೀವನ್ನಪಿ ಮೃತೋಪಮಃ ।

ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಮೃತನಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ ವಿದ್ಯೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಗಳಿಸಿದರೂ ಸಾಕು ಎನ್ನಬಾರದು.

ಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನತೋ ಮತಿರ್ಯಸ್ಯ ನಿವರ್ತತೇ ।
ಜ್ಞೇಯಸ್ಸ ಮೂರ್ಖಃ ಸುತರಾಮಧಿಕಸ್ಯಾಧಿಕಂ ಫಲಂ ॥

ಧರ್ಮ, ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೇ ಸಾಕು ಎಂದು ಯಾವನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮೂರ್ಖನೇ ಸರಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಗಳಿಸಿದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ -

ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸತತಂ ಧರ್ಮಶ್ಚಾರ್ಜಿತವ್ಯಂ ಸದಾ ಧನಂ ।
ಶಿಕ್ಷಿತವ್ಯಾ ಸದಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುಂಭಿರೇವಂ ವಿಚಕ್ಷಣ್ಯೈಃ ॥

ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾವಾಗೂಲ ಆಚರಿಸಿಬೇಕು. ಹಣವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಳಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಲಿಯಬೇಕು ಇದೇ ಜಾಣರ ಲಕ್ಷಣ.

ದಾನಾಧನಂಚ ವಿದ್ಯಾಚ ವರ್ಧತೇ ಪ್ರತವಾಸರಂ ।
ಧರ್ಮಸ್ತು ವರ್ಧತೇ ದಾನಾತ್ ನ ಧನೇನ ವಿನಾನೃಣಾಂ ॥

ದಾನ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಧನವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ದಾನ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಧನದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಧನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಧನವಿದ್ದರೆ ದಾನ. ಧನ ವಿದ್ದರೆ ಧರ್ಮ. ಧನವಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಧನವಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಉಂಟು. ಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಕಾಷ್ಠ ತೃಣಂ ತೃಷಾ ವಾಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ।
ಪುಮಾನ್ ಸಂಚಯ ಶೀಲೋಭ ಕದಾಚಿನ್ನಾವ ಸೀದತಿ ॥

ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಹುಲ್ಲು ಸ್ವಪ್ಪೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಬಿಡಬಾರದು. ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು. ತನಗೆ ದೊರತದ್ದನ್ನು ಕೂಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದೂ ಕೊರತೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಕುತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಪ್ರಣಿಧಿ ವೈಶ್ಯನು ಹಣವನ್ನುಗಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ. ಹೋಗುವ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಂಡತಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ. ತಾನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ತೆರಳಿದ.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನ ಮಡದಿಯಾದ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಶೀಗೆಪುಡಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ನಾನ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನದಿಗೆ ಹೋದಳು. ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗಂಡಸರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದು ಹಾಯಾಗಿ ಮೀಯುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧರ್ನುಧ್ವಜ ಎಂಬ ಓರ್ವ ಪಾಪಿಯು ಆಗಮಿಸಿದ. ಮಹಾ ಕಾಮುಕನಾದ ಅವನು ಆ ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಸುಂದರತರವಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗ್ಧನಾದ. ಆ ಶ್ವಪಚನು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ.

ಧರ್ನುಧ್ವಜ:- ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಹರೆಯದ ಸಿರಿ ಸೂಸುವ ಚೆಲವು ನನ್ನನ್ನು ಚಮತ್ಕೃತನನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ರೂಪರಸದಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು. ನೀನು ಗುಣವತಿ. ನಾನು ಗುಣವಂತ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಿಲನವು ಪರಸ್ಪರ ಸುಖದಾಯಕ ಆಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನೊಡನೆ ರಮಿಸಿ ನೀನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಯೌವನದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು.

ಧರ್ನುಧ್ವಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಗೆಳೆತಿಯರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ಹೇಳಿದರು.

ಗೆಳತಿಯರು:- ನೀಚ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದುರಾಚಾರಿಯೇ, ನಮ್ಮ ಗೆಳತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವದು, ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವದು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಖಂಡಿತ

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವಳು ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ನಿರತಳು. ಅವಳಂತೂ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿಲ್ಲ. ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮೂರ್ಖರು ಮಾತ್ರ ಕಾಮಾತುರರು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಬೇಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಇಂಥ ಅಸಹ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಬೇಡ. ಅವಳ ಗೆಳತಿಯರಾದ ನಾವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಮುಟ್ಟಲಾರೆವು. ನಮ್ಮ ಗೆಳತಿಯ ಮಾತಂತೂ ದೂರೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಧರ್ನುರ್ಧ್ವಜ:- ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಈ ಜಾತಿಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ. ನಾನು ಸರ್ವ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನೊಬ್ಬ ನಾಯಿಯ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಬೇಡರ ಕುಲದವ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬಂಗಾರದ ಕಲಶವನ್ನು ಸಿಕ್ಕರೆ ಯಾರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಖಿಯರೇ, ನಾನು ನೀಚ ಜಾತಿಯವನಾದರೂ ಈ ವೈಶ್ಯ ವನಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಆತುರನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿಯೊಡನೆ ಮಿಲನ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ವಪಚನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೌತುಕಗೊಂಡ ಆ ಸಖಿಯರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಸಖಿಯರು:- ದುರ್ಮತಿಯೇ, ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಸಖಿಯಾದ ಚಾರು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಈ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಗಂಗಾಯಮುನೆಯ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹಾರಿಕೋ. ಪ್ರಾಣ ನೀಗು.

ಎಂದು ನುಡಿದರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಗ ತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತು ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ಅನಂತರ ಆ ಶ್ವಪಚನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾವಿರಾರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ. ಆದರೂ ಅವನು ಆ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಸಂಗವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿ ಗಂಗಾಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಾಯುವಾಗ ಬಯಸಿದಂತೆ ಅವಳ ಗಂಡನಾದ ಪ್ರಣಿಧಿ ವೈಶ್ಯನಂತೆಯೇ ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ, ಮುಖಚರ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಬಂದವು. ಅವನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ಹೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಪ್ರಣಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅದೇ ಬೇಡನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಶ್ವಪಚ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೆನೆದ.

ಇತ್ತ ಪ್ರಣಧಿ ವೈಶ್ಯನು ದೇಶ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಂದ. ಆ ಶ್ವಪಚನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಣಧಿಯದೇ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನದೇ ತದ್ರೂಪ. ಪ್ರಣಧಿಯದೇ ವೇಷ, ಭೂಷ, ನಿಲುವು, ಚೆಲುವು, ಬಣ್ಣ ಕಣ್ಣು, ಕಳೆ ಕಾಂತಿ, ರೂಪ ವಯಸ್ಸು, ಗುಣಗಾತ್ರವುಳ್ಳ ಒಂದೇ ಆಕಾರದ ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷರು ಪ್ರಣಧಿ ಎಂದು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪದ್ಮಾವತಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಂಡ ಯಾರು? ತಿಳಿಯದೇ ಅವಳ ದಯಮಯನಾದ ಮಾಧವನನ್ನು ಕೋಮಲವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದಳು.

ಪದ್ಮಾವತಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ನಮಾಮಿ ಗೋವಿಂದಮನಂತಮೂರ್ತಿಂ ಶಕ್ರಾದಿದೇವಾರ್ಚಿತ ಪಾದ ಪದ್ಮಂ।
ಯೋಗೇಶ್ವರಂ ಯೋಗವಿದಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಯೋಗಪ್ರದಂ ಯೋಗಿ ಭಿರರ್ಚನೀಯಂ ॥

ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಕೈಟಭಮರ್ದನಾಯ ನಮೋ ಮಧುಧ್ವಂಸಕರಾಯ ತುಭ್ಯಂ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ಕಂಸಾಸುರನಾಶನಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ಚಾಣೂರ ನಿಪಾತನಾಯ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ವೇದೋದ್ಧರಣಾಯ ನಿತ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ಭೂಮ್ಯುದ್ಧರಣಾಯ ತುಭ್ಯಂ।
ನಮೋಸ್ತು ಪೃಥ್ವೀಧರಣಕ್ಷಮಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ದೈತ್ಯಾಂತಕರಾಯ ತುಭ್ಯಂ ॥
ಗಂಗಾಂಬುಧೌತಾಂಘ್ರಿಯುಗಾಯ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ರಾಜನ್ಯ ಕುಲಾಂತಕಾಯ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ರಾವಣ ವಂಶ ಹಂತ್ರೇ ನಮೋಽಸ್ತು ದೈತ್ಯಾಂತ ಕರಾಯ ತುಭ್ಯಂ ॥

ನಮೋಽಸ್ತುತೇಪಾಽಸುರನಾಶಕಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಮ್ಲೇಚ್ಛಕುಲಾಂತಕಾಯ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಹೃತ್ಕುಮಲಾಯ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ಸರ್ಪರಿಪುಧ್ವಜಾಯ ॥

ಪ್ರಸೀದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮುಖ ಪದ್ಮ ಬೃಂಗ । ಪ್ರಸೀದ ವಿಷ್ಣೋ । ಸತತಂ ನಮಸ್ತೆ ॥
ಪ್ರಸೀದ ಪದ್ಮೇ ಕ್ಷಣ ಚಕ್ರಪಾಣೇ । ಕೌಮೋದ ಕೀಹಸ್ತ ಗದಾಧರ ತ್ವಂ ।
ಪ್ರಸೀದ ವಿಷ್ಣೋ । ಧೃತಪಾಂಚಜನ್ಯ । ನಮೋಸ್ತು ತೇ ಪದ್ಮ ಧರಾಯ ನಿತ್ಯಂ ।
ಸಂಸಾರ ಕೌತೂಹಲ ಮಂದಿರೇ ತೇ ಮೋಹಾಂಧ ಕಾರೇ ಚ ವಿವೇಕ ದೀಪೇ ।
ಸಮ್ಮೋಹಿತಾ ಕೇಶವ ಮಾಯಯಾ ತ್ವದೀಯಯಾ ನಿತ್ಯಮಹಂ ಭ್ರಮಾಮಿ ॥
ವಿರಿಂಚಿಸೇಂದ್ರಾರ್ಕಮುಖಾಃ ಸುರೇಂದ್ರಾ ಮಾಯಾಂ ನ ಜಾನಂತಿ ತವಾಽಸುರಾರೇ ।
ಮಾನುಷ್ಯೆಹಂ ಕಿಂ ತವ ವೇದ್ಮಿ ಮಾಯಾಂ ಪುರೇ ಭ್ರಮಂ ಮೇ ಹರ ಸಾನಂಕಂಪಮ್॥

ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳ, ಯೋಗೀಶ್ವರನೂ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನೂ, ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯಾದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಧುಕೈಟಭ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದ, ಕಂಸ ಚಾಣೂರನ್ನು ಕೊಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ವೇದವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ವಂದನೆ. ಬೆಟ್ಟವನ್ನೂ ಹೊತ್ತ ಕೂರ್ಮನಿಗೂ, ಭೂಮಿ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ವರಾಹನಿಗೂ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದ ನರಸಿಂಹನಿಗೂ, ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುಳ್ಳ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಗೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವಧಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನಿಗೂ, ರಾವಣನ ಕುಲವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿದ ರಾಮನಿಗೂ, ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಲರಾಮನಿಗೂ ದಂತವಕ್ತ್ರಾದಿ ದುಷ್ಟರಾಜರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಮ್ಲೇಂಚರನ್ನು ವಿಂಧ್ವಸಗೊಳಿಸುವ ಕಲ್ಕಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹೃತ್ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯವಲ್ಲಭನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಾವರೆ ಮೊಗಕ್ಕೆ ದುಂಬಿಯಂತಿರುವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ಚಕ್ರ ಕಾಮೋದಕೀ ಗದೆ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಪದ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಿಷ್ಣುವೇ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ

ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕೌತುಕದ ಮಂದಿರ ಇದ್ದಂತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೋಹವೆಂಬ ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿದೆ. ವಿವೇಕವೆಂಬ ದೀಪವೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೂ ಕೇಶವ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸುರ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ತಿಳಿಯಲಾರರು, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು. ಮನುಷ್ಯ ಮಹಿಳೆಯಾದ ನಾನು ಏನು ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು. ನನ್ನ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರು.

ವ್ಯಾಸ:- ಪದ್ಮಾವತಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಮಾಧವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಉದಿಸಿಬಂದಂತೆ ಜಗ್ಗನೇ ಬೆಳಕುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಆ ಮಾಧವನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಪದ್ಮಾವತಿ:- ಕಮಲಾಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣ, ಇಹದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವ ನೀನು ಜ್ಞಾನರಹಿತಳಾದ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಪ್ರಣಧಿಯ ರೂಪತಳೆದು ಇಬ್ಬರು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಪತಿಯಾರು ಪರಪುರುಷರು ಯಾರು ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಮಾಧವ:- ಸುಂದರಿ, ನಿನ್ನ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿಡು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಗಳು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಏಕೋ ಭಾವದಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ತರುಣನಾದ ಪ್ರಣಿಧಿಯು ತನ್ನ ಸುಖದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಎರಡು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಸುಖವನ್ನು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಹೊಂದು.

ಪದ್ಮಾವತಿ:- ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪತಿಗಳಾಗುವದು ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹ ಅಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ದಯಾಮಯನಾದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು.

ನಾರಾಯಣ:- ನೀನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಭಯಪಡುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಆ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಪತಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಬಾ.

ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ವಿಮಾನವು ಬಂದಿತು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಣಿಧಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ವಿಮಾನರೂಢಳಾಗಿ ಹೊರಟಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಮಹಾತ್ಮನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣು, ಅಗಸೆಹೂವಿನಂತೆ ಮೈ ಬಣ್ಣ. ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪರಾದ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅವನ ರಥವನ್ನು ಹಗುರಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ಆ ವಿಷ್ಣುದೂತರನ್ನು ಕುರಿತು ''ಈ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನು ಯಾರು? ಮತ್ತು ನೀವು ಯಾರು? ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತಲಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ತಾವರೆದಳದಂತಿರುವ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀವು ಮಹಾಪುರುಷರೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೋಗುವದು.'' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಆ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಆನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ವಿಷ್ಣುದೂತರು:- ಸಾಧ್ವಿ, ನಾವು ವಿಷ್ಣುದೂತರು. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಈ ಪುರುಷನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಪದ್ಮಾವತಿ:- ಪೂಜ್ಯರಾದ ವಿಷ್ಣುದೂತರೆ, ಇವನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಂಥ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವಿಷ್ಣುದೂತರು:- ಹಿಂದೆ ಬೃಹಧ್ವಜ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಪಾಪಿರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದ ದುರ್ಗುಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ತ್ರಿಯರೊಡನೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ, ಗೋಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣ, ನಿಷ್ಠುರ ಭಾಷಣ ದೇವನಿಂದೆ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಅವನಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅಪರಾಧಗಳೆಂದು ಎಷ್ಟು ಉಂಟೋ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಪಾಪಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಶುಭ ಕರ್ಮವನ್ನಂತೂ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಕೂಡ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇವನು ಮಹಾಕಾಮಿ. ಕಾಮನ ಹೂಬಾಣ ಇವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಕಾಮಿಯಾದ ಇವನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನವಯೌವನದಿಂದ ಹಾಗು ಹರೆಯಸಿರಿಯಿಂದ ಕಳಕಳಿಸುತ್ತಲಿರುವ ರೂಪವತಿಯರಾದ ರಮಣಿಯರನ್ನು ನೋಡುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಇವನು ಆಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಒಂದು ಸಲ ಭೀಮಕೇಶ ಎಂಬ ರಾಜನ ನವಯೌವನದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಳಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ಬಂಗಾರದ ಹೂವಿನಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಅವಳು ಬೆಳಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ ''ನೀನು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ?'' ಆಗ ಆ ಭೀಮಕೇಶರಾಜನ ಮಡದಿಯು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಮಡದಿ:- ನಾನು ಭೀಮಕೇಶ ರಾಜನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಕೇಶಿನೀ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ರತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಮಹಾರಾಜನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಪತಿಯಿಂದ ಅವಮಾನಿತಳಾಗಿ, ಭಗ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಯಾರು? ಈ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳು.

ಬೃಹದ್ಧ್ವಜ:- ಚಂದ್ರಮುಖೀ, ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾಯಾವಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ದೋಷ ಹುಡುಕುವದೇ ಅವನ ಕೆಲಸ. ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಬೃಹದ್ಧ್ವಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ವನಿತೆಯು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ತೋರಿದಳು. ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿದಳು. ಆಗ ಆ ಬೃಹಧ್ವಜನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ದಿವ್ಯವಾದ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಇಬ್ಬರೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಭಾವದಿಂದ

ಕೌತುಕ ಭರಿತರಾಗಿ ವಾಯು ವೇಗವುಳ್ಳ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಗಗನಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಅವನು ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಆ ಪ್ರೇಯಸಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ''ಸುಂದರಿ, ನಾವು ಈಗ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ದೇಶದಿಂದ ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇಕೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ಕೆಳಗೆ ಗಂಗೆಯು ಸಮುದ್ರನಾಥನೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಿದ ಪರಮ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ಸ್ಥಾನವು ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಬೃಹಧ್ವಜ ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಆ ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದ. ಕೇಶಿನಿಯು ಆ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಹಾಗೂ ಗಂಗೆಯ ನೀರುಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಬೆರೆತು, ನೆರೆತು, ಘೂರ್ಮಿಸುವ ಸಂಗಮದ ರಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಿ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಳಾದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಬೃಹಧ್ವಜ ರಾಕ್ಷಸನು ಬಹಳಷ್ಟು ಶೋಕ ಮಾಡಿ ತಾನು ಕೂಡ ಆ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಜಾನ್ಹವೀ ಜಲನಿಧಿಗಳ ಸಂಗಮ ಜಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಕೊಟ್ಟ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಆ ಜನಾರ್ದನನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಾವು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅದರ ದಂಡೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವರು ಎಂಥ ಪಾಪಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಸದ್ಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾ ಸಮುದ್ರ ಸಂಗಮವು ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುದೂತರೂ ಕೇಶಿನಿ ಹಾಗೂ ಬೃಹಧ್ವಜ ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಇದರಂತೆ ಸಾಧ್ವೀಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ಕೂಡ ಇಬ್ಬರು ತನ್ನ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಕೂಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಎಲ್ಲ ದುರ್ಲಭವಾದ ಭೋಗ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮತ್ತೆ ಹರಿಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಾರೂಪ್ಯಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು.

ಈ ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಧವ ಎಂಬ ರಾಜನು ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ.

ಜೈಮಿನಿ:- ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾಧವ ಯಾರು? ಅವನು ಏನು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ? ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಪ್ರಯಾಗ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರಣಧಿ ವೈಶ್ಯನ ಕಥೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಮಾಧವನ ವೃತ್ತಾಂತ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಕಾಲಧ್ವಜ ಎಂದು ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ. ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಇಂದ್ರನ ಅಮರಾವತಿಯೇ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತ್ತು ಅದರ ಕೀರ್ತಿ. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಗುಣವಂತರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಜ್ಜನ ಮುನಿಗಳೇ. ಆ ಊರಿನ ರಾಜ ವಿಕ್ರಮ ಎಂದು. ಅವನ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲ ನಿರ್ದುಷ್ಟ. ಆಡುವ ಮಾತು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ. ಸತ್ಯ ಅವನ ಜೀವನದ ಉಸಿರು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಂತೆ ಸಾಕುವದೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಗುರಿ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾರಾವತಿ. ಅವಳ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯ ಎದುರು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ರಾತ್ರಿಯ ಚಂದ್ರ ಕೂಡ ಕಳಪೆ. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಡದಿಯರಿದ್ದರೂ ಸಮುದ್ರರಾಜನಿಗೆ ಗಂಗೆಯೇ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದಂತೆ ಹಾರಾವತಿಯೇ ಇಷ್ಟಪ್ರೇಷ್ಠಳು ಆಗಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಮಾಧವ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಭೂತಳದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ. ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡ ಮಹಾರಾಜ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ಮಾಧವನು ಮೃಗಯಾಕೌತುಕದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ನಡೆದ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅವನ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಅವನು ಸೇರಿ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಬೇಟೆಯಾಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳ. ಹದಿಹರೆಯದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಪಾರದರ್ಶಕ ಸ್ನಾನದ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟು ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀಯುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಾಯದ ಕಮನೀಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಮಾಧವನು ಮುಗ್ಧನಾದ. ಚೆಲುವೇ ಚೈತನ್ಯ ಪಡೆದಂತಿರುವ ಆ ಚಿಗರೆಗಂಗಳ ಚಾರ್ವಂಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆ ತರುಣ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕುಮಾರ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ.

''ನಾನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳನ್ನೂ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾರಿರತ್ನಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ರಮಣೀಮಣಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇವಳ ಅಂಗಾಲಿಂಗನದ ಸಂಗಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತಕ್ಕದಾ ವರ. ರೂಪ, ಗುಣ, ರಾಜ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ದೊಡ್ಡವಂಶ, ಧೈರ್ಯ, ಚಾತುರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೇಳವಿಸಿವೆ. ಇವಳು ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಪಾಪವು (ದೋಷವು) ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಮುಂದೆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನರಕದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಆ ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟರೂ ಈಗಲೇ ಈ ಹೆರವರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಏನಾದರೂ

ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯ ಒದಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಅವನು ಮಹಾನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠುರ. ಅವನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ದಂಡ, ಶಿಕ್ಷೆ, ತಪ್ಪಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೇ ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಮಾಧವ ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಿದ. ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲ್ಲನೇ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ಆ ಮಹಿಳಾಮಣಿಯು ಮೈ ತೊಳೆಯುವ ತಿಳಿನೀರಿನ ಬಳಿ ಸಾರಿದ.

ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಚ ಮದಶ್ಚೈವ ಕಾಮಶ್ಚೈವ ಮಹೀತಲೇ ।
ತ್ರಯಂ ಏತೇ ವಿವೇಕಸ್ಯ ತೇಜೋ ಘ್ನಂತಿ ಕಿಮದ್ಭುತಮ್ ॥

ಸಂಪತ್ತು, ಮದ, ಮತ್ತು ಕಾಮ ಇವು ಮೂರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಮಾನವನ ತೇಜೋಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಪಿತಾಸ್ಯ ದುರಿತ ಧ್ವಂಸೀ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾಕರೋ ನೃಣಾಮ್ ।
ಧಿಕ್ ಸ್ವಯಂ ಕಾಮದೇವೋಽಸೌ ಮೋಹಯತ್ಯಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥

ಈ ಮಾಧವನ ತಂದೆ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾದ ಮಹಾರಾಜ. ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೂ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪಾಪಧ್ವಂಸಕನಾದ ಮಹಾರಾಜನ ಮಗನೇ ಈಗ ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಅವ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮೋಹಮಾಡುವ ಕಾಮನ ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ.

ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಮಾಧವನು ತಾನು ಮೈತೊಳೆಯುವ ಸ್ಥಾನದ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದ ಆ ನಾರಿಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಳಾದಳು.

''ಇದಂತೂ ಅಟ್ಟಂಬಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ನರಪ್ರಾಣಿಯ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬಳೇ. ನಾನು ತರುಣಿ. ಇವನಾವನೋ ಪರಪುರುಷ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಜಲ್ಪಂತಿ ಮುನಯ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ ।
ತತ್ತು ಜ್ಞಾತವ್ಯಮತ್ರೈವ ಕಿಮತ್ರ ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಮುಂದೆ ಏನು ಆಗಬಹುದು?

ಸಕಾಯಹೀನಂ ಯತ್ಸ್ಥಾನಂ ಪುರೋಧಾವಂತಿ ಶತ್ರವಃ ।
ಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ಪಲಾಯನಂ ತತ್ರ ನಿವಾಸಃ ಪ್ರಾಣನಾಶಕಃ ॥

ಯಾರೂ ಸಹಾಯಕರಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದೇ ಒಳಿತು. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಎಂದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗವುದು ಎಂದರ್ಥ.

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೆಲುವಾದ ಮೈಯನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ತರಳೆಯು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಕೊಡ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡುವ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಮಾಧವ ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿ ಅವಳ ಎದುರೇ ಹೋಗಿ ಕೈಯಿಂದ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಮಾಧವ:- ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಪುತ್ಥಳಿಯೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಹರೆಯದ ಸಿರಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಕದ್ದು ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡುತ್ತಿರುವೆ? ಚಿಗರೆಗಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು? ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಪತಿ ಯಾರು? ನೀನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದ ಅಪ್ಸರೆಯೇ? ನಿನ್ನಂಥ ಸುಂದರಿಯರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸೌಂದರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ದಾಸಿಯಂತೆ ನೀನೇಕೆ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಒಯುತ್ತಲಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲಶವಿದ್ದರೆ, ಎದೆಯಮೇಲೆ ಎರಡು ಕಳಶಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕರನೆಂದ ಮೇಲೆ ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಜಪಾ ಕುಸುಮದಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲಿವೆ. ಆ ಕೊಡಹಿಡಿದ ಕೈಯಿಂದ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿ. ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ನೀಡುವೆ. ನಾನು ವಿಕ್ರಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗ. ಮಾಧವ ಎಂದು ಹೆಸರು. ರೂಪ, ಗುಣ, ಲಾವಣ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯೆ ವಿತ್ತ ವಪುಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪತಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದರೂ ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ, ಪುಷ್ಪವು ದುಂಬಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ನೀನು ನನ್ನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ಆಗುವೆ. ನೀನು ಗರ್ವದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ. ಏನಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ. ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಆ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಮಗ. ನಾನು ನನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದುದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಕೋಮಲೆಯು ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮಿದುವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ತರುಣಿ:- ತಲೆ ತಿರುಗಿದ ನಿನ್ನಂಥ ಹದಿಹರೆಯದ ಗಂಡು ನನ್ನಂಥ ಅಬಲೆಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಂಥ ಪರಪುರುಷರ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯಾದ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ವೀರವರೇಣ್ಯ ನಾನು ಸುಬಾಹು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಪ್ರೇಯಸಿ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಚಂದ್ರಕಲಾ. ದೇವರ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ನೀರನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಗೌರವ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಪುಂಸಕರು. ಅದರಂತೆ ನೀನು ಕೂಡ ಪರನಾರೀ ಸೋದರನಾಗಿರುವದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ನಾನು ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ವೀರಾಗ್ರೇಸರ. ಇಂಥ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಎಂಥ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬರುವದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು.

ಪರಸ್ತ್ರೀಯಂ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಸುಖಂ ಭವೇತ್ ।
ಇಹಾಪಕೀರ್ತಿಃ ಶೇಷಂ ಚ ದುಃಖಂ ಕಲ್ಪಶತಾಧಿಕಂ ॥

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖವು ದೊರಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ನರಕದುಃಖ ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಪಾಂತ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ನಾರಿಯ ಶೀಲ ಕೆಡಿಸಿದವ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕರ್ಮಭೂಮಿರಿಯಂ ಶೂರ ಪುಣ್ಯಮತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಂ ।
ಪರಸ್ತ್ರೀ ಹರಣೇ ಚಿತ್ತಂ ಕದಾಚಿದಪಿ ಮಾ ಕುರು ॥

ಶೂರ ವರೇಣ್ಯ, ಇದು ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಸಾಧನಭೂಮಿ. ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಪುಣ್ಯಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಪಾಪ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಬೇಡ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿ ಬಿಡಬೇಡ.

ಲೋಭಾತ್ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಕಾಮಃ ಕಾಮಾತ್ ಪಾಪಂ ಪ್ರವರ್ತತೆ ।
ಪಾಪಾನ್ ಮೃತ್ಯುಃ ಮೃತೇಽಪಿ ಸ್ಯಾದ್ ದುಸ್ತರೇ ನರಕೇ ಸ್ಥಿತಿಃ ॥

ಲೋಭದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಕಾಮ. ಕಾಮದಿಂದ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪದಿಂದ ನರನು ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಆ ಪಾಪಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯ ದುಃಖ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದು ಅಲ್ಲ.

ಸರ್ವೇಪಿ ತ್ವದ್ಗುಣಾ ವ್ಯರ್ಥಾಃ ತ್ವಜ್ಜನ್ಮಾಪಿ ಚ ನಿಷ್ಫಲಂ ।
ಕಾಮಸ್ಯ ವಶತಾಂ ಗತ್ವಾ ರಂತುಮಿಚ್ಛೇಃ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಂ ॥

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಗುಣ ಇಂಥ ಗುಣ ಎಂದೆಲ್ಲ ನೀನು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಇದೀಗ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಗುಣಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವೇ ವ್ಯರ್ಥ. ನೀನು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಹೆರವರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಲಿರುವೆ.

ಮಾಂಸ ಮೂತ್ರ ಪುರೀಷಾದಿನಿರ್ಮಿತಂ ಮೇ ಕಲೇವರಂ ।
ಏತದೇವ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಸ್ಮರಸ್ಯ ವಶತಾಂ ಗತಃ ॥

ನನ್ನ ಈ ತೊಗಲಿನ ಮೈ ಒಳಗೆ ಏನು ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ? ಈ ನನ್ನ ದೇಹ ಮಾಂಸ, ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಮೂಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಅಸಹ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡಿಯೇ ಹೇಗೆ ಕಾಮವಶನಾಗಿರುವೆ?

ಭೂಪಾಲವಂಶೋತ್ಪನ್ನತ್ವಾತ್ ಪೌರೇಭ್ಯೋ ನ ಬಿಭೇಷಿ ಕಿಂ ।
ಮಸ್ತಕೋಪರಿ ಗರ್ಜಂತಂ ಸಮವರ್ತಿನಂ ॥

ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ಉಚ್ಛೃಂಖಲನಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೃತ್ಯು ಕುಳಿತು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಹೆದರಿದಿದ್ದರೂ ಯಮನಿಗಾದರೂ ನೀನು ಹೆದರಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೇ!

ಗ್ರಸಂತೇ ಬಡಿಶಂ ಮಚ್ಛಾಃ ತೇ ಸರ್ವೇ ಜ್ಞಾನವರ್ಜಿತಾಃ ।
ಜ್ಞಾನೀ ಚೇತ್ ಪ್ರಾಪ್ಯಬಡಿಶಂ ಭವಾನ್ ಕಸ್ಮಾತ್ ಗ್ರಸಿಷ್ಯಸಿ ॥

ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳು ಬಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಹಾಕಿದ ಗಾಳವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೋಗಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ನೀನು ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಮಾನವನಾಗಿಯೂ ಆ ಗಾಳವನ್ನು ನುಂಗುವ ದುಃಸ್ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆಯಲ್ಲ! ಏಕೆ?

ವಿವೇಕಃಸ್ತ್ರಿಷುಲೋಕೇಶಂ ಸಂಪದಾಂ ಪರಮಂ ಪದಂ ।
ಅವಿವೇಕೋಕ್ಷು ಲೋಕಾನಾಮಾಪದಾಂ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥

ವಿವೇಕ ಹಾಗೂ ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರವು ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನ. ಆದರೆ ಅವಿವೇಕ, ದುಡುಕು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಮಾಂಧನಾದ ಮಾಧವ ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮಾಧವ:- ಪ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕುಡಿನೋಟದ ಬಾಣದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ತಾವತ್ ಪ್ರಿಯತಮಾ ನಾರೀ ಯಾವತ್ ತಿಷ್ಠತಿ ಯೌವನಂ ।
ಮಲಿನಾಂ ನಲಿನೀಂ ರಾಜನ್ ಜೀರ್ಣಚ್ಯುತಾಂಬುಜಂ ಶುಷ್ಕಂ
ಜಾತು ಭಂಗೋ ನ ಗಚ್ಛತಿ ॥

ಸುಂದರಿ, ಇದೀಗ ನಿನಗೆ ನವಯೌವನ. ಈ ತಾರುಣ್ಯ ಇರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನಂಥ ಯುವಕರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಡಿ ಒಣಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ತಾವರೆಯ ಎಳಿಗೆ ದುಂಬಿ ಎಂದೂ ಸುಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಸೀದ ಹರಿಣೀನೇತ್ರೇ ರಕ್ಷ ಮಾಂ ಸೇವಕಂ ಸ್ವಕಂ ।
ತ್ವದ್ವಾಚಂ ನೀರಸಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಂ ಮಮ ॥

ಚಿಗರೆ ಗಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವೆಯೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಡಿಯಾಳು. ನಿನ್ನ ಈ ರುಕ್ಷವಾದ ನೀರಸ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವೇ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಚಂದ್ರಕಲಾ:- ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠ, ಶೋಕಿಸಬೇಡ. ನನ್ನ ಈ ಹಿತ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡವೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದು. ಸಮುದ್ರದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಪುರ ಎಂಬ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ ಇದೆ. ಅದು ಇರುವುದು ನಾವು ಇರುವ ಈ ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಇದರ ಆಚೆಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಕ್ಷದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ, ಆ ಪುರಂದರ ಪಟ್ಟಣವು ಇದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಾಕರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸದ್ಗುಣಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಬಲದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅವನು ಬೆಂಕಿ, ಪ್ರತಾಪದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ,

ದಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಸುಶೀಲಾ. ಆರಿಸಿ ಇಟ್ಟಂತೆ ಇದೆ ಈ ಹೆಸರು ಅವಳ ಸದ್ಗುಣಕೆ. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬರೀ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸರ್ವ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ದಯಾಶೀಲಳಾದ ಆ ಸುಶೀಲೆಯಿಂದ ಗುಣಾಕಾರ ಮಹರಾಜನಿಗೆ ಸುಲೋಚನಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ತ್ರಿಭುವನ ಲೋಭನೀಯವಾದ ಲಾವಣ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ, ರೂಪ, ಗುಣ ಶೀಲ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಾನೇ ಸಮರ್ಥರು ! ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚೆಲುವೆಯರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಅವಳ ದಾಸಿ. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ತತ್ಸಮಾ ನ ಸುಂದರೀ ನಾಸ್ತಿ ತ್ವತ್ಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಸುಂದರಃ ।
ಗೃಹಾಣ ತಾಂ ವಿವಾಹೇನ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ॥

ಈ ಸುಲೋಚನೆಯಂಥ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನಂಥ ಸುಂದರ ಗಂಡು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಡದಿಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಜಂಬುಕೀಂ ಬಲವಾನ್ ಸಿಂಹೋ ವಿಹಾರಾಂಕ ಗತಾಮಪಿ ।
ಹಸ್ತಿನೀಂ ನ ಹಿ ಕಿಂ ಧತ್ತೆ ಯತ್ನತಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಯೇ ॥

ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಸಿಂಹವು ನರಿಯು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಆನೆಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೇ !

ಉದ್ಯೋಗೀ ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಲಭತೇ ಪರಮಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ।
ಉದ್ಯೋಗೇನ ವಿನಾ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭುವಿ ವಿದ್ಯತೇ ॥

ಉದ್ಯೋಗ, ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆದೀತು?

ಅವಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಧವ ಆ ಚಂದ್ರ ಕಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾಮರಹಿತನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮಾಧವ:- ಕಮಲಮುಖಿ, ನಾನು ಆ ಭೂತಲದ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದು ಹೇಗೆ? ಆ ಚೆಲುವೆಯ ಚಾರಿಮೆಯ ಚಿನ್ಹೆಗಳು ಯಾವುವು? ಮತ್ತು ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ಷದ್ವೀಪಗಳ ನಡುವೆ ಅಪಾರವಾದ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ಘೋರ ಸಾಗರವು ಘೂರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕ್ರುದ್ಧ ಮುದ್ರೆಯ ಈ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವದು ಹೇಗೆ? ಪ್ರಕ್ಷದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ನಾನು ಹಾರಿ ಹೋಗಬೇಕೆ? ನಾನು ಪಕ್ಷಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸನೂ ಅಲ್ಲ. ಕಾಮಗಾಮಿಯಾದ ಸುರ ವೈಮಾನಿಕನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನನಗೆ

ದ್ವೀಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆ ಸುಂದರಿಯ ಸಂದರ್ಶನ ಆಗುವದು ಎಂದು? ಎಂತು? ಯಾವ ಚಿನ್ಹ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿ?

ಚಂದ್ರಕಲಾ:- ಆ ತರಳೆಯ ಎಡ ನಡುವಿನ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳಿನಂಥ ಒಂದು ತಿಲಕ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಸುಲೋಚನೆಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಲ್ಲೆ. ರಾಜಕುಮಾರ. ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟುವ ಲಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ವೇಗಗತಿಯ ತರುಣ ತುರಗ ಇದೆ. ಅದು ದೇವಲೋಕದ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಯ ಖಾಸ ತಳಿ. ಅದು ಸರ್ವಗಾಮಿ. ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲದು. ಅದರ ವೇಗ ಗರುಡನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಗಾಳಿವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಏರು. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾರು. ಪ್ಲಕ್ಷ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಸಾರು. ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡದೇ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರಲಿ. ನಿನ್ನ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗದ ತುಂಬ ಹೂವುಗಳನ್ನೇ ಹಾಸಿರಲಿ.

ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾಧವ ಮನೋರಥದ ಸವಾರಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ. ಅತ್ತ ಚಂದ್ರಕಲೆಯು ಆನಂದದಿಂದ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು. ಮಾಧವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ಮಾತುಗಳು ವಿಚಾರದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆಕೊಟ್ಟು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯ ಮಧುರ ಕಂಠದ ನುಡಿಗಳು ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ನೇರವಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಕುದುರೆಯ ಲಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ತೇಜಿ ವಾಜಿಗಳಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕುದುರೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿದ.

ಮಾಧವ:- ಅಶ್ವವಿಶ್ವದ ರತ್ನಗಳೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕುದುರೆ ಕುಲದ ಕಿರೀಟಗಳು. ನನಗೆ ಈಗ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಿಂದ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೀಪಾಂತರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಬಲ್ಲ ತೇಜದ ತುರಂಗಪುಂಗವರು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೇ?

ರಾಜಕುಮಾರನ ಈ ಮಾತಿನ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಯಾವ ಕುದುರೆಗಳಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿದವು.

ಆಗ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಿತವಾದ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ತರುಣ ಕುದುರೆ ಮಾಧವನ ಮುಂದೆ ಕೆನೆಯುತ್ತ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಮತ್ತು ಅಶ್ವಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಅರಸುಕುವರನಿಗೆ ಹೇಳಿತು. ''ರಾಜಪುತ್ರ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಹಾರಬಲ್ಲೆ. ದ್ವೀಪಾಂತರಕ್ಕೂ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನನ್ನದೇ ಆದ ಕೆಲವು ದುಃಖಗಳು ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು. ಈಗ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಈ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕುದುರೆಗಳು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ಹುಲ್ಲಿನ ಎಸೆಳುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಗ್ಗಂಟಿನ ಸರಮಾಲೆಯಂತಿದ್ದ ಮುಗ್ಗ ಹಗ್ಗದಿಂದ ನನ್ನನು ಇಲ್ಲಿಯ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಮ್ಮ ಲಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಳೆಲಿನ ರಸಕವಳಗಳನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅಂದಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಭೋಗ ಅನುಭೋಗಗಳ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲಿ? ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ, ಗೌರವವಿಲ್ಲ. ಆದರವಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಈ ದೂರದ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಲ್ಲದೇ ಬರೀ ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ತಾನೆ ಉರಿದೀತು? ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳ

ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹೇರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಒಂದು ಕುದುರೆಯೂ ನನ್ನ ಎದುರು ನಿಲ್ಲುವ ಅಥವಾ ಹಿಂದೆ ಬರುವ ಇಲ್ಲವೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಲ್ಲ. ನಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನೇ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಸಮನಾದೀತು? ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟ, ನಡುಗಡ್ಡೆ, ಸಮುದ್ರ, ಆಕಾಶ, ನೆಲ, ಮುಗಿಲು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ.

ಮಾಧವ:- ''ಹಯೋತ್ತಮ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತುರಗದ ತಂಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಮುಖಂಡ. ಭೂಮಂಡಲದ ಅಶ್ವಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಶಿಖಂಡ. ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರು ಹೆರವರು ನೀಡಿದ ನೋವನ್ನು ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಅಪಕಾರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವವರೇ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರು. ನೀರಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ತಾಪಕೊಟ್ಟು ಕುದಿಸಿದರೂ ಮರುಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಆರಿ ಹೋಗಿ ಶಾಂತವಾಗುವದು. ಕಬ್ಬು ತನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕಡಿದು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿ ನುರಿಸುವವನಿಗೂ ಸಿಹಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂತೋಷವುಂಟು ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುವದು''. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಧವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜಕುಮಾರ ಆ ವಾಜಿವರೇಣ್ಯಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿದ. ಅದರ ದೈವೀಶಕ್ತಿ, ವಾಯುವೇಗ, ಗರುಡಗಮನಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆ ತುರುಗೋತ್ತಮವನ್ನು ಮಾಧವ ತವಕದಿಂದ ಹೊರತಂದ ಆ ಕುದುರೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಯಾದ. ಪ್ರಚೇಷ್ಟ ಎಂಬ ಆ ಮಾಧವನ ನಂಬಿಗೆಯ ಸೇವಕ ಒಢೆಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅಶ್ವರತ್ನ ಗಕ್ಕನೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿತು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಸವಾರರನ್ನು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಹಾಯಾಗಿ ಆಗಸದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಈಸತೊಡಗಿತು. ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಾಗರವನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಈಸಿದಂತೆ ಗಾಳಿ ಸೂಸಿದಂತೆ, ಮನಸ್ಸು ಹರಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ದಾಟಿ ಪ್ರಕ್ಷದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪುರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಳಿಯಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ, ಸಿರಿಮನೆ, ಮಠ, ಮಂದಿರ, ಗೃಹ, ಗೋಪುರಗಳು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಮಿಗಿಲು ಮೇಲಾಗಿ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಧ ಚಂದನಗಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸೇವೆಗೈಯುವ ಗಂಧಿನೀ ಎಂಬುವ ದಾಸಿಯ ಮನೆ. ಅದರ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಗಂಧದ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಗಂಧಿನಿ ಎಂಬುವ ವೃದ್ಧ ವನಿತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮಾಧವ ಅವಳ ಬಳಿ ಸಾರಿದ. ''ತಾಯಿ!'' ಎಂದ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಇವನೆಡೆಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿತು. ಅದರಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾದ ಮಾಧವ ಹೇಳಿದ. ''ಅಮ್ಮ, ನಾನೊಬ್ಬ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂದ ದಾರಿಕಾರ. ಬಹುದೂರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಧನಿಕನಾದರೂ ಈ ಅಪರಿಚಿತ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಏನು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ತಬ್ಬಲಿಯಂತೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಒಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ವಿನಯದಿಂದ.

ಗಂಧಿನೀ ಸುಸ್ವಭಾವದವಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ವನಿತೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅತಿಥಿ ದೊರೆತದ್ದು ಅವಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹರುಷ ತಂದಿತು. ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಮಾಧವನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಸಮೀಚಿನವಾದ ಆದರ, ಉಪಚರ, ಊಟ ಅತಿಥ್ಯ, ನೀಡಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಿದಳು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾಧವ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಗ. ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಗಂಧಿನಿಯ ಎದುರು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬೆಸಗೊಂಡ. ದ್ವೀಪಾಂತರದಿಂದ ತಾನು ಆ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನೆಗಾಗಿ ಹಾರಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಬಂದುದನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಬಿಂಬಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನೆಯ ಮದುವೆ ಮರುದಿನವೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಆ ಅರಸು ಕುವರಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಗೆ ಸುಗಂದ ಸ್ನಾನ, ಗಂಧ ಚಂದನದ ವಿಲೇಪನ ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳ ಪೂಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಂಧಿನಿಯೇ ಪೂರೈಯಿಸುವವಳು ಇದ್ದಳು. ಈ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಅಪಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದ ಮಾಧವ ಅಗಾಧ ದುಃಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿದ ''ಈ ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕನ್ಯೆಗಾಗಿ ನಾನು ಮನೆ ಮಾರು ತೊರೆದು. ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಬಂಧು, ಬಳಗ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ. ದುರ್ಲಂಘ್ಯವಾದ ಘೋರಕಡಲನ್ನು ಧಾಟಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಇಂದೇ ಅವಳಿಗೆ ಅಧಿವಾಸನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ಗಂಧಿನಿಯು ಅವಳ ಸುಗಂಧದ ಅಭ್ಯಂಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾಳೆ'' ಎಂದು ಹತಾಶನಾದ ಅವನು ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎದೆಯ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು'' ವಿಕ್ರಮ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ನಾನು ದ್ವೀಪಾಂತರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆನೆ'' ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬರೆದು ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಬರೆದು, ಮಡಚಿ ಇಟ್ಟ.

ಅದರಲ್ಲಿ ''ರಾಜಕನ್ಯೆ. ನಾನು ತಾಲಧ್ವಜದ ಮಹಾರಾಜನಾದ ವಿಕ್ರಮ ಭೂಪಾಲನ ಮಗ. ಮಾಧವ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯಾದ ಚಂದ್ರಕಲೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ರೂಪ ಗುಣಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿದೆ. ದ್ವೀಪಾಂತರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೃದಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿ ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರೇಮದ ಪುತ್ಥಳಿಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ನೆಲಸಿ ನಿಂತಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು, ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮವೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸೆಳೆದು ತಂದಿದೆ. ಈಗಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ವರಿಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ದೂರಿಂದ ಅರಸಿ ಬಂದವರನ್ನು ವರಿಸುವದೇ ಅರಸು ಕುವರಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಉಚಿತ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಗುಣಗುಣಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನಷ್ಟು ನಿನ್ನ ಶೀಲ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವ ಭಾವ ತಳೆದು ಹಾಗು ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ತಾವರೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಒಳ್ಳೆ ಗಂಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ದುಂಬಿ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲದು. ಆ ತಾವರೆಯ ತಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತು, ಆ ಸರೋಜನಿಯ ಗಂಧಾಡ್ಯತೆ? ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಪಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನೀಹಾರಿಕೆಗಳು ತೊಳೆದು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕನ್ನೈದಿಲೆ ಬಿರಿಯುವದು ಚಂದ್ರನ ಉದಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ.''

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ತನ್ನ ಬಂಗಾರದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೂಡ ಅದರ ಜತೆಗೆ ಇರಿಸಿ ಎರಡನ್ನು ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿ ಗಂಧಿನಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ. ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಒಯ್ದು ಕೊಡಲು ತಿಳಿಸಿದ. ಅವನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಗಂಧಿನಿಯು ಗಂಧದ ಕರಂಡಕ, ಹೂವಿನಮಾಲೆ, ಹಾಗು ಉಳಿದ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ನೃಪನಂದಿನಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಗೆ ಆ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಇತ್ತು, ಆ ಗಂಧಿನಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತುಸು ದೂರ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ. ಸುಲೋಚನೆ ಸುಗಂಧಿ ಹೂವಿನ ಪಕಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೊನ್ನಿನ ಉಂಗುರ ಹಾಗು ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌತುಕ ಬರಿತಳಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು. ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ರಸಿಕತೆ, ಕವಿತ್ವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದಳು. ಹೃದಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರದಿಂದಲೂ ನಲುಮೆಯ ನಸುಕಂಪು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಚೂಲ ಮೂಲವಾಗಿ ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿದಳು. ವಿದುಷಿ ಮಣಿಯಾದ ಆ ರಾಜನಂದಿನಿಯು ಅದೇ ಪತ್ರದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಅಕ್ಕರತೆಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದಳು.

''ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ರಾಜಪುತ್ರ ! ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಣಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಓದಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಿನ್ನದು ಸಮಯ ಮೀರಿದ ಸಾಹಸ. ಇದು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಮೀರಲಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಾದ ಬಳಿಕ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ಕಾರ್ಯೇತಿ ದುಃಖ ಸಾಧ್ಯೇತು ಕಾರ್ಯೋ ನಾತಿಶ್ರಮೋ ಜನೈಃ ।
ಕಾರ್ಯೇ ಸಿದ್ಧೇಶ್ರಮೋ ನಸ್ಯಾದಸಿದ್ಧೇ ಶ್ರಮ ಏವಹಿ ॥

ಅತೀದುಃಖದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅತೀ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಮವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಶ್ರಮಪಟ್ಟಷ್ಟೇ ಆಗುವದು.

ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ತೀರಪಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಘೋರ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ದಾಟಿ ಬಂದ ನಿನಗೆ ನನಗಾಗಿ ಮಹಾಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅದೆಷ್ಟು, ಜಾಣ್ಮೆ, ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ನಾಳೆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಮುನ್ನ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾಧರನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆ, ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ರತ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಯಂವರದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮನೆಯಿಂದ ಸಾಲಂಕಾರ ಶೃಂಗಾರಿತಳಾದ ನಾನು ವೈಭವದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ವಿವಾಹ ಮಂಟಪದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಯಸುವ ಅನೇಕ ವರ ಪ್ರವರರು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು

ಕೊಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾಧರ ವರನೂ ಉಪಸ್ಥಿತನಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಎದುರು ಸ್ವಯಂವರ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಿತಳಾದ ನಾನು ಹೋಗಿ ನಿಂತು ನನ್ನ ಎಡಗೈ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಯಾವನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅವನು ನನ್ನ ಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂಯಾವದೇ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ.' ಹೀಗೆ ಭೂಪತಿ ತನುಜೆಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಗಂಧಿನಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಕೊಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟಳು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಆ ಪ್ರೇಮಪತ್ರವನ್ನು ಆ ಗಂಧನಿಯು ಮಾಧವನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಉತ್ತರ ಬರೆದ. ''ದೊಡ್ಡ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಧನ್ಯಳಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯೇ ನೀನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ನಿಮ್ಮಂಥ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ರಾಜಕುಲ ಕ್ಷಾತ್ರ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ನನಗೂ ಕೂಡ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಮ್ಮತಿ.''

ಗಂಧಿನಿಯು ಮತ್ತೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಪತ್ರವನ್ನು ಸುಲೋಚನಿಗೆ ಒಯ್ದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವನ ಆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಓದಿ ಮಾಧವನ ಮನದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಆನಂದ ತುಂಬಿದವಳಾದಳು ರಾಜಕುಮಾರಿ. ಅವನ ಸಮ್ಮತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಳಿಕ ಹೊಸ ಚಿಂತೆಯು ಶುರುವಾಯಿತು ಸುಲೋಚನೆಗೆ. ''ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದು ನಾಳೆ ಸ್ವಯಂ ವರದಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತರಾದ ವೀರ ರಾಜಕುಮಾರರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂಥ ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಾಧವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಮಾ ಮಾಧವನಾದ ಮಾಧವನೇ ಇರಬೇಕು. ದೇವೇಂದ್ರನಾದರೂ ಇರಬೇಕು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಇದೊಂದು ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸ. ವರನನ್ನು ನೋಡದೆ, ಅವನ ಶೀಲ, ಸ್ವಭಾವ, ರೂಪ, ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ನಾನು ಈಗ ಅವನನ್ನು ವರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನೊಡನೆ ನಾನು ಬಾಳಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ವಿವಾಹಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ದ್ವೀಪಾಂತರದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಆ ವೀರ ವಿಕ್ರಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕು.''

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ಸುಗಂಧಿಸಲಿಲಸ್ನಾನದ ನೆಪದಿಂದ ಗೆಳತಿಯರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಗಂಧಿನಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅರಸುಪುತ್ರಿಯ ಹೃದ್ಗತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಂಧಿನಿಯು ಕೈ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ ಮಾಧವನನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ ಆ ಮುದ್ದು ಮೊಗದ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡು ರೋಮಾಂಚಿತಳಾದಳು ಸುಲೋಚನೆ. ಅವನನ್ನು ನಿರುಕಿಸಿ ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳಲಿಕ್ಕೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ''ಇವನೇನು ರತಿಪತಿಯೋ, ರುಕ್ಮಿಣೀ ಪತಿಯೋ ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯೋ ಯಾವನಿರಬಹುದು? ಇಂಥ ಚಲುವು ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನುಷ್ಯ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ದೊರೆತರೆ ನನ್ನ ಜೀವಿತ ಸಫಲ. ನನ್ನ ಜನ್ಮ

ಧನ್ಯ. ನನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ನನಗಾಗಿ ಈ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಾಮನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರ ಬಹುದೇ! ಆ ವಿಧಾತನು ತನ್ನ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ನೈಪುಣ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಎರಕ ಹಾಕಿ ಇಂಥ ಈ ಮಾಧವ ರೂಪದ ಮುದ್ದು ಮೊಗದ ಮೋಹನಾಂಗನನ್ನು ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಂತೆ ಇದೆ. ಇವನೇ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ನಾಥ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಯಾವ ವರನನ್ನೂ ಅರಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ. ವರಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ.''

ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆ ಗಂಧಿನಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ, ಗಂಧಿನಿಯು ಅವಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಗಂಧಿನಿ:- ಶುಭಾಂಗಿ, ನಿನ್ನ ಮನೋನಿರ್ಧಾರವು ಉಚಿತವೂ ಯೋಗ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ನೀನು ಮನ ಮೆಚ್ಚಿ ವರಿಸಿದ ವಿಕ್ರಮ ಭೂಪಾಲನ ಪುತ್ರನಾದ ಈ ಮಾಧವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲಾಸ, ತುಂಟಾದ ಮಂದಹಾಸ, ಗಂಭೀರ ನಡಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ. ಧೈರ್ಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ವರ್ಚಸ್ಸು ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ದೇಹದ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು, ಚಾರಿಮಾತಿಶಯದ ಚಲುವು ಎಲ್ಲವೂ ನಿದ್ರಾಭಂಗಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಕನ್ಯೆಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಕೈಕೊಂಡ ಸಾಹಸ ಯಾತ್ರೆಯ ಕೌತುಕದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಗಂಧಿನಿಯು ಹೀಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ಕುಳಿತ ಆ ರಾಜಕುಮಾರ. ನಿದ್ದೆಯ ಭರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕನ್ಯಾಮಣಿ ಈಗ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ. ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅದೇ ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ ಸಾಕಾರಳಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ವಿನಯದಿಂದ ಅವನ ತಲೆ ತಾನಾಗಿ ಬಾಗಿತು. ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಚಾಪಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಮದ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿಕ್ಕಿ ಮೆಲು ನುಡಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮಾಧವ:- ಕನ್ಯಾಮಣಿಯೇ, ಇದೀಗ ಸಾರ್ಥಕ ನನ್ನ ಸಾಗರಲಂಘನದ ಸಾಹಸ. ಸಫಲ ನನ್ನ ಬದುಕು. ಚಲುವು ಒಲವುಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆ. ಕನ್ಯೆಯೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು 'ವರ' ಎಂದು ವರಿಸು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಯೌವನ ಸಫಲ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ. ಪತಿ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಸುಲೋಚನಾ:- ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರ, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ವರ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಒದಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ನಾನಂತೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸಾ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಭಗವಂತ ನನ್ನ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಸಲಿ. ಈಗಂತೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವ:- ''ಹೋಗಬೇಡ ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಗರ್ವದ ನುಡಿಯಾದೀತು. ಈಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಲು ನನಗೇನು ಅಧಿಕಾರ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ''ಹೋಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾಲಿಗೆ ಎತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸರಿ ದೋರಿದಂತೆ ಮಾಡು.''

ಮಾಧವನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಹರುಷದಿಂದ ಪುಳಕಗೊಂಡಳು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ಮಂದಹಾಸಗೈಯುತ್ತ ನುಡಿದಳು. ''ನಾನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನಷ್ಟೇ ! ಅದರಂತೆ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಸಾಹಸಗೈಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗು''. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಇತ್ತ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಪರಿವಾರದವರು ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಗಂಧ ಹೂವು, ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಡು ಕುಣಿತ, ವಿನೋದ, ಸಂತಸ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೋಲಾಹಲಗೈಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಆನೆಗಳ ಜೂಲಾಟ, ಕುದುರೆಗಳ ಕೆನೆತ, ಮಿತ್ರರ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ, ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಗಳ ಹಾರಾಟ, ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳ ಭೋರ್ಗರೆತ, ಮಿಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳಂತಿದ್ದ ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿಯರ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚಲನ, ಮಧುರ ಸಂಗೀತ ಎಲ್ಲವೂ ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಆಗ ಸುಲೋಚನೆಯು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು, ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಳಾಗಿ, ಶೃಂಗಾರರಸದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ ಏರಿದಳು. ಇತ್ತ ವಿಕ್ರಮ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮಗನಾದ ರಾಜುಕಮಾರನು ಅದೇ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಅಂದೇ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ವಿವಾಹ ಎಂಬುದು ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಸುಲೋಚನೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ಆಳದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಹೇಳಿದ್ದ ಸಂಕೇತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸುಖ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಮತ್ತೆ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಆ ರಾಜಕುಮಾರ.

''ನ ವೇದ ದೈವೇನ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯಂ ಸುಲೋಚನಾಯಾಶ್ಚ ಸುಲೋಚನಾಯಾಃ ।
ವಿಧಾತೃಮಾಯಾ ಶತಮೋಹಿತಾನಾಂ ಕದಾಪಿ ನ ಸ್ಯಾತ್ ಭುವನೇ ಸುಖಾಪ್ತಿಃ ॥

ಸುಂದರ ಕಣ್ಣಿನ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೃತ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಧವನಿಗೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದವರಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕೈಗೂಡುವದಿಲ್ಲ.

''ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಸಂಕೇತ ವಿಧಿಂ ಜನೋಯಂವಿಸ್ಮೃತ್ಯ ನಿದ್ರಾಮಭಜತ್ ಸುಖೇನ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ದೈವೀಮಾಯಾಮೋಹಿತನಾಗಿ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮರೆತು ಎಚ್ಚರವಾದರೂ ಕೂಡ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರಾಮೋಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದುಕೊಂಡ.

ವನಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕೃಶಾನುಭೀತ್ಯಾ ಜಲಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ನಲಿನೀ ಸುಖಾರ್ಥಂ ।
ದಂದಹ್ಯತೇ ತತ್ರ ಹಿಮಾನಲೇನ ಯದ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮ ನ ತದನ್ಯಥಾ ಸ್ಯಾತ್ ॥

ದಳ್ಳುರಿಯ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಮಲದ ಬಳ್ಳಿಯು ಸುಖವಾಗಿ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿದರೆ ದುರ್ದೈವವು ದಾವಾಗ್ನಿಯಂತೆಯೇ ಭೀಕರವಾದ ಮಂಜಿನ ಸೋನೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಎಳೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದೂ ಬದಲಾಗಲಾರದು. ದುಷ್ಕರ್ಮವು ಭೋಗಿಸದೇ ಸವೆಯಲಾರದು.

''ವೇದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಮಖಿಲಂ ಪ್ರಪಠಂತು ಲೋಕಾಃ ಕುರ್ವಂತು ನಾಮ ಸತತಂ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲಸೇವಾಮ್ ಉಗ್ರಂತಪಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಪ್ರತಿಸಾಧಯಂತು ನಶ್ರೀಃ ತಥಾಪಿಚ ಭಜತ್ಯತಿಭಾಗ್ಯಹೀನಂ ।

ಜನರು ವೇದಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಿ, ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗೈಯುತ್ತಿರಲಿ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಉಗ್ರತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿ, ಭಾಗ್ಯ ಹೀನನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಿರಿಯಾಗಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವಾಗಲಿ ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಮಸ್ತಕೋ ಪರಿತಿಷ್ಠಂತಿ ದುಃಖಾನಿ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ ।
ಅನ್ಯಕಾಲೇ ಸಮಾಯಾಂತಿ ಹಠಾದನ್ಯಾನಿ ಸತ್ತಮ ॥

ಸುಖದುಃಖ ಮಾನವನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವು ಒದಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸುಖದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ದುಃಖದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುಃಖವೂ ಅವರವರ ಸಮಯಾನುಸಾರ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮನದನ್ನೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬದುಕನ್ನೆ ಭಾಗ್ಯವಂತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಗಾಢಾಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟ ಮಾಧವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ನಂಬಿಗೆ ಸೇವಕನಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಈ ನೂತನ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಗುಪ್ತ ಸಂಕೇತದ ಅರಿವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದ.

ಕರ್ತವ್ಯ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದ ಈ ರಾಜಪುತ್ರನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹೇಳಿದ ಸಂಕೇತವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ನಿದ್ರಾಲೋಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಇವನನ್ನು ನಂಬಿದ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಪಡುವಳೋ ! ಅಲ್ಲಿ ಇವನು ದಾರಿಕಾದು ಆ ಕನ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಳೊ ! ಪಾಪಿಯೇ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರು'' ನಾನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಸಂಕೇತಮಾಡಿದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಮತ್ತು ಕನ್ಯಾರತ್ನ ಎರಡು ಅಪರೂಪ ಅವರೆಡೂ ದೊರಕುವದಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ ! ನನಗೆ ಇಂಥ ಕನ್ಯಾರತ್ನ ಅಪಾರ ಅಶ್ವದೊಂದಿಗೆ ದೊರಕುವದಾದರೆ ಈ ನಿದ್ದೆ ಬಡಕ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ಮಾಧವನನ್ನು ಪಡಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವದು? ಪುರುಷರು ರಾಜರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು

ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ ! ಆ ಹಣ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದರೆ ಈ ಕಠಿಣವಾದ ರಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು? ನಾನೇಕೆ ಈ ಮಾಧವನ ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ಸೇವಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊರಗಬೇಕು?

ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆಗೈಯ್ದು ವಿಕ್ರಮರಾಜಕುಮಾರನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್ಸಿನ ಮರಿಯಾದ ತುರಂಗವನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಏರಿದ. ಅರೆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಆ ಅಶ್ವ ಆಗಸದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯಿತು. ಮುಗಿಲು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ ಪಿಳುಕಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಇವನು ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ವರನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮಾಧವನಿಗೆ ಅವಳು ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಕೇತವು ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮುಗಿಸ ವರನಾದ ವಿಧ್ಯಾಧರನ ಎದುರು ತನ್ನ ಎಡತೋಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಚೀಚೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನೋಜವವಾದ ಆ ತುರಂಗಮನನ್ನು ಸವಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಕೈಯತ್ತಿ ನಿಂತ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಾರಿದ ನಭೋಮಾರ್ಗದಿಂದ. ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಭೋಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಏರಿ ವ್ಯೋಮ ಪಥದಿಂದ ಹಾರುತ್ತಾ ಕಾಂಚೀಪುರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಭೀತಿ ದೂರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ತೋರಿ ಸಮಾಧಾನದ ನಿಟ್ಟುಸುರನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಅವನು ಮುಗುಳನಗೆ ನಗುತ್ತ ಸುಲೋಚನೆಯ ಕಮಲ ಕೋಮಲವಾದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಚೇಷ್ಟ : ''ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಸಮುದ್ರದ ಅಂತರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ನಗರ ಕಾಂಚೀ ಪುರ ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಈ ಪ್ರಖ್ಯಾತಪುರದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡು. ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನ ಅಥವಾ ಮಾಧವ ರಾಜಕುಮಾರನ ಭೀತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಮುಖೀ, ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿದ ಈ ಕಾಮಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಆಲಿಂಗನದ ಅಮೃತ ಸಿಂಚನದಿಂದ ಶಮನಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಮುಖ ಪುಂಡರೀಕದ ಬಂಡನ್ನು ಉಣ್ಣಲು ದುಂಬಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಕಂಠಿತವಾಗಿದೆ. ಮದನನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಪ್ರೇಯಸೀ ನಾನು ತಾಳಲಾರೆ.''

ಆ ಮೂರ್ಖ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನ ಈ ಉನ್ಮತ್ತ ಪ್ರಲಾಪನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರಿದು ಹೋಯಿತು ಆ ಸುಲೋಚನೆಗೆ. ಆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದಂತಹ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಂದವನು ಮಾಧವನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡದೆ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವನೊಡನೆ ಆಗಸದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಉಡ್ಡಾಣಗೈಯ್ದು ಈ ಕಂಚೀಪುರದವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆ ತಂದವ ವಿಕ್ರಮ ಅಲ್ಲ. ಅವನ ದುಷ್ಟ ಹಾಗು ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕನಾದ ಸೇವಕ ಪ್ರಚೇಷ್ಟ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸಂಕಟವಾಯಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಬೇಯತೊಡಗಿದಳು.

''ಈ ಪ್ರಚೇಷ್ಟ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದುಷ್ಟಚೇಷ್ಟ. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನಾನು ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಬರೆದಿದೆಯೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು! ತಂದೆಯೆಲ್ಲಿ? ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಿಯೊ! ವರನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರನೆಲ್ಲಿಯೂ! ಎಲ್ಲ ಬಂಧು ಬಳಗ ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರ ಹಿತಚಿಂತಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದು ತರಲ್ಪಟ್ಟೆ. ಧಿಃಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಇಂಥ ದುರಂತ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ವಿಧಿಯ ವಕ್ರತೆಗೆ.

ಅಲಂ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ಗರ್ವಂ ಜಗತಿ ಸರ್ವದಾ ।
ವೇತ್ತಿ ಚ್ಛೇತ್ತುಂ ಗರ್ವವೃಕ್ಷಂ ವಿಧಾತಾ ಘಟನಾಸಿನಾ

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಾವಾಗಲೂ ಗರ್ವದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದೈವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಈ ಗರ್ವದ ಗಿಡವನ್ನು ಬುಡಸಹಿತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದು.

ತಥಾಪಿ ವಿದೇದ್ದೈರ್ಯಂ ನಿರ್ಭಯತ್ವಂ ಚ ತ-ತ್ಕ್ರಿಯಾ ।
ಉಪಾಯಾಶ್ಚೇತಿ ಚತ್ವಾರಃ ಪ್ರಶಸ್ಯಾ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಭಿಃ ॥

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಪತ್ತು ಒದಗಿದರೆ ಧೈರ್ಯ ಇರಬೇಕು. ಭೀತಿಯನ್ನೂ ತೊರೆಯಬೇಕು. ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಎಂಥ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಕೈಗೂಡುವದು.

ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಮನದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಆ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಿಗೆ ತೋರಗೊಡದೆ ಮೃದು ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಬರೀ ಸುಂದರಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಚತುರಳೂ, ಚಾಣಾಕ್ಷಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ತಾನು ಈಗ ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ಆ ಕಾಮಿಯಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಹಳಿದು ನುಡಿದರೆ ಅವನು ಈಗಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಭೋಗಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ರೂಪ ಸಿರಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಈ ಕ್ರೂರ ಈ ದುರುಳನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ , ಸೌಮ್ಯ, ಶಾಂತ ಸರಸಾಲಾಪದ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನುಡಿದಳು.

ಸುಲೋಚನೆ:- ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠ ! ತುಸು ತಾಳು. ಸೈರಣೆ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವೂ ಆಗಬಹುದು. ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕನ್ಯೆ. ವಿವಾಹಿತಳಾಗದ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ನೀನು ಇಹ ಪರಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಂದುವೆ? ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೋ. ಅನಂತರ ನಾನು ದಾಸಿಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವೆ. ನೀನೇ ನನಗೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ, ಜೀವ ಮಿತ್ರ. ನೀನೇ ನನಗೆ ಭೂಷಣ ಸರ್ವಸ್ವ, ನೀನೇ ಎನಗೆ ಬಂಧು ಬಳಗ. ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟ ಪ್ರೇಷ್ಠ. ವಿವಾಹಿತನಾದ ಪತಿಯೇ ಸತೀಮಣಿಗೆ ಅನನ್ಯ ಗತಿ, ಏಕೈಕಾಧಾರ, ಎನ್ನುವದನ್ನು ನೀನು ಅರಿಯೆಯಾ ! ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ಆತುರವಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಮದುವೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸೀದ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡು. ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡಬೇಡ.

ಸುಲೋಚನೆಯ ಈ ಮಾತು ಬೋರೆ ಹಣ್ಣಿನತೆ ಒಳಗೆ ಬಿರುಸಾಗಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೃದು ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಮೋಹಿತನಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ತಲೆದೂಗಿ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತನಾದನು. ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಬಂಗಾರದ ಕಂಕಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಭರದಿಂದ ತೆರಳಿದ. ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮದುವೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಬಳಿಕ ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸುಲೋಚನೆಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಶಿಸಿದಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಮೂರ್ಖನಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದದು ಅವಳಿಗೆ ನಿಜವಾಯೂ ಹಿಗ್ಗನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ತಾನು ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಯಾವದೂ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ತನಗೆ ಒದಗಿದ ದುರ್ಧರವಾದ ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

''ಈ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ನಾನು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲು ಯಾವ ಹಂಚಿಕೆಯೂ ಹೊಳೆಯಲೊಲ್ಲದು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಸಾವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಸಾಯುವದೇ ಆದರೆ ಯಾವದಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುವದು. ನಾನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ನನ್ನ ವಿರಹದ ಕೊರಗಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಮಿಸುವ ಪ್ರಚೇಷ್ಟ. ಪ್ರೇಮಿಸುವ ಮಾಧವ, ಪ್ರೀತಿಸುವ ವಿದ್ಯಾಧರ ಈ ಮೂವರೂ ಮರಣಹೊಂದುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬದುಕಿ ಉಳಿದರೆ ಈ ಮೂವರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುವರು. ನಾನು ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ ಈ ಮೂವರು ಸತ್ತು ಆ ಮೂವರ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ನಾನು ಕಾರಣಳಾಗಿ ಮನುಷ್ಯವಧೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಯದೇ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಯಾವದಾದರೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಪೂಜೆ, ಆರಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ನನಗೂ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಉಂಟಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನಾನು ನನಗೆ ಈಗ ಒದಗಿದ ಸಂಕಟ ಜಾಲಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಾನೂ ಹಾಳಾಗುವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪದಿಂದಲೂ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಯಬಾರದು. ಬದುಕಿ ಉಳಿದು ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ತರೆ ಏನು ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಪ್ರಾಣೇಷುಚ ವಿನಷ್ಟೇಷು ಸರ್ವಮೇವ ವಿನಶ್ಯತಿ ।
ತೇಷು ಸ್ಥಿತೇಷು ಸಕಲಂ ಸ್ತೋಕಸ್ತೋಕೇನ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ॥

ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋದಂತೆ. ಬದುಕಿ ಇದ್ದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಾನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು.

ನಿಶಾವಶೇಷೇ ನಲಿನೀ ಹಿಮಾಕರೇ ದೂರೀಕೃತೇ ಚಂಡಕರೇಣ ಭಾಸ್ವತಾ।
ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ಪ್ರಕರಾತಿಸುಂದರೀ ನಾಪ್ನೋತಿ ಕಿಂಭೃಂಗವರಸ್ಯ ಸಂಗಮಂ॥

ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಅಸ್ತನಾದ ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಚಂಡ ಕಿರಗಣಗಳಿಂದ ಹಿಮವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾದನಂತರ ಸುಗಂಧವಾದ ಪುಷ್ಪ ಸಂದೋಹದಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕಮಲಿನಿಯು ಭೃಂಗಶ್ರೇಷ್ಠನ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಸಂಗಮವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವೇ?''

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಆರೋಹಣೆ ಮಾಡಿದಳು. ತಾನು ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬಂದ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಆ ತುರಗವನ್ನು ಹೋಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದಳು. ಆ ಕುದುರೆಯ ವೇಗ ಮನೋವೇಗ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಅಶ್ವಜಾಹ್ನವೀ ಹಾಗು ಜಲನಿಧಿಗಳ ಸಂಗಮದ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ತಂದಿಳಿಸಿತು. ಆ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಧೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಗೈದಿದ್ದಳು. ಕಾಮಿನೀ ಕುಲಕೇತುವಾದ ಆ ಸುಲೋಚನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವಳಿಗೆ ಆ ದೇಶದ ದೊರೆಯ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಷೇಣ ಎಂಬ ಮಹಿಪತಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೋಗುವ ಬಗೆ ಎಂತು ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

''ಸುಷೇಣಮಹಾರಾಜ ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಭೂಪಾಲ, ನಾನಂತೂ ಇನ್ನೂ ಕನ್ಯೆ, ತರುಣಿ, ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಕರಕಿ ಪತ್ರಿ ಸಹಿತವಾದ ಅಧಿವಾಸನದ ಸೂತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಯಾರೂ ಜೊತೆಗಾರರೂ ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳಾದ ನಾನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಅರಸನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೆಂತು! ನನ್ನ ಚರಿತ್ರವು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರಜಾಲದ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರುಷ ವೇಷದಿಂದಲೇ ರಾಜಾಂಗಣ ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆ.''

ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆಗೈದು ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಅರೆನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ತಳೆದಳು. ತರುಣರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಂತಿರುವ ಆ ರಾಜನ ದರ್ಬಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಸುಷೇಣ ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮದತುಂಬಿದ ಆನೆಯಂತೆ ಆಢ್ಯತೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ತೇಜಸ್ವಿ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಯಂ ಸುಷೇಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಕೇಳಿದ.

''ಕುಮಾರ, ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದೆ?''

ಮಹಾರಾಜನ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸುಕುಮರನ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಲೋಚನೆಯು ರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಸುಲೋಚನೆ:- ರಾಜೇಶ್ವರ, ನಾನೊಬ್ಬ ವೀರವರ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರ. ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಯಾವದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಶಕ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣಕರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ, ಸಾಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಎರಡೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ನನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸೋಲು, ಸಾವು, ನೋವು ಎಂದೂ ಉಂಟಾಗಲಾರವು. ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಮಾಧವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಎಂಬ ಐದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಸುಲೋಚನಳಿಂದ ಭೀಮನಾದನ ಸಂಹಾರ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನ ಬಂಧನ. ಮಾಧವ ಸುಲೋಚನೆಯರ ಮಧುರ ಮಿಲನ ಮತ್ತು ಮದುವೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬

ಸುಷೇಣ ರಾಜ:- ವೀರಪುರುಷ ನೀನು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡು. ಈ ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಸಂಪನ್ನ. ಮತ್ತು ಸುಸಮೃದ್ಧ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಗೌರವ, ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂದೇಹಬೇಡ.

ಅನಂತರ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ವೀರವರ ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನೂ ಹೊತ್ತ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಆ ಸುಷೇಣರಾಜನ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಅವನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಸುಷೇಣನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಮನಾದ' ಎಂಬ ಖಡ್ಗಪ್ರಾಣಿಯು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡವರನ್ನು ಇರಿಯಿತು. ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದಿತು, ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಿತು. ಘೋರಾತಿಘೋರಾಕಾರದ ಆ ಗಂಡಕಮೃಗವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಿಕ ಅನುಚರನಾದ ವೀರವರನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ.

ರಾಜನ ಅಣತಿಯಂತೆ ವೀರವರ (ಸುಲೋಚನೆ) ಆ ಖಡ್ಗಮೃಗ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಪುಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟವೆ ಭೀಮನಾದ ಖಡ್ಗವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ಕರಾಳ ಮುಖದ ಆ ಹಿಂಸ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವೀರವರನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿಸಿದ. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ವಾಹನವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಆ ಖಡ್ಗಮೃಗಕ್ಕೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಡಿದನು.

ವೀರವರ:- ದುಷ್ಟ ಪಶುವೇ, ನೀನು ಇಷ್ಟುದಿನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವು ಈಗ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವು ಈಗ ಹಣ್ಣುಗೊಂಡು ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯು ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿವೆ. ಇಷ್ಟುದಿನ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಕೊಂದು ತಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸುವೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ನಿದ್ರಾ ಮುದ್ರೆ ಧರಿಸು. ನೀನು ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾಲಿನ ಯಮ ಎಂದು ತಿಳಿ.

ಖಡ್ಗಮೃಗ:- ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರ, ಗರ್ವಾಂಧನಾಗಿ ಉಬ್ಬಬೇಡ. ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆಯಲ್ಲ, ಆಯಿತು ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪಹುಳ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲವೆ! ಅದೇ ಗತಿ ನಿನಗೆ ಈಗ. ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸುಡುವ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಬಿದ್ದು ಬೂದಿ ಆಗುವುದು ತಡವಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ ಬಡಬಡಿಸುವ ಆ ಖಡ್ಗಮೃಗದ ಕಿಡಿ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವೀರವರ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಹುಂಕಾರ ನಾದ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶಕ್ತಿ ಆಯುಧದಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯ ಮೃಗವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಟ್ಟಿದನು. ಕೂಡಲೆ ನೆತ್ತರಿನ ಕಾಲುವೆ ಹರೆಯಿಸಿ ಆ ಮೃಗ ಮಡಿದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯೇ ನಡುಗಿತು.

ಹೀಗೆ ಆ ಗಂಡಕ ಮೃಗವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ದಂಡಿಸಿ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಶವವನ್ನು ಕಡಿದು ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಈಡಾಡಿ ರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟ ಆ ವೀರವರ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಿಸೂರ್ಯನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತುಳಸಿ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಂದಹಾಸ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಪುರುಷ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ನಿಂತು ಓಲೈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ವೀರವರನು ಕೌತುಕಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ.

ವೀರವರ:- ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿ? ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಲಿರುವಿ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಮಹಾಪುರುಷ:- ಗಂಡು ವೇಷದ ಹೆಣ್ಣಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯೇ! ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ನಾನೊಬ್ಬರಾಜ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿ. ವ್ರತೋಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಿ. ಭಗವಂತನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರಭಕ್ತಿ. ಕುಲವೈರಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಿಂಹ ಸ್ವಪ್ನ. ಯಜ್ಞ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಯಾಗಗಳನ್ನು ನಾನು ಮುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಕಲ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಆಳಿದೆ.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಒಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಓರ್ವ ಶಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ. ಒಬ್ಬ ಪಾಖಂಡಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಕಿವಿ ಊದಿದ. ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ನಾನು ಅವನಿಂದ ಭೂಮಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೆ. ಅವನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ. ಈ ನನ್ನ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯ ಘೋರ ವಿಧಿಗೂ ಕೋಪ ತರಿಸಿತು. ವಿಧಿಯ ವಿಕಟ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲ ಅಳಿಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಸರ್ವಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದದ್ದು ಕರಗಿತು. ಈ ಅಕಸ್ಮಿಕ ಆಘಾತದಿಂದ ನಾನು ಎದೆ ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯಮಪುರಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಯಮನಿಗೆ. ನಗುತ್ತ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ -

''ಪ್ರಭು, ಇವನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ರಾಜ. ಇವನು ಜನ್ಮಾವದಿ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಇವನೊಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಧರ್ಮಿಷ್ಟ ದೊರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಇವನು ಪಾಪಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿದ. ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೂಮಿಕೊಟ್ಟ. ಅನಂತರ ಒಬ್ಬ ಪಾಖಂಡಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಅವನು ಇವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭೇದ ಮಾಡಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿತ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ನಿಪಾತ ಅನಿವಾರ್ಯ

ವೃತ್ತಿ ಚ್ಛೇದಃ ಸೂರ್ಯ ಪುತ್ರ ಯಸ್ಯ ಯೇನ ವಿಧೀಯತೆ ।
ಸಷ್ಟಿತೇನ ವಧಮಾಪ್ನೋತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೆ ಷತಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತಂ ॥

ಯಾರು ಯಾವನ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ವೃತ್ತಿ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅವನು ಅದರಿಂದಲೇ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ವಿಷಯ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಈ ರಾಜನು ಮಹಾಪಾಪಿ. ದತ್ತಾಪಹಾರ ರೂಪವಾದ ಘೋರ ಪಾಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇವನು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಕಲ್ಪ ಕಾಲದವರೆಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ.

ಆತ್ಮ ದತ್ತಾಂ ಹರೇದ್ಯಸ್ತು ಪರದತ್ತಾಂಚ ಮೇದಿನೀ
ಸ ಕೋಟಿ ಕುಲ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಯಾತಿ ನರಕಂ ವಿಭೋ ॥

ತಾನೇ ಕೊಟ್ಟ ಅಥವಾ ಹೆರವರು ಕೊಟ್ಟ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ಒಬ್ಬರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡವನು ತನ್ನ ಕುಲಕೋಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಯೋ ಹರೇಚ್ಚ ಮಹೀಂತಾವದ್ದೇವಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಚ ।
ನ ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕ ತಿರ್ಗ್ಯಷ್ಟಾ ಕಲ್ಪ ಕೋಟಿ ಶತಾವಧಿ ॥

ದೇವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾರು ಅಪಹರಿಸುವರೋ ಆ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಾಂತವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಪರದತ್ತಾಂ ಕ್ಷಿತಿಂಯಸ್ತು ಧರಾನಾಥೋಽ ಭಿರಕ್ಷತಿ ।
ಸ ಕೋಟಿ ಗುಣ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಪುಣ್ಯಂ ದಾತುಸ್ತೆ ಯುದ್ಧ ವೇತ್ ॥

ಬೇರೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಯಾವ ರಾಜನು ರಕ್ಷಿಸುವನೋ ಅವನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದವನಿಗಿಂತ ಕೋಟಿ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅನಂತರ ಯಮಧರ್ಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾನು ಅನೇಕ ವರ್ಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಒಳಿಕ. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಕ್ರೂರ ಜನ್ಮಗಳ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಂದೆ. ಹಸುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಖಡ್ಗಮೃಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದೆ. ಇದು ಪರಮ

ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭ. ಇಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಆಗುವದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಈ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಇಂಥ ಸದ್ಗತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಶುಭಾಂಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರವಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ದರ್ಶನ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಅವನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಮಹಾರಾಜನು ದಿವ್ಯ ರಥವನ್ನು ಏರಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದ.

ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ವೀರವರನು ತನಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಮಹಾರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಈ ವೀರವರ ರಾಜಕುಮಾರನಿಂದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಆ ಖಡ್ಗಮೃಗವು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಈ ರಾಜಕುಮಾರ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ತನ್ನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಜಯಂತಿ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆ ವೀರವರ ರಾಜನಿಗೆ ವೈಭವದಿಂದ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೀರವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ತನ್ನ ನವವಧುವಾದ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಆ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಆ ಪುಣ್ಯಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಗಂಧ, ತುಳಸಿ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಹರ್ಷದಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು, ನೃತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು, ವಾದ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಕಂದ ಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಗೈದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ''ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗೋಚರವಾದರೆ ಪಾಪಿಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗುರುತು ಆಗಬಾರದು ಎಂದು ಪಾಣಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ದೂರದ ಪರ್ಣಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದು ಆ ಪರ್ಣ ಕುಟೀರದಿಂದ ಸುಮಾರು ದೂರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮಹಿಳಾರೂಪವು ಗೋಚರವಾಗಬಹುದು.'' ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಆ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿಜರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವೀರವರ ವೇಷದಿಂದ ತೆರಳಿದಳು.

ಇತ್ತ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ವಿವಾಹದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಭಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಸುಲೋಚನಾ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಇರಿಸಿಹೋದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯು ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಸುಲೋಚನೆಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅದರಿಂದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಹಳ ಶೋಕ ಮಾಡಿದ. ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ:- ''ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ನಾನು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಷ್ಟೇ ಆಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಜುಲುಮೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಧವನನ್ನಾಗಲೀ ನೆನೆದು ಮರಣ ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಆ ಸುಲೋಚನೆಯಂಥ ಹೆಣ್ಣು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ದೊರೆತರೂ ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಬಾಳು ಹಾಳು. ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು'' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಧಾವಿಸಿ ಆ ಸಂಗಮದ ತಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ಮಿಂದ. ತುಳಸಿಯ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಎರಡೂ ಕೈ ಮುಗಿದು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಸುಲೋಚನಾ ಮೇ ಕಾಂತಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಥಾ ತತ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ

''ಸುಲೋಚನೆಯೇ ನನಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡು, ಸುಲೋಚನೆಯು ಹಂಡತಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು. ಸುಲೋಚನೆ ದೊರಕಲಿ ಸುಲೋಚನೆ ಲಭಿಸಲಿ. ಸುಲೋಚನೆ ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿ ಗಂಗೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರೋಶ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ವೀರವರನ ಕಿಂಕರರು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ವೀರವರನ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಆ ಆ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಪ್ರಕ್ಷದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪುರೀ ಪಟ್ಟಣದ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಗುಣಾಕಾರ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸುಲೋಚನೆಯು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ತರುಣನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೌಹಾರಿದ. ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಡೆದುಹೋದ ಅದ್ಭುತವಾದ ಈ ಕನ್ಯಾಪಹರಣದ ಘಟನೆಯಿಂದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಯಂವರ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವೆದ್ದಿತು. ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಾಧವನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಸುಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಡಿಯಿರಿ, ಹೊಡೆಯಿರಿ, ತಡೆಯಿರಿ, ಬಡೆಯಿರಿ, ಕಡಿಯಿರಿ, ಕೊಲ್ಲಿರಿ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಇವರ ಕೂಗಾಟ ಕಿರುಚಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆ ವರಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅರೆನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಹಾರಾಜನಿಗಂತೂ ಏನು ನಡೆಯಿತು ಏನ್ನುವದು ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನು ಭಗ್ನೋದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ನದ್ಧರಾದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಯಾರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಗುಪ್ತಚಾರರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಸಿದ. ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ವಾದ್ಯ, ವೈಭವ, ವಿವಾಹ ಮುಂತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು

ನಿಷೇಧಿಸಿದ. ಅವಸರದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದ. ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ''ಇದು ಏನು? ಹೀಗೆ ಹೇಗೆ ಆಯಿತು? ನನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕದ್ದವರು ಯಾರು? ಅಷ್ಟು ಜಾಗರೂಕರಾದ ನನ್ನ ವೀರಭಟರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಕನ್ಯಾಪಹಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಚೋರವೀರ ಯಾರು?'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಶೋಕ ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ನುಡಿದ. ಆಗ ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಮಂತ್ರಿಗಳು:- ಗುಣಾಕರ ಮಹಾರಾಜರೇ, ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ಘಟನೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಜನ ರಾಜ ಪರಿವಾರವೂ ಸೈನಿಕರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರರೂ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಹೋದದ್ದೆಲ್ಲಿ? ಅವಳನ್ನು ಒಯ್ದದ್ದು ಯಾರು? ''ಅವಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ. ಯಾರದೋ ಶಾಪದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲದಿನ ತಂಗಿದ್ದಳು. ಈಗ ತಾನಾಗಿಯೇ ಅವಳು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ'' ಎಂದು ಕೆಲವರು ನಿಮ್ಮ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅದೃಶ್ಯತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ''ನಿಮ್ಮ ಸುಲೋಚನೆಯು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಓರ್ವ ಮಾಯಾಂಗನೆ. ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಮಗಳು ಎಂದು ಮಮತೆ ಮೋಹವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಈಗ ಒಮ್ಮಲೇ ತಾನೇ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು'' ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ''ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನಳಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ? ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪಹರಣಕಾರರನ್ನು ಭಂಗಿಸಿ ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಿ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾಳೆ.'' ಇದು ಹಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ''ಈ ಸುಲೋಚನೆಯ ಮುಖವು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಚಂದ್ರನೇ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ತಾವರೆಯಂತಿರುವ ಅವಳ ತುಂಬುಮೊಗದ ಚೆಲುವನ್ನು ಕಂಡು ಇದೊಂದು ''ಕಮಲದ ಬಳ್ಳಿ ಎಂದು ಬಗೆದು ತಮ್ಮ ಶುಂಡಾದಂಡದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿವೆ'' ಎಂದು, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ತರ್ಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಲವರಂತೂ ''ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ಇವಳಂತಹದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವಳನ್ನೇ ಎದುರು ಇಟ್ಟು ಇಂಥದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇವಳನ್ನು ಆ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಸತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ''ಮಹಾರಾಜ, ನಿನ್ನ ಮಗಳು ತನ್ನ ರೂಪಶ್ರೀಯಿಂದ ಭೂಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಎಂದೋ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಸುರುಪುರದ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಜಯಿಸಲು ಅವಳು ನಾಕಲೋಕಕ್ಕೆ ನಡೆದಿದ್ದಾಳೆ''. ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಗುಣಾಕರಪ್ರಭುವೇ, ನಮಗಂತೂ ಯಾವದೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ತೋಚದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹುಡುಕಾಡಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಸುದ್ದಿ ಸುಳಿವು ತಿಳಿಯದೇ ನಾವು ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀರಾಶರೂ ನಿರುತ್ಸಾಹರೂ ಆಗಿ ಹತಾಶರಾಗಿ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮುಖರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.''

ಮಂತ್ರಿಗಳ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಚಿಂತೋದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ''ಅಯ್ಯೋ ಮಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ? ಎಂದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಅರಿವು ಗೆಟ್ಟ. ರಾಜನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಾಹಾಕಾರ. ದುಃಖದ ಚೀತ್ಕಾರ. ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರೋದನದ ಧ್ವನಿ. ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರೆಲ್ಲರ ರೋದಂತಿಯ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳೇ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿವೆ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ದುಮಿ ದುಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಧ್ವನಿ, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿ ಉರುಳಿದ ಗುಣಾಕರ ರಾಜನ ಮೈ ತುಂಬ ಮಣ್ಣು. ತಲೆ ತುಂಬ ಧೂಳಿ, ಕೆದರಿದ ಮುಡಿ ತುಂಬ ನೆಲದ ಹುಡಿ ಅಡರಿದಂತೆಯೇ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸುಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ವರನಾಗಿ ಬಂದ ವಿಕ್ರಮರಾಜನ ಮಗನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸುಲೋಚನೆಯು ಕುಳಿತ ಆಸನವನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಹಾ ಪ್ರಿಯೇ ಚಂಚಲಾಪಾಂಗಿ ಸುವರ್ಣ ಕುಸುಮಪ್ರಭೇ ।
ಶೋಕಾಬ್ಧೌ ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಮಾಂ ಕ್ವ ಗತಾಸಿ ವರಾನನೇ ॥

ಚಂಚಲನ ನೇತ್ರದ ಚೆಲುವಿಯೇ. ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಏನು ತಪ್ಪು ಕಂಡಿತು? ನನಗೆ ಏಕೆ ನೀನು ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಲೊಲ್ಲೆ? ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರವೂ ಜೀವಿಸಲಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಧನದಿಂದ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಜನರಿಂದ, ಮಿತ್ರರಿಂದ, ಮನೆಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ? ನೀನಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬೇಕು. ನೀನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಇವಾವುದೂ ಬೇಡ. ಜೀವನವೇ ಬೇಡ. ನೀನಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಬಾಳಲಾರೆ. ಬದುಕಲಾರೆ. ಮರಣವೇ ನನಗೆ ಶರಣು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಶೋಕ ಮಾಡಿ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನು ತನ್ನ ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿದ. ಮತ್ತು ಗಂಗೆಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಗಂಗಾದೇವಿ ಜಗನ್ಮಾತಃ ತ್ವಜ್ಜಲೇ ವಿಮಲೇ ತನುಂ
ತ್ಯಜಾಮಿ ತಾಂ ಯಥಾ ಭೂಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋಮಿ ತತ್‌ಕರಿಷ್ಯಸಿ

ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಗಂಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ದೇಹವು ನನಗೆ ಮರಳಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಮತ್ತು ಸುಲೋಚನೆಯು ನನಗೇ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವದೂ ನಿನಗೇ ಸೇರಿದ್ದು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು, ವೀರವರರಾಜ ಕುಮಾರನಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತರಾದ ರಾಜದೂತರು, ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವೀರವರ ರಾಜಕುಮಾರನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಆಗ ವೀರವರನು ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಕೇಳಿದ. ''ನೀನು

ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಿಂದೆ ಬಂದೆ? ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು'' ಎಂದು.

ಆಗ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ವಿವಾಹದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಆ ವೀರವರ ವೇಷವನ್ನು ತಳೆದು ನಿಂತ ಸುಲೋಚನೆಯ ಎದುರು ಆದಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಡೆದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವೀರವರನು ನಗುತ್ತ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ.

ವೀರವರ:-

ಅಥ ತ್ವಂಮೂರ್ಖಲೋಕಾನಾಂ ಪ್ರವರೋಸಿ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಗಾಂಧರ್ವೀ ರಾಕ್ಷಸೀ ವಾಪಿ ಪನ್ನಗೀ ವಾಪಿ ಕಿನ್ನರೀ ।
ಶಾಪಾಗತೇವ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ತಸ್ಮಾದಂತರ್ಹಿತಾ ಸ್ವಯಂ ॥

ಯುವಕನೇ ನೀನು ಮೂರ್ಖ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಂದಾಳು ಆಗಿರುವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಬಯಸಿದ ಆ ಸುಲೋಚನಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯೋ ರಾಕ್ಷಸ ರಮಣಿಯೋ ಪನ್ನಗ ಪ್ರಮದೆಯೋ ಕಿನ್ನರ ಕಾಮಿನಿಯೋ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅವಳು ಶಾಪದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಗುಣಾಕಾರ ರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದೃಶ್ಯಳೂ ಆದಳು.

ದೇವ ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ತನ್ನ ದೇವತಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ದರ್ಶನವು ಮರಳಿ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಆಗುವದು?

ಚಕೋರ ಪೇಯಂ ಪೀಯೂಷಂ ಗಗನೇ ರೋಹಿಣೀಪತೇಃ ।
ಕಿಂ ಶಕ್ನುವಂತಿ ತಂ ಪಾಪಾ ವಾಯಸಾ ಬಲಿನೋಪಿ ಚ ॥

ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತವನ್ನು ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಯು ಮಾತ್ರ ಕುಡಿಯ ಬಲ್ಲದು. ಕಾಗೆಗಳು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಈ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವೇ?

ಯದಪ್ರಾಪ್ಯಂ ನ ತತ್ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ
ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಯತ್ತಚ್ಚಲಭ್ಯತೇ
ಜಾನನ್ನೇ ತಜ್ಜ್ಞಃ ಕಶ್ಚಿತ್
ಮೋಹಂ ಪ್ರತಿ ನ ಗಚ್ಛತಿ

ಮಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅಪ್ರಾಪ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಎಂದೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಕೇನಾಪಿ ದೀಯತೇ ಕನ್ಯಾ ಕನ್ಯಾ ಕೇನಾಪಿ ಗೃಹ್ಯತೇ
ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮನಿ ಯಾ ಕನ್ಯಾ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಲಭತೇ ಪತಿಃ

ಯಾರೋ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಯಾರೋ ಬಂದು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡರೂ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವಳು ಯಾವನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದಿರುವಳೋ ಅವನೇ ಮತ್ತೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಪುತ್ರಪ್ರಯೋಜನಾಃ ಭಾರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಿಂಡ ಪ್ರಯೋಜನಾಃ
ಕುರ್ವಂತಿ ದಾರ ಗ್ರಹಣ ಮೇತದೇವ ಮನೀಷಿಣಃ

ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದು ಮರಣಾನಂತರ ಪಿಂಡದಾನಕ್ಕಾಗಿ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಯೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾರೀಷು ಸತತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಭಕ್ತಾವನಾದರಃ
ಶೋಕೈಃಶ್ಚಿತ್ತನುತ್ಯಾಗಃ ತಿಸ್ರಃ ಪುಂಸಾಂ ವಿಂಡಬನಾಃ

ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸು. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾದರ ಹಲ ಕೆಲವು ಶೋಕಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ. ಇವು ಮೂರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಗೆಗೆ ಈಡು ಮಾಡುವ ದುರ್ಘಟನೆಗಳು.

ದಾರಾಃಪುತ್ರಾಸ್ತಥಾ ಭ್ರಾತಾ ದೇಶಾಶ್ಚಬಾಂಧವಾಸ್ತಥಾ ।
ಪುನರ್ಲಭ್ಯಾ ಇಮೇ ಸರ್ವೇ ಪುನರ್ಲಭ್ಯಾ ನ ಚಾಸವಃ ॥

ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು, ರಾಜ್ಯ ಕೋಶ. ಬಂಧು ಮಿತ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ದೊರಕಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಜೀವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಮ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಎಂದೂ ಯಾರೂ ತಿರುಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಾರರು.

''ನ ಮುಕ್ತೊ ವಿಷಯೋ ಧರ್ಮೋ ನಚ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ
ವರ್ತಮಾನೇ ಗತೇ ಮೂಢ ಭವಿಷ್ಯಂ ಜನ್ಮ ದುರ್ಲಭಂ

ಮೂಢ ಮಾನವನೇ. ನೀನು ವಿಷಯದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಇದ್ದ ಈ ನರ ದೇಹವನ್ನು ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಮಾನವ ಜನ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭ.

ಮಮ ಮಾತಾ ಮಮ ಪಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಭ್ರಾತಾನಧನಂ ಮಮ
ನಿಷ್ಫಲಂ ಯಾತಿ ವೈ ಜನ್ಮ ನೃಣಾಂ ಮಮತಯಾತಯಾ

ಇವಳು ನನ್ನ ತಾಯಿ. ಅವನು ನನ್ನ ತಂದೆ. ಈಕೆ ನನ್ನ ಮಡದಿ. ಆತ ನನ್ನ ತಮ್ಮ. ಇದು ನನ್ನ ದ್ರವ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮಮತೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಮಾನವರ ಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ವೀರವರ ಎಂಬ ಪುರುಷವೇಷದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಿಂದ ನೀತಿ ಪರವಾದ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಕ್ರಮರಾಜನ ಮಗನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರನು ತನ್ನ ದುಗುಡ ದುಮ್ಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ದೇಹತ್ಯಾಗದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡ.

ಇತ್ತ ಗಂಧಿನಿ ಎಂಬ ಅರಮನೆಯ ಸುಗಂಧ ವಾಹಿನಿಯಾದ ಸೇವಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಪಡೆದು, ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಕೂಡಾ ಮರೆತು ಮರಗೆಟ್ಟು,

ಅರಿವುಗೆಟ್ಟು, ತನ್ನ ಹಿತದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವ ಮಾಧವನನ್ನು ಗಂಧಿನಿಯು ಗಡಸುದನಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಗಂಧಿನಿ:-

ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತಿಷ್ಠ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಶ್ರಮಸ್ತೇವಿಫಲೋಽಭವತ್
ವಿವಾಹಕಾಲೇ ಸಾಕನ್ಯಾ ಬಭೂವಾಂರ್ತರ್ಹಿತಾ ಸ್ವಯಂ ॥

ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರ, ಏಳು ಏಳು. ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದು ಕೂಡು. ಈ ನಿದ್ದೆಯ ನಾದದಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಬಂದ ನಿನ್ನ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮದುವೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಆ ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಯು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

ಗಂಧಿನಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ ಮಾಧವ. ನಿದ್ದೆಯ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಹೇಳಿದ ಸಮಯ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮರೆತ ತಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಳಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಯಿತು ಎಂದು ಭಯಂಕರ ಶೋಕದಿಂದ ವಿಹ್ವಲವಾದ ಆ ಮಾಧವ ದುಃಖೋದ್ರೇಕದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಅಳತೊಡಗಿದ.

ಕನ್ಯಾಯಾ ದೂಷಣಂ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ವಿದ್ಯಾಧರಸ್ಯ ವಾ ।
ಮಮೈವ ದೂಷಣಂ ಸರ್ವಂ ಯತೋ ಹೀನಸ್ಯ ಸಂಗಭಾಕ್ ॥

ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯದು ಏನೂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ. ವರನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರನದೂ ಏನೂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಂಥ ದುಷ್ಟನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದ್ದು ನನ್ನದೇ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಹೀನರ ಸಂಗ ಮಾಡುವದು ದೊಡ್ಡ ದೋಷ.

ನೀಚಸಂಗೇ ಕೃತೇ ಪುಂಸಾಂ ಸುಖಂ ಯಚ್ಚತಿ ನೋ ವಿಧಿಃ
ಏತದೇವ ಮಯಾ ಜ್ಞಾತಂ ಯತೋ ಗತಿರಿಯಂ ಗತಿ ಮಮ

ನೀಚರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ವಿಧಿಯು ಎಂದೂ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಂಥ ದುಷ್ಟನ ಸಂಗ ಮಾಡಿದ ನನಗೆ ಇಂದು ಈ ವಿಷಯವು ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು.

ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸುಖಂ ಕಿಂಚಿತ್ ನೀಚ ಸಂಗಾನ್ ಮಹಾನಪಿ ।
ಪ್ರೇತ ಸಂಗಾನ್ ಮಹಾದೇವೋ ನಗ್ನೋ ಭಗ್ನ ವಿಭೂಷಣಃ ॥

ನೀಚ ಜನರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಎಂಥ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನು ಕೂಡ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರ. ಪ್ರೇತಗಳ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಾದೇವರು ತನ್ನ ಆಭರಣ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೇ ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಿಲಯಂ ನೀಚಃ ಸ್ತ್ರೀಧನಾಧಿಕ ಮಿಚ್ಛತಿ ।
ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರಸಂಗಮಾಸಾದ್ಯ ಷಡ್ವಕ್ತ್ರಃ ಸಗಜಾನನಃ ॥

ದುಷ್ಟ ಮನುಷ್ಯನು ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಅವರ ಮನೆಯ ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು, ಹಣ ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನಾಕಾರು ಮುಖಗಳಿಂದ ಲಂಬೋದರನಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಪಾದಮೇಕಮಪಿ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ನೀಚೈಃ ಸಹ ನ ಗಚ್ಛತಿ ।
ವಿಶ್ವಾಸ ವಚನ ಭ್ರಷ್ಟಃ ಸದ್ಯ ಏವ ವಿಷೀದತಿ ॥

ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ನೀಚ ಜನರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಕೂಡ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬಾರದು. ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ ವಚನಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ನೀಚ ಮನುಷ್ಯನು ಕೂಡಲೇ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಮನಸ್ಯೇಕಂ ವಚಸ್ಯೇಕಂ ಕರ್ಮಣ್ಯೇಕಂ ಯತಾತ್ಮನಾಂ ।
ಮನಸ್ಯ ದ್ವಚಮಚನ್ಯತ್ ಕರ್ಮಣ್ಯನ್ಯದ್ದು ದುರಾತ್ಮನಃ ॥

ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಸಜ್ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವುದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು, ಕೃತಿ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಸಜ್ಜನರ ಸ್ವಭಾವ. ಆದರೆ ದುರ್ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವದೇ ಬೇರೆ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಆದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ. ಅವರು ಮಾಡುವುದು ಅವೆರಡರಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದನ್ನೇ.

ಯಾಥಾಕರಿಷ್ಯತ್ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ವಿವಾಹಂ ಸಾ ನೃಪಾತ್ಮಜಾ ।
ನಾಭವಿಷ್ಯತ್ ತದಾ ಶೋಕಃ ಸ್ವಲ್ಪೋಪಿ ಹೃದಯೇ ಮಮ ॥

ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದುಃಖವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವರ್ಗಂ ಗತಾಚ್ಚೇತ್ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಯತಾ ।
ನೀತಾ ನೀಚೇನ ಶೋಕೋಽಯಂ ಹೃದಯೇ ದುಸ್ಸಹೋಽ ಭವತ್॥

ಪರಮ ದುಷ್ಟನಾದ ನನ್ನ ಸೇವಕ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ದುಃಖವು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ತಾಳಲಾರದಂತಾಗುವದು.

ಲಿಖಿತಾಮಿವ ಸರ್ವತ್ರ ತಾಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವರಾನನಾಂ ।
ವಿಸ್ಮರ್ತುಂ ನಹಿ ಶಕ್ನೋಮಿ ಜೀವತಾನೇನ ಚಾತ್ಮನಾ ॥

ಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಬರೆದಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಕೊರೆದಂತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಳು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅವಳೇ ಗೋಚರವಾಗುವಳು. ನಾನು ಈ ದೇಹದಿಂದ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ.

ನೀಚಕ್ರೋಡ ಗತಾ ಸಾಧ್ವೀ ನಹಿ ಜೀವತಿ ಸಾ ಕ್ಷಣಂ ।
ವಿದ್ಯಾಧರೋಪಿ ತಚ್ಛೋಕೈ ರ್ನಜೀವಿಷ್ಯತಿ ದಾರುಣೈಃ ॥

ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಂತಹ ಯಾರಾದರೂ ದುಷ್ಟರು ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಎಂದೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರಳು. ಅವಳ ವಿರಹದ ದುಃಸ್ಸಹವಾದ ಶೋಕದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಕೂಡ ಬದುಕಲಾರ.

ಯಥಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ತ್ಯಕ್ತೋ ದೇಶಸ್ತತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಯೇ ಮಯಾ ।
ತಥೈವ ಸಂಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಣಾಃ ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥

ಆ ಸುಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ-ತಂದೆಯನ್ನು ತೊರೆದೆ. ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ. ಅದರಂತೆ ಈಗ ಅವಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಧುರ ಮಿಲನವಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಆ ಮಾಧವನು ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುನಿ ಮಂಡಲದ ಮುಕುಟದಂತಿರುವ ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗೈದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ನಾರದರು ಆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಪಾದಲೇಪ ಎಂಬ ರಸವನ್ನುಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಲೇಪರಸವನ್ನು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಿತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿತು. ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ತುಳಸಿ ಹೂ, ಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು.

ಮಾಧವ:-

ದೇವಿ, ತ್ವತ್ಸಲಿಲೇ ದೇಹಂ ಪ್ರಾಸ್ಯ ಶೊಕಂತ್ಯ ಜಾಮ್ಯಹಂ ।
ಬಾವಿ ಜನ್ಮನಿ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಮಹ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಸಿ ಶೋಭನಾಂ ॥

ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಘೋರದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾನು ನಿನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ದೇಹ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನಗೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನೆ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ದಯಮಾಡಿ ನೀಡು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಮೂರು ಲೋಕದ ತಾಯಿಯಾದ ಆ ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಆ ಮಾಧವನು ಸಂಗಮದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲು ಹೊರಟನು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಮಾಧವನ ದುಃಖೋದ್ರೇಕ ವಿಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ವೀರವರ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರ ವೇಷದ ಸುಲೋಚನೆಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ತನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡ ಹೊರಟ ಆ ಮಾಧವನನ್ನು ತಡೆದು ಕೈ ಹಿಡಿಡು ನುಡಿದ ಆ ವೀರವರ ರಾಜಕುಮಾರ.

ವೀರವರ:- ರಾಜಕುಮಾರ, ನೀನು ಯಾರು? ಈ ಸಂಗಮದ ತೀರ್ಥ ಜಲದಲ್ಲಿ ನೀನೇಕೆ ದೇಹ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.

ಪುರುಷ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರವರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರೆದ ರಾಜಪರಿವಾರ ಹಾಗೂ ಸೇವಕರ ಹಾಗೂ ಯಾತ್ರಿಕರ ಸಭೆಗೆ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ತರಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಾಧವನು ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮಾಧವ:- ನಾನು ವಿಕ್ರಮ ರಾಜನ ಮಗ. ಮಾಧವ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಒಂದು ಘೋರವಾದ ಬೆಂಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಸು ದೂರ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ ಇದ್ದಿತು. ಆ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ತಿಳಿ ನೀರಿನ ಕೊಳ. ಆ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಿನಿಯಾದ ಓರ್ವ ಬಳ್ಳಿಮೈ ಬಾಲೆ ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆ. ಅವಳ ರೂಪ ಸಿರಿಗೆ ನಾನು ಮುಗ್ಧನಾದೆ. ಅವಳ ಶಾರೀರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ರೂಪರಾಣಿಯಾದ ರಮಣೀಮಣಿಯ ಹೆಸರು ಚಂದ್ರಕಲಾ. ಕಾಮಾತುರನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ತರಳೆ, ತ್ರಿಲೋಕ ಸುಂದರಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಮಾನವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಅವಳ ಚೆಲುವು ಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಾದರಗಳು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ಮುಖದಿಂದ ಅನಿಂದ್ಯ ಸುಂದರಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಣ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯ ಕುದುರೆಯ ಲಾಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದ ತಳಿಯ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಚೇಷ್ಟ ಎಂಬ ಭೃತ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಏರಿದೆ. ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದೆ. ಗಗನ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ದಾಟಿದೆ. ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪುರಿ ಎಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ತೆರಳಿದೆ.

ಅದೇ ದಿನದಂದು ಆ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವದ ಸುಗಂಧಿ ಸ್ನಾನದ ಸಮಾರಂಭ ಇದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ನನ್ನ ಬೆರಳಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೂವಿನ ಹಾರದ ನಡುವೆ ಇಟ್ಟು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದೆ. ಆ ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಒಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಹೀಗೆ ''ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ದೇವನ ಮಗನಾದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಎಂಬ ವರನಿಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ನನ್ನ ಸ್ವಯಂವರದ ಒಂದು ಪಣವನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಸುಗಂಧಿ ಸಲಿಲದಿಂದ ನನ್ನ ಅಧಿವಾಸನಾ ಎಂಬ ಅಭ್ಯಂಗ ಸಮಾರಂಭ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾಳೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಕೇಳು. ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನವಳೇ ವರನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖಳಾಗಿ ನನ್ನ ಎಡತೋಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರೋ ಅವನೇ ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನು. ನೀನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತ್ನಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ.''

ಹೀಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಹೇಳಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಗಂಧಿನಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಗಂಧಿನಿಯು ನನಗೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಪ್ರಣಯ ಪತ್ರವನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದಳು. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನನಗೆ ಅಂದು ಘೋರತರವಾದ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿತು. ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿದ್ರೆಯ ಭರದಲ್ಲಿಯೇ ಮೈ ಮರೆತು ಮಲಗಿದೆ. ಆಗ ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಸಂಕೇತವನ್ನು ತಿಳಿದ ನಮ್ಮ ಸೇವಕನಾದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನು ನನ್ನದೇ ಆದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿ ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ. ನನ್ನ ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಆ ದುಃಖದಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಈ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪುಣ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಮಾಧವನ ಈ ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮ ನಿವೇದನೆಯನ್ನೂ ಅವನ ಹೃದಯದ ವೇದನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವೀರವರ ರಾಜಕುಮಾರನ ವೇಷ ತಳೆದ ಸುಲೋಚನೆಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಾಯಿತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಅರಳಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆ ವೀರವರನು ನಕ್ಕು ಆ ಮಾಧವನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಾನು ಧರಿಸಿದ ಪುರುಷ ವೇಷವನ್ನು ಕಳಚಿದ. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಂಗಾರ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪದಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಮಾಧವನನ್ನು ಕರೆತರಲು ತನ್ನ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದಳು. ಮಾಧವನು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಸುಲೋಚನೆಯ ದಾಸಿಯು ಅವನನ್ನು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಂತೆ ಇದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರ ಸುವರ್ಣಪೀಠದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ರೋಮಾಂಚಿತಳಾದ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ಮಾಧವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಇಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದಾದವು. ಹೃದಯಗಳಂತೂ ಎಂದೋ ಒಂದಾಗಿದ್ದವು. ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಾಧವನು ಗಾಂಧರ್ವರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಸುಲೋಚನೆಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಅವಳ ಪ್ರೇಮರಸದ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಆನಂದಭರಿತನಾದ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಾಧವ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ರಸನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಅವಳ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ವಂದಿಗಳು ಸುಪ್ರಭಾತ ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರ ಸುಲೋಚನೆಯು ತಾನು ಪುರಷ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಜಯಂತೀ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನೂ ಮಾಧವನನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸುಷೇಣ ರಾಜನ ಸಭೆಗೆ ನಡೆದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ಮಾಧವನಿಗೆ ತಾನು ತನ್ನ ಪ್ರೀಯಕರನಾದ ಮಾಧವನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ, ಹೂಡಿದ ಹಂಚಿಕೆ, ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯ, ಪುರುಷವೇಷದ ಕಥೆ, ಜಯಂತಿಯೊಡನೆ ತನಗಾದ ವಿವಾಹ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಸುಷೇಣ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ವೀರವರ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನ ವೇಷ ತಳೆದ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀರೂಪದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಷೇಣರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆನಂದವೂ ಆದವು.

ಆಗ ಆ ಸುಷೇಣ ರಾಜನು ಮಾಧವನಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಲೋಚನಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಜಯಂತಿಯನ್ನೂ ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ಧಾರೆ ಎರೆದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನೀಡಿದ. ಸಾವಿರತೊಲೆ ಬಂಗಾರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಧೂವರರಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ಕೊಡಮಾಡಿದ.

ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಮಾಧವನು ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸ ಮಾಡಿದ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಕುದುರೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ್ದರ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ. ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದಾಗಲೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ನೀತಿಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಆಗುವುದು. ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ಅನ್ನ ಪಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಧಿಸಿ ಘಾತಪಾತಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪಾಲಿತೋಽಪಿ ಮುಹುರ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಸಾದ ಧನಭೋಜನೈಃ ।
ಶತ್ರುಕರ್ಮ ಕರೋತ್ಯೇವ ಸಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರ್ದಯಃ ॥

ದುಷ್ಟ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಣ ಭೋಜನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತ ಮಾಡಿ ನಿರ್ದಯನಾದ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಪತ್ಯಾಂ ಯೇನ ಹಸ್ತೇನ ನಯೇತ್ಪಾದರಜಃ ಖಲು ।
ಶಿರಃ ಕೃಂತತಿ ತೇನೈವ ಸ್ವಾಮಿನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಪದಂ ॥

ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ದುಷ್ಟನು ಯಾವ ಕೈಯಿಂದ ಯಾರ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಹುಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಅದೇ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಒಡೆಯನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸಿ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಒಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ನೂನಮೇವಂ ಪ್ರಭುಂ ಘ್ನಂತಿ ವಶಗಾ ನೃಪಕಿಂಕರಾಃ
ತಪ್ತಮಪ್ಯುದಕಂ ವಹ್ನಿಂ ಸದ್ಯೋ ನಿರ್ವಾಣತಾಂ ನಯೇತ್ ॥

ಹೀಗೆ ರಾಜನ ಊಳಿಗದ ಆಳುಗಳು ಕೂಡ ಆ ರಾಜರನ್ನು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೇ ಕಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀರು ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಉಕ್ಕಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಧವನು ತನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ.

ಅನಂತರ ಮಾಧವನು ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾದ ಜಯಂತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅರಸಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸರಸ ಶೃಂಗಾರ ಕೌತುಕದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭವ್ಯ

ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿದ ಆನಂದದಿಂದ. ಅವನಿಗೆ ಸುಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತರು. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಿತ ಪ್ರಜ್ಞರು. ಮೇಲೆ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರು. ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರು.

ಹೀಗೆ ವಿಧೇಯರಾದ ಪತ್ನಿಯರು ವಿನೀತರಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಅನುಕೂಲರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಇಚ್ಛಾನುವರ್ತಿಗಳಾದ ಪರಿವಾರ, ಹಾಗೂ ನಿರಂಕುಶವಾದ ರಾಜಸತ್ತೆ, ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಯಥೇಷ್ಟ ಸುಖೋಪಭೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದ್ರಲೋಕದ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿ ಆನಂದದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸರ್ವ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿತು. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ.

ಕೋಽಹಂ ಕಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷಮಾನಾಥ; ಕಸ್ಯ ವಾ ಕೇನ ನಿರ್ಮಿತಃ ।
ಭೂಯಃ ಕ್ವ ಚ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಕುತ್ರ ವಾ ಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ಮಯಾ ॥

ನಾನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನನ್ನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು? ಹಿಂದೆ ಏನು ಇದ್ದೆ? ನನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು? ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವದು ಎಲ್ಲಿ? ಇರುವದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ?

ವಿಷಯಾನ್ ಭುಂಜತೋ ಜನ್ಮ ವಿನಾ ಪುಣ್ಯೇನ ಮೇ ಗತಂ ।
ತಸ್ಮಾದ್ ವಿಷಾರ್ಣವೇ ಮಗ್ನಂ ಕೋಽತ್ರ, ಮಾಮುದ್ಧರಿಷ್ಯತಿ ॥

ಇಷ್ಟು ದಿನ ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ವಿಷಯ ಸುಖದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮುಳುಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈ ಘೋರ ಸಂಸಾರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?

ಸಂಸಾರೇಽ ಸ್ಮಿನ್ ಜನಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯೇನ ನಾರಾಧಿತೋ ಹರಿಃ ।
ಆತ್ಮಘಾತೀ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯ, ಸರ್ವಧರ್ಮ ಬಹಿಷ್ಕೃತಃ ॥

ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಾರು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮ ಘಾತಕ.

ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ ಭವೇಜ್ಜನ್ಮ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋಽಪಿ ಪಂಚತಾ
ಸಂಸಾರೋಯ ಮತಸ್ಸರ್ವಃ ಕ್ಲೇಶದೋ ಭೈರವೋ ಮಹಾನ್ ॥

ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಾವು. ಸುಖ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ದುಃಖ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಬಾಳು ಬಹಳ ದುಃಖದಾಯಕ ಅಷ್ಟೇ ಭೀಕರ.

ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಂ ವಿನಾ ನ ಸ್ಯಾತ್ ಜನ್ಮ ಮೃತ್ಯು ನಿವಾರಣಂ ।
ಅತೋಽದ್ಯ ಸಕಲಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯರ್ಚನಂ ಹರೇ; ॥

ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಮಾನವನ ಜನನ ಮರಣಗಳ ಜಾಲವು ದೂರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.''

ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆಗೈದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದ ಆ ಮಾಧವ ಮಹಾರಾಜ. ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಮಾಧವ:- ಶಿಲ್ಪಿಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. ನೀನು ನನಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಡು.

ಮಹಾರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪಳಗಿದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ.

ನವೀನ ನೀರದ ಶ್ಯಾಮ ಪುಂಡರೀಕ ನಿಭೇಕ್ಷಣಾ
ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾಪದ್ಮ ಧಾರಿಣೀ ಚ ಚತುರ್ಭುಜಾ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸರಸ್ವತೀ ಯುಕ್ತಾ ವನಮಾಲಾ ವಿಭೂಷಿತಾ
ಸಮಸ್ತ ಲಕ್ಷಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಭೂಷಿತಾ ಸರ್ವ ಭೂಷಣೈಃ
ರಾಜಾದೇಶಾ ತ್ತತಃಶಿಲ್ಪಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಿನಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ
ಪ್ರತಿಮಾ ರಚಿತಾ ತೇನ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋ ಶಿಲಾಮಯೀ ॥

ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಒಪ್ಪುವ, ತಾವರೆ ದಳದಂತೆ ವಿಶಾಲನೇತ್ರವುಳ್ಳ, ನಾಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿಯರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ, ವೈಜಯಂತಿ ವನಮಾಲೆಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತನಾದ, ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ, ಆ ಎಲ್ಲ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಮನೋಹರವಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಟಿದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಮಾಧವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಧವ ಮಹೀಪಾಲನು ಸುಂದರವಾದ ಶಿಲಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ.

ಮಾಧವನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೈದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಶಿಲಾಮಯ ಮೂರ್ತಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವೃಷ್ಟಿಗೈಯುವ ಸರ್ವಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟ ದೈವತ ಎನಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಷ್ಣು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತುಪ್ಪದ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟು ಅದು ಮುಕ್ಕು ಬಂದಾಗ ಆರದಂತೆ ಕುಡಿ ಚಾಚುತ್ತ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುದೇವಾಲಯದ ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ದಾರಿಯ ಕಸಗುಡಿಸುವದು, ರಂಗವಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಾಕುವದು ಮತ್ತು ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದು ಮತ್ತು ಈ ವಿಷ್ಣುಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ತಾಂಬೂಲ, ಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾಧವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಅರ್ಚನೆಗೈದು ಅನಂತರ ಆ ಭಗವಂತನ ಎದುರು ಕುಳಿತು, 'ಓಂ ನಮೊ ನಾರಾಯಣಾಯ'

ಎಂಬ ಸಕಲ ಕಾಮನಾಪೂರಕವಾದ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಹೀಗೆ ಮಾಧವನ ಈ ಎಲ್ಲ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸಕುಟುಂಬ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಸರ್ವದೇವ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತುಳಸೀಮಾಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾಧವನ ಎದುರು ಅವಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ. ಆಗ ಭಕ್ತಿಭಾವಭರಿತನಾದ ಮಾಧವ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಿತನಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಅಡಿದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಈಡಾಡಿ ಅನಂತರ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ.

ಮಾಧವ:-

ನಮಸ್ತೇ ದೇವದೇವಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ
ಪರೇಶಾಯ ಸುರೇಶಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಜ್ಞಾನದಾಯಿನೇ ॥

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನೇ ಪರಮಾತ್ಮ. ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರುದ್ರ ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೂ ಕೂಡ ನೀನೇ ನಿಯಾಮಕ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಒಡೆಯ. ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ತಂದೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ತೇ ಪರಮಾನಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕೇಶವ ।
ನಮಸ್ತೇ ಪದ್ಮನೇತ್ರಾಯ ಕಮಲಾಪತಯೇ ನಮಃ ॥

ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ, ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನಾದ ಕೇಶವನೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಕಮಲಾಪತಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ತೇ ಬಹುರೂಪಾಯ ನಿರೂಪಾಯ ನಮೋ ನಮಃ
ವಿಚಿಂತ್ಯಾಯಾಽ ವಿಚಿಂತ್ಯಾಯ ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯಾಯ ವೈ ನಮಃ ॥

ಪ್ರಾಕೃತ ರೂಪ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅನಂತ ರೂಪವುಳ್ಳ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉಪಾಸಿಸಲ್ಪಡುವ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗೋಚರನೂ ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೆ ಅಗೋಚರನೂ ಆದ ಭಗವಂತನೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಾಥಾಯ ಲೋಕ ಪಿತ್ರೇ ನಮೋ ನಮಃ
ನಮಸ್ತೇ ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಶಾಖಿನೇ ॥

ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನೂ, ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆಯೂ ವೇದವೇದಾಂತ ಜನ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕಂಥವನೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತನೂ ಎಲ್ಲ ವೇದ ಶಾಖೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕಂಸಾರಯೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತೇ ಕೈಟಭಾರಯೇ ।
ಮಧುಹಂತ್ರೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ, ವಿಧಾತ್ರೇ ಚ ನಮೋನಮಃ ॥

ಕಂಸ ಕೈಟಭ, ಮತ್ತು ಮಧು ಎಂಬ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಾರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಯೇನತ್ತಯೋದ್ಧೃತಾ ವೇದಾ ಮೀನರೂಪಧರೇಣ ವೈ ।
ಗಂಭೀರಾಂಭೋನಿಧೇರಂಭೋಽಭ್ಯಂತರಾತ್ತಮಹಂ ಭಜೆ ॥

ಮೀನು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆಳವಾದ ಸಮುದ್ರದ ನೀರ ಜಲರಾಶಿಯ ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ವೇದಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಯೇನ ತ್ವಯೋದ್ಧೃತಾ ಪೃಥ್ವೀ ಸಶೈಲ ವನಕಾನನಾ ।
ಕೂರ್ಮರೂಪಧರೇಣೇಯಂ ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಬೆಟ್ಟ, ಬಯಲು, ಬಾನು, ಕಾನನ ಸಹಿತವಾದ ಸಮಗ್ರ ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಲವನ್ನು ಕೂರ್ಮರೂಪ ಧರಿಸಿ ಪಾತಾಳದಿಂದ ಎತ್ತಿ ತಂದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮೋ ನಮಃ

ವರಾಹಮೂರ್ತಿನಾ ಯೇನ ಧರಣೀ ಧರಣೀಪತೆ ।
ಉದ್ಧೃತಾ ನಿಜ ದಂತೇನ ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಭೂಮಿಪತಿಯಾದ ಭಗವಂತನೇ ನೀನು ವರಾಹ ರೂಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೋರೆದಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದೆ. ಇಂಥ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನೃಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿನಾ ಯೇನ ತ್ವಯಾ ದೈತ್ಯೋವಿದಾರಿತಃ ।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಅರ್ಧ ಮನುಷ್ಯ ಅರ್ಧ ಸಿಂಹದ ಆಕಾರದ ನೃಸಿಂಹ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಕುಪಿತನಾದ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪು ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಾಕಿದ ನೃಸಿಂಹ ದೇವರಿಗೆ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಬಲಿಯಜ್ಞಸ್ತಥಾ ಧ್ವಸ್ತೋ ಯೇನ ವಾಮನ ರೂಪಿಣಾ ।
ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ದೇವ ಕಾಶಪ್ಯಾದಾನ ಕಾರಿಣೆ ॥

ವಾಮನ ರೂಪದಿಂದ ಬಲಿಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡಿವಿ ಅವನಿಂದ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ರೂಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಪಿತರಸ್ತರ್ಪಿತಾ ಯೇನ ತ್ವಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಶೋಣಿತೈಃ ।
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯೋ ಹತೋ ಯೇನ ತಸ್ಮೈ ರಾಮಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನೆತ್ತರದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣವನ್ನು ನೀಡಿದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ರಾವಣೋ ನಿಹತೋ ಯೇನ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸೂನುನಾ ತ್ವಯಾ ।
ಮಾರೀಚ; ಕಂಭಕರ್ಣಶ್ಚ ತಸ್ಮೈ ರಾಮಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮಾರೀಚ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಪ್ರಲಂಬೋ ನಿಹತೋ ಯೇನ ರೇವತೀ ಪತಿನಾ ತ್ವಯಾ ।
ಕಾಲಿಂದೀ ಭೇದಿನೇ ತುಭ್ಯಂ ತಸ್ಮೈ ರಾಮಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಯಮುನಾ ನದಿಯನ್ನು ನೇಗಿಲು ಹಾಕಿ ಎಳೆದು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹರಿಸಿದ ರೇವತಿಯ ಪತಿಯಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ವೇದಾ ವಿನಿಂದಿತಾ ಯೇನ ವಿಲೋಕ್ಯ ಪಶುಹಿಂಸನಂ ।
ಸಕೃಪೇಣ ತ್ವಯಾ ಯೇನ ತಸ್ಮೈ ಬುದ್ಧಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ವೇದದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಡೆಯುವ ಪಶುಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು ರೋಸಿ ಪಶುಗಳ ಮೇಲಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ವೇದಗಳನ್ನೇ ನಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಬುದ್ಧ ರೂಪಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಶ್ಚ ನಿಹತಾ ಯೇನ ಯುಗಾಂತೇ ಕಲ್ಕಿ ಮೂರ್ತಿನಾ ।
ಸರ್ವಲೋಕ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಯುಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕಿ ರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮ್ಲೇಂಛರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಹರೇ ವಿಷ್ಣೋ ದೈತ್ಯ ಜಿಷ್ಣೋ ನಾರಾಯಣ ಕೃಪಾಮಯ ।
ಸಂಸಾರ ಸಾಗರೇ ಘೋರೇ ಪತಿತಂ ಮಾಂ ಸಮುದ್ಧರ ॥

ದೈತ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡುವ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಘೋರವಾದ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು.

ಹೀಗೆ ಮಾಧವನು ದಶಾವತಾರ ವೈಭವದ ವರ್ಣನ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೊಳೆದ. ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಡಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನುಡಿದ ಮಾಧವ -

ಗೋವಿಂದ ಪರಮಾನಂದ ಮುಕುಂದ ಮಧುಸೂದನ ।
ತ್ರಾಹಿ ಮಾಮ್ ಪಾಪಿನಂ ಕೃಷ್ಣ ಯತಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವ ಪಾಪಹಃ ॥

ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನೂ ಮಧುನಾಮಕ ದೈತ್ಯನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದವನೂ ವೇದಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದವನೂ ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಆದ ಕೃಷ್ಣ, ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕನಲ್ಲವೇ ನೀನು?

ಮಾಧವನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕಾಂತ. ಮಾಧವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಶ್ರೀಹರಿ:- ವತ್ಸ ಮಾಧವ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು. ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಏನು ಬೇಕು ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಬೇಕೆ? ಶಿವ ಪದವಿಯನ್ನು ಬಯಸುವೆಯಾ? ಇಂದ್ರನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆಯಾ?

ಮಾಧವ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಶಿವ, ಮೊದಲಾದವರ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೋಚರ ನಾಗದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆ?

ಪ್ರಭು, ನೀನೇನೋ ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಇಹದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ? ಅಧಿಕಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥನು, ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಭಕ್ತ. ನನಗೆ ಉಳಿದುದು ಯಾವುದೂ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು.

ಶ್ರೀಹರಿ:- ಮಗು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಈ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊ. ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದದ್ದು ಏನು? ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಯಾವ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲಿ?

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ನಾಕೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡ. ಮತ್ತು ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನುಡಿದ. ''ಮಾಧವ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ನೀನು ಋಣ ಮುಕ್ತನಾದೆ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗುವದು ಶುಭವು ಮಾತ್ರ. ನೀನು ಲೌಕಿಕ ಸುಖದ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನಿರಂತರ ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅರ್ಚನೆ ಸಕಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ನನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.''

ವ್ಯಾಸ:- ಹೀಗೆ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ.

ನಂತರ ಮಾಧವನು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಡದಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಂತತ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗದಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರಾಧನೆಗೈದ. ಅದರಿಂದ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದ. ಕೊನೆಗೆ ಗಂಗೆಯ ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಮಡದಿ ಸಹಿತನಾಗಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಐದಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಈ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೂ ವಾಸುದೇವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹೊಂದುವರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ ಸುಲೋಚನಳಿಂದ ಭೀಮನಾದನ ಸಂಹಾರ ಪ್ರಚೇಷ್ಟನ ಬಂಧನ. ಮಾಧವ ಸುಲೋಚನೆಯರ ಮಧುರ ಮಿಲನ ಮತ್ತು ಮದುವೆ ಎಂಬ ಆರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಲ್ಲವೋ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನೋಡಿದರೆ ಪಾಪಿಯ ಮುಖದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕು.

ಪ್ರಭಾತೇ ಯಃಪಠೇದ್ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಗಂಗಾ ಇತ್ಯಕ್ಷರದ್ವಯಂ
ತಸ್ಯ ನಶ್ಯಂತಿ ಪಾಪಾನಿ ತಮೋವದರುಣೋದಯೇ

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಯಾರು ಗಂಗಾ ಎಂದು ಎರಡಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವನೋ ಅವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರುಣೋದಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ಕತ್ತಲೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಗುವಂತೆ ನಾಶವಾಗುವುದು.

ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡದ ಮನುಷ್ಯನ ಅನ್ನೋದಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಂಗಾಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವವರ ದೇಹವನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಅಹೋಚಿತ್ರ ಮಹೋಚಿತ್ರ ಮಹೋಚಿತ್ರಮಿದಂ ಪುನಃ ।
ಪತಂತಿ ನರಕೇ ಮೂಢಾಃ ಗಂಗಾನಾಮ್ನಿ ಸ್ಥಿತೇ ಸತಿ ॥

ಗಂಗಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಜನರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ. ಅತೀವ ಕೌತುಕಕಾರಿ.

ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ಒಂದು ಕಣವನ್ನಾದರೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತವನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯ ತೀರದ ಮಳಲಿನ ಕಣವನ್ನು ಹಣೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನು ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಂದವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ''ನಾನು ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವನ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೆ.

ಗಂಗೈತಿ ನಾಮ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಯಸ್ತು ಕೂಪಜಲೇಽಪಿ ಚ ।
ಕರೋತಿ ಮಾನವಃ ಸ್ನಾನಂ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ ॥

ಗಂಗಾ ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಬಾವಿಯ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿನಷ್ಟಾದರೂ ಗಂಗಾಜಲ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಅವನು ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ವ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು ಇದ್ದ. ವೇದ

ವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತನಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಮ ಶಾಂತ. ನಿತಾಂತದಾಂತ. ದಯಾಪೂರ್ಣ. ಸತ್ಯ ಅವನ ಜೀವನದ ಉಸಿರು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತ ಬಯಸುವದೇ ಅವನ ಸ್ವಭಾವ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಅವನೇ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಸನ. ಅವನ ಸಮೀಪವೂ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕೋಪ. ಕಾಮನಿಗಂತೂ ಅವನಿದ್ದ ತಾಣವೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ತನ್ನ ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹಿಂಸೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೇಳಿ ಅರಿಯ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸುವದು ಅವನ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿದ್ದಿತು.

ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತನು ಕ್ರಿಯಾಯೋಗದಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ.

ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನು ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಪುಣ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ತರ್ಪಣ ಕೊಟ್ಟು ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತೂತು ಇರುವ ಸೋರುವ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ನಿಂತ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವಣಿಜನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸೇವಕರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನಾದ ಕಾಲಕಲ್ಪ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಎಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ಪಾತಕಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದ. ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಬರುವಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎತ್ತು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿದ ಆ ಎತ್ತನ್ನು ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಮನಬಂದಂತೆ ಬಡಿದು ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಆ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅದು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿತು. ತನ್ನ ಚೂಪಾದ ಎರಡೂ ಕೋಡುಗಳಿಂದ ಕಾಲಕಲ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇರಿದು, ಕರುಳು ಹರಿದು, ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿ, ಎದೆ ತುಳಿದು ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಆಗ ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಮರಣನಾಗಿ ಸಾವಿನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಮರಣ ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಳಲತೊಡಗಿದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ದಯಾಳುವಾದ ಧರ್ಮಸ್ವನು ಓಡಿ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ತನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತುಳಸೀಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅದ್ದಿ ಆ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ. ಮರು ಚಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಅನಂತರ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಗಂಗೆಯ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಲೇ ನಡೆದ. ಅವನ ಎದುರು ಸಾವಿರಾರು ವಿಕೃತ ಮುಖದ ಯಮದೂತರು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಕಾರ, ವಿಕಾರ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಒಬ್ಬನ ಕೈ ಒಡೆದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕಾಲು ಸಿಡಿದಿದೆ. ಒಬ್ಬನ ಕಿವಿ ಹರಿದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆ ಕಿತ್ತಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮುರಿದ ಮೂಗಿನವರು, ನಾಲಿಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿದವರು, ಹಲ್ಲು ಮುರಿದವರು, ನೆತ್ತರು ಮೆತ್ತಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವರು, ಕೆಲವರಿಗಂತೂ ತಲೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬರೇ ಮುಂಡವಿಲ್ಲದ ದಂಡಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೀಳಿದ ಎದೆ

ಕೆಲವರೆಗೆ. ಬೆತ್ತಲೆ ಮೈಯಿಂದ ಓಡುವವರು ಹಲವರು. ಎಷ್ಟೋ ಯಮದೂತರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೂಪಾದ ಬಾಣಗಳು ನೆಟ್ಟು ರಕ್ತ ಬಸಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಕೆಲವರ ಕೈ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಳುತ್ತ ಓಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಯಮದೂತರನ್ನು ಆ ಧರ್ಮಸ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಂಡು ಹೆದರಿ ನಡುಗ ತೊಡಗಿದ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಹರಿಭಕ್ತ ಎಂಬುದು ನೆನಪಾಗಿ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಆ ಯಮಕಿಂಕರರನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಧರ್ಮಸ್ವ:- ಅಯ್ಯಾ, ಇಂಥ ವಿಕಾರವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಕರಾಳಮುಖದ ನೀವು ಯಾರು? ನಿಮ್ಮ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಇದ್ದಲಿನಂತೆ ಕಪ್ಪು. ದೇಹವೋ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡೆ. ಮಹಾವೀರರಾದ ನಿಮಗೆ ಇಂಥ ದುರ್ಗತಿಯು ಏಕೆ ಬಂದಿತು?

ಯಮದೂತರು:- ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಯಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಮೃತ್ಯು. ದೂತರು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಹಾನ್ ಯುದ್ಧವಾದದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ದಂಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಧರ್ಮಸ್ವ:- ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ? ನಿಮಗೆ ಇಂಥ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂದವರು ಯಾರು?

ಯಮದೂತರು:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಹೆದರಬೇಡ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳು. ನಮಗೆ ಸಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಇಂಥ ದುಃಖವು ಬರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಇದೀಗ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಎತ್ತು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೋಡುಗಳಿಂದ ಇರಿದು ಕಾಲಕಲ್ಪನನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಾಕಿರುವದಷ್ಟೆ. ಅವನನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯಮಧರ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾವು ಆಯುಧ ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿದ ದುಷ್ಟನಾದ ಕಾಯಕಲ್ಪನು ಎತ್ತಿನ ಕೋಡಿನಿಂದ ತಿವಿದು ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ಹರಿದು ಸಾಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ಆಗ ದಯಾಳುವಾದ ನೀನು ಗಂಗೆಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ತುಂತುರು ಹನಿಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದೆ. ಗಂಗಾಜಲದ ಹನಿಗಳ ಸಿಂಚನದಿಂದ ಆ ಪಾಪಿಯ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಾವು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದೆವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತರನ್ನು ರಕ್ಷಣ ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನನ್ನು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು ತರಲು ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ತನ್ನ ದೂತರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ನಾರಾಯಣನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುದೂತರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ವಿಷ್ಣುದೂತರು:-ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನೀವು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದ ಮಹಾಶಯ ನನ್ನು ಪಾಶದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಏಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೀರಿ? ನೀವು ಯಾರ ಕಿಂಕರರು? ಇಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದ ಕಾಲಕಲ್ಪ ಮಹಾತ್ಮ. ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಓಡಿ ಹೋಗಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನೇ ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ.

ವಿಷ್ಣುದೂತರ ಈ ಗರ್ವಾಂಧ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದೆವು.

ಯಮದೂತರು:- ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಣಾಧಿಪನಾದ ಯಮನದೂತರು. ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದ ಕಾಲಕಲ್ಪ ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಪಾಪಿ. ಇವನನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಯಾರು? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರಂತೆ ಕಾಣುವಿರಿ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಮಾಲೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನೀವು ಯಾರು? ಮಹಾಪಾತಕಿಯಾದ ಇವನನ್ನು ನೀವೇಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಯಸುವಿರಿ?

ವಿಷ್ಣುದೂತರು:- ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೂತರು. ನಮಗೆ ಈಗ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಈ ಮೃತ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಒಯ್ದುಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇವನು ಪರಮ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ. ಇವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಇವನೀಗ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ನಮ್ಮ ಮನುಷ್ಯ. ನಿಮಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಇವನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರಿ.

ವಿಷ್ಣುದೂತರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆವು.

ಅಯಂ ಪಾಪೀ ದುರಾಚಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಸಹಸ್ರಕೃತ್ ।
ಕೃತಘ್ನಶ್ಚೈವ ಗೋಘ್ನಶ್ಚ ಮಿತ್ರಘ್ನಶ್ಚ ದುರಾಶಯಃ ॥

ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಪಾಪಿಯು ಮಹಾದುರಾಚಾರಿ. ಸಾವಿರಾರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಈತ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಇವನು ಮಹಾ ಕೃತಘ್ನ. ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮಿತ್ರನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಕದ್ದ ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪಾಪಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ. ಸ್ತ್ರೀ ಹತ್ಯೆ ಬಾಲ್ಯಹತ್ಯೆಗಳಂತೂ ಬಹಳ ಸಲ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂಹಾರವು ಇವನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಡವು ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವನು. ಮಾತೃಗಮನ, ಗೋಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ, ಪರಹಿಂಸೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವದು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪರನಿಂದೆ ಮಾಡುವದು, ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡಿಸುವದು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಹಣದ ಲೋಭದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಹಾಕುವದು. ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಢನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಲ ಮಾತ್ರವೂ ತನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಈತ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ದ್ರವ್ಯದ ಲೋಭದಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಇದಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅಗಣಿತವಾಗಿ ಈ ನೀಚನು ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಈ ಮೂಢನು ಒಂದೂ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪಾಪಿಯು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಒಂದೂ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವನು ಮಹಾಪಾಪಿ. ಇವನನ್ನು ನಾವು ಈಗ ನರಕದ ಯಾತನಾ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದು ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ.

ಧರ್ಮರಾಜನು ಪಾಪಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದುಂಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ನಾರಾಯಣನ ದೂತರಿರುವದೇ ನಿಜವಾದರೆ ಇಂಥ ಮಹಾಪಾಪಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲು ಹೇಗೆ ಇಚ್ಛಿಸುವಿರಿ?

ವಿಷ್ಣುದೂತರು:- ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ. ಪಾಪಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಂಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಗಂಗಾಜಲ ಬಿಂದುಗಳ ಸಿಂಚನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಇವನನ್ನು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ.

ತಾವತ್ ತಿಷ್ಠಂತಿ ದೇಹೇ ಶ್ವ ಪಾತಕಾನಿ ಶರೀರಾನ್
ಗಂಗಾಂಭಶೀಕರಾ ಯಾವನ್ನ ಪ್ರಶಂತಿ ದುರ್ಲಭಾ

ಪಾತಕಿಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನೀರಿನ ಹನಿಗಳ ಸ್ಪರ್ಶ ಆಗುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾಪಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಚಂದ್ರೈಕ ಕಲಯಾ ಸರ್ವಂ ತಿಮಿರಂ ಹನ್ಯತೇ ಯಥಾ
ಗಂಗಾಂಬಶೀಕರೇಣಾಪಿ ಪಾತಕಂ ಹನ್ಯತೇ ತಥಾ

ಚಂದ್ರನ ಒಂದು ಕಲೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆಯು ಹೊಡೆದಟ್ಟಲ್ಪಡುವದಿಲ್ಲವೇ? ಆದರಂತೆ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ಕಣವು ಕೂಡ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಗಂಗಾ ನಾಮಾನಿ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಪಾಪೀ ಮುಚ್ಯೇತಪಾತಕಾತ್ ।
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತತ್ಸಲಿಲಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇಽ ತ್ರಕಿಮದ್ಭುತಂ ॥

ಗಂಗೆಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಾಪಿಯು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆಗಿ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ಶೀತಮಪ್ಯುದಕಂ ಗಂಗಾ ವಹ್ನಿವತ್ ಪಾಪಕಾನನೇ ।
ಯಥಾಗ್ನಿವತ್ ಪದ್ಮವನೇ ಶೀತಂ ತೋಯಂ ಚದಾಹಕೃತ್ ॥

ಗಂಗೆಯ ನೀರು ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೂ ಪಾಪದ ಕಾಡನ್ನು ಸುಡಲು ದಳ್ಳುರಿಯಂತೆ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಮಲವನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಗಂಗೆಯ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಪೋಷಿತನಾದ ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೇಶವನೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಯಮದೂತರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಿ.

ವಿಷ್ಣುದೂತರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಹಾಸಗೈದು ನಕ್ಕೆವು. ಮತ್ತು ಹೇಳಿದೆವು - ''ಪಾಪಗಳ ತೌರುಮನೆಯಂತಿದ್ದಾನೆ ಈ ಮಹಾಪಾಪಿ. ಕೇವಲ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ಸಿಂಚನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣದೇ ಮಾನವನು ಮುಕ್ತನು ಆಗುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಯಮನ

ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಇವನನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಯಾರ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಾರೆವು.

ವಿಷ್ಣುದೂತ:- ನಿಮಗೆ ಧರ್ಮಾ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯವರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಗಂಗೆಯ ಗುಣಗಳೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಅರಿವು ನಿಮಗೆ ಚೆನಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಯಂ ವೇದೇ ನಿಷಿದ್ಧಂ ಯತ್ ।
ತತ್ ಪಾತಕಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಂ ॥
ಯದ್ ವೇದ ಸಮ್ಮತಂ ಕಾರ್ಯಂ ।
ತದೇವ ಧರ್ಮಮುಚ್ಯತೆ ॥

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಪಾತಕ ಎಂದು ಎನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವೇದ ಸಮ್ಮತವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಧರ್ಮ, ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ದೇವೋ ನಾರಾಯಣಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಯಂಭುಃ ಇತಿ ಸುಶ್ರುಮ ।
ಯಥಾ ವಿಷ್ಣುಃ ತಥಾ ಗಂಗಾ ಗಂಗೈವ ಸರ್ವ ಪಾಪಃ ॥

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಪರದೇವತೆ ಎಂದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವವದರಲ್ಲಿ ಈ ಗಂಗೆಯು ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆಯೇ ಅವನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಸಮರ್ಥಳು.

ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಆ ಗಂಗೆಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತುಳಸೀ ಪತ್ರದಿಂದ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮಾನವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ? ಗಂಗೆಯ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನೀವು ವಿಷ್ಣು ನಿಂದಕರೇ ಆಗಿರುವಿರಿ. ವಿಷ್ಣು ನಿಂದಕರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಚಕ್ರದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವಿಷ್ಣು ದೂತರು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಮರವನ್ನೇ ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ''ಹೊಡೆಯಿರಿ ಈ ಯಮದೂತರನ್ನು, ಕಡಿಯಿರಿ ಗಂಗೆಯ ನಿಂದಕರನ್ನು, ಬಡೆಯಿರಿ ಈ ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿಯುತ್ತ ಶಂಖಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ನಾವು ಕೂಡ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ವಿಷ್ಣು ದೂತರನ್ನು ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಮರ, ಖಡ್ಗ, ಕುಠಾರ, ಪರಿಘ, ಗದೆ, ಚಕ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುದೂತರ ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನವಾದ ಆಯುಧಗಳ ಭೀಕರಪ್ರಹಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಜರ್ಜರಿತ ದೇಹರಾಗಿ ಬಹು ಮಂದಿ ಯಮಕಿಂಕರರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದುಬಿದ್ದರು. ನಾವು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಿ ಓಡಿ ಬಂದೆವು.

ಅನಂತರ ಅಳಿದುಳಿದ ನಾವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು ದೂತರು ಶಂಖನಾದ ಮಾಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನಿಗೆ

ನಾವು ಬಿಗಿದ ಪಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದರು. ಬಂಧಮುಕ್ತನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಹಾಪಾಪಗೈದ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಹಿಂದೆ ದುಷ್ಟನೂ, ಭ್ರಷ್ಟನೂ, ಪಾಪಿಷ್ಟನೂ ಆದ ಆ ಕಾಲಕಲ್ಪನು ಒಂದು ಹನಿ ಗಂಗಾ ನೀರಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ ನಾವು ಹರಿದೂತರಿಂದ ತಾಡಿತ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಇಂಥ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಯಮದೂತರು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅನಂತರ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವನು ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆ ಪುಣ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಲೋಕ ಮಾತೆಯಾದ ಆ ಜಾಹ್ನವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಬಾವ ಭರಿತನಾಗಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ.

ಧರ್ಮಸ್ವ:-

ಗಂಗೇ ಸಮಸ್ತ ಜಗದಂಬ ಚಲತ್ತರಂಗೇಽನಂಗಾದಿ ಚಾರುತಂ ಮಸ್ತಕ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ।
ಕಂಸಾರಿ ಚಾರು ಚರುಣದ್ವಯ ರೇಣುಹಂತ್ರಿ ಭಕ್ತ್ಯಾನಮಾಮಿ ದುರಿತಕ್ಷಯ ಕಾರಣೇಂ ತ್ವಾಂ ॥

ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ತಾಯಿಯಾದ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ, ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಚರಣ ಧೂಳಿಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಕಾಮ ವೈರಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜಟಾಜೂಟದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಚಂಚಲವಾದ ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾತಃ ಸಮಸ್ತ ಸುಖದೇ ಪ್ರವರೇನದೀನಾಂ ವ್ಯಾಸಾದಿವಿಪ್ರಚಯ ಗೀತ ಗಣೇ ಗುಣಾಢ್ಯೇ
ಸಂಸಾರ ಭೈರವ ಮಹಾರ್ಣವ ಮಧ್ಯನೌಕೇ ವಂದೇ ತ ವಾಂಘ್ರಿಯುಗಲಂ ದುರಿತಾಪಹಾರಿ ॥

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ನದಿಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಗಂಗಾ ತಾಯಿಯೇ, ವ್ಯಾಸನೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವರಿಗೆ ನೀನೊಂದು ನೌಕೆ. ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಸ್ಯಾಸ್ತವಾಂಬುಕಣಿಕಾಮಪಿ ಜನ್ಹುಕನ್ಯೆ ಸೌದಾಸನಾಮ ನೃಪರ್ತಿದ್ವಿಜ ಕೋಟಿ ಹಂತಾ ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಮಗ ಮತ್ರಿದಶೈರಲಭ್ಯಾಂ ತಾಂ ತ್ವಾಂ ನಮಾಮಿ ಶಿರಸಾ ವರದೇ ಪ್ರಸೀದ ॥

ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಜಾನ್ಹವೀ ನದಿಯೇ, ಸೌದಾಸ ಎಂಬ ರಾಜನು ಅಸಂಖ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ನೀರಿನ ಹನಿಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೊರಕದಿರುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಇಂಥ ನಿನ್ನನ್ನು ತಲೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾರಾಯಣಾಚ್ಯುತ ಜನಾರ್ದನ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮ ಗಂಗಾದಿನಾಮ ಗದತೋ ಮಮ ದೇವಿ ಮಾತಃ ।
ಸಂಸಾರ ಪಾಕ ನಿವಾರಿಣಿ ದೇಹ ಪಾತಸ್ತ್ವ ದ್ವಾರಿಣೀಹ ಭವತುತ್ವದನುಗ್ರಹೇಣ ॥

ನಾರಾಯಣ, ಅಚ್ಯುತ, ಜನಾರ್ಧನ, ಕೃಷ್ಣ, ರಾಮ, ಗಂಗಾ ಮುಂತಾದ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗಲೇ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೇಹಪಾತವು ಆಗಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಸಂಸಾರದ ಮಹಾ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮಹಾತಾಯಿ.

ಕಿಂ ವಾ ತಪೋಭಿರಖಿಲೇಶ್ವರಿ ಕಿಂ ಜಪೈರ್ವಾ
ದಾನೈಶ್ಚ ಕಿಂ ತುರಗ ಮೇಧ ಮುಖ್ಯೆ ರ್ಮಖೈರ್ವಾ ॥
ತ್ವನೀರಶೀಕರಮವಾಪ್ಯ ಸುರೈರಲಭ್ಯಾಂ ಮುಕ್ತಿಂ
ವ್ರಜಂತಿ ಮನುಜಾ ಅತಿಪಾಪಿನೋಽಪಿ ॥

ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಈಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆ, ಜಪ, ದಾನ, ಅಶ್ವಮೇಧವೆ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಡುವದು? ನಿನ್ನ ನೀರಿನ ಕಣ ದೊರಕಿದರೂ ಸಾಕು. ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಜಲಕಣದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

''ಧತ್ತೇಲಲಾಟ ಫಲಕೇ ತವ ಸೈಕತಂ ಯಃ
ಪುಂಡ್ರಂ ಚ ದೇವಿ ತವ ತೀರ ಮೃದಾ ಸದೈವ ।
ತ್ವನ್ನಾಮ ಸರ್ವರಸಧಾಮ ವದೇಚ್ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ
ತತ್ಪಾದರೇಣುರಖಿಲೋಽಸ್ತು ಮಮೈವ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ॥

ಯಾರು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಡಿಯ ಮಳಲನ್ನು ಧರಿಸುವರೋ, ನಿನ್ನ ತೀರದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಯಾರು ಊರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರ ನಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವರೋ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ರಸಗಳಿಗೂ ನೆಲೆಯಾದ ನಿನ್ನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾರು ನೆನೆಯುತ್ತ ಇರುವರೋ ಅಂಥ ಗಂಗಾಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಕಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಲಿ.

ತ್ವದ್ರೋಧಸಿ ತ್ರಿಪಥಗೇ ವಸತಿಂ ವಿಧಾಯ
ಪೀತ್ವಾಚವಾರಿ ತವ ಪಾತಕನಾಶಕಾರಿ ।
ಸ್ಮೃತ್ವಾಚ ನಾಮ ತವ ವೀಚಿರಸ್ವಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ
ಸಂಸಾರ ಬಂಧನ ಹರೇ ಮಮಯಾತು ಜನ್ಮ ॥

ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಗೈದು ಮತ್ತು ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುವ ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ನಿನ್ನ ನಾಮಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ತೊರೆ ತೆರೆಗಳ ರಸದ ಸವಿಯನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ದೇವನದಿಯಾದ ನಿನ್ನ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆಯಲಿ.

''ಪಾಪಾನಿ ರೋಗನಿಕರಾಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹೇ
ತಿಷ್ಠಂತಿ ತಾವದಖಿಲೇಶ್ವರಿ ಮುಕ್ತಿದಾತ್ರಿ ।
ಕುರ್ವಂತಿ ಯಾವದಮಲೇಷು ತವೋದಕೇಷು
ಸ್ನಾನಂ ನಹಿ ತ್ರಿಪಥಗೇ ಸರಿತಾಪ್ರಧಾನ ॥

ಸರ್ವೇಶ್ವರಿಯಾದ ಗಂಗೆ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಿನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವರ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳು ರೋಗಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ನಿನ್ನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

''ಗಂಗೇ ಸಮಸ್ತಸುಖದಾಯಿನಿ ಕಿಂಚಿದೇವ ಜಾನಾತಿ ತೇ
ಪಶುಪತಿರ್ಭಗವಾನ್ ಮಹತ್ವಮ್ ।
ಯಸ್ಮಾದಸೌಸುಮನಸಾಂಪ್ರವರೋಽತಿ
ಭಕ್ತ್ಯಾ ಧತ್ತೇ ಸದೈವ ಶಿರಸಾಜಗದೀಶ್ವರೀಂ ತ್ವಾಮ್ ॥

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಗಂಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮಹಾದೇವನು ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಬ್ಬನೆ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

''ಗಂಗೆ ದೇವಿ ಜಗನ್ಮಾತಃ ಪ್ರಸೀದ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ।
ಪರಿಪಾಹಿ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ರಕ್ಷಮಾಂ ಸೇವಕಂ ಸದಾ ॥

ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಗಂಗಾ ದೇವಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು. ಪರಮೇಶ್ವರಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇವಕ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಹೀಗೆ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವ ವಿಪ್ರನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂರ್ತಿಮಂತಳಾಗಿ ಅವನ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು. ಮಕರದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರದಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಕುಂದಕುಸುಮ, ಚಂದ್ರ ಶಂಖಗಳಂತೆ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಎರಡು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವನು ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ, ಗಂಗಾ ಎಂದು ಅವಳ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಅವಳ ಪಾದಗಳಿಗೆ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ. ಮಂದಹಾಸದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಗಂಗೆ ಸುಪ್ರೀತಳಾಗಿ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಧರ್ಮಸ್ವ:- ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಕೂಡ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಬಳಿಕ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ನಾನು ವರ ಬೇಡಿ ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ? ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು. ''ನಿನ್ನ ನೀರಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ನಿನ್ನ ನಾಮಸ್ಮರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ

ಹೋಗಬೇಕು, ಮತ್ತು ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಈ ಗಂಗಾ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವವರು ಇಹದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಬೇಕು.

ಗಂಗಾ:- ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಪರಂಪರೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಈ ಗಂಗಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವವನಿಗೆ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವ್ಯಾಸ:- ಭಕ್ತವತ್ಸಲಳಾದ ಆ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಧರ್ಮಸ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅವನು ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು ಬಳಿಕ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ. ಬಹುಕಾಲ ಉರುಳಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಧರ್ಮಸ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ.

ಗಂಗಾ ನೀರಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಕಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಿಂಪಡಿಸಿದ್ದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಾಲಕಲ್ಪನಂಥ ಅತಿ ಪಾಪಿಷ್ಠನೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಉಳಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ?

''ಅನಿಚ್ಛಯಾಗಿ ಗಾಂಗೇಯಂ ಜಲಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಫಲಂ ಲಭೇತ್ ।
ಸ್ಪೃಶತಾಂ ಭಕ್ತಿಭಾವೇನ ಕಿಂ ಭವೇನ್ನ ಹಿ ವೇದ್ಮಿತತ್ ॥

ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದವರು ಪುಣ್ಯ ಫಲ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಂಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಮಾಡಿ ಪಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಎಂಥ ಫಲವು ಲಭಿಸೀತು? ಇದನ್ನು ನಾನಂತೂ ತಿಳಿಯಲಾರೆ.

ಗಂಗಾಸಮಂನಾಸ್ತಿ ತೀರ್ಥಂ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ ಮಯೋಚ್ಯತೇ ।
ಯದಂಬುಕಣಿಕಾಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂಧಾಮಹಿಲಭ್ಯತೇ ॥

ಗಂಗೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೀರ್ಥವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗಂಗೆಯ ಒಂದು ನೀರಿನ ಕಣವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕು. ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವೇದು. ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನದೀ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಗಂಗೆಯ ಸಲಿಲ ಶೀಕರವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಗಂಗೆಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಏಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಗಂಗೆಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮

ವ್ಯಾಸ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ ನಿನಗೆ ನಾನು ಮಹತ್ತರವಾದ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳು. ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ, ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾರು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಗಂಗಾಜಲವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಲೆ ಅಥವಾ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಅದರೋಪಚಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಗೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾರು ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಕೋಟಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೊರಟು ನಿಂತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾರು ತಡೆದು ಆ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವರೋ ಅವನು ತನ್ನ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಕಾಲಕೋಟಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ರೌರವ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮೂತ್ರಂವಾಥ ಪುರೀಷಂವಾ ಗಂಗಾ ತೀರೇ ಕರೋತಿ ಯಃ ।
ನದೃಷ್ಟಾ ನಿಷ್ಕೃತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕಲ್ಪಕೋಟಿ ಶತೈರಪಿ ॥

ಯಾರು ಗಂಗೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡುವರೋ ಅವನಿಗೆ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೇಷ್ಮಾಣಂ ವಾಪಿ ನಿಷ್ಠೀಮಂ ದೂಷಿಕಾಂವಾಶ್ರುವಾಮಲಂ ।
ಗಂಗಾತೀರೇತ್ಯಜೇದ್ಯಸ್ತು ಸನೂನಂ ನಾರಕೀ ಭವೇತ್ ॥

ಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಉಗುಳು, ಕಫ, ಸಿಂಬಳ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕಳೆದು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುವನೋ ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಫವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಎಂಜಲು ಅನ್ನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುವವರು ಭಯಂಕರವಾದ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪವು ಅವರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಹುಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ಯಾವ ಮೂರ್ಖನು ಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಬರುವದು.

ಅನ್ಯ ತೀರ್ಥೇ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಗಂಗಾಯಾಂಚ ವಿನಶ್ಯತಿ ।
ಗಂಗಾಯಾಂ ಯತ್ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ತತುತ್ರಾಪಿ ನ ಶಾಮ್ಯತಿ ॥

ಬೇರೆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಶಾಂತವಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಗಾತೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆ ನೂರು ಕೆಲಸ ಬಂದರೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಕಡೆ ರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕರೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ' ಎಂದು ಗಂಗೆಯ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದವನು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಯಾರ ಮೂಳೆಗಳು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವೋ ಅವನು ಅಷ್ಟಸಾವಿರ ವರ್ಷ ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವದಿಂದ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನ ಬೂದಿ, ಮೂಳೆ, ಉಗುರು, ಕೂದಲುಗಳು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವೋ ಅವನು ವೈಕುಂಠ ಭವನದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಗಳು ಬಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಂಥ ಫಲವು ಲಭಿಸುವದು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಒಂದು ದಿನ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಗೆಬಗೆಯ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಪದ್ಮಗಂಧಾ ಎಂಬ ಯುವತಿಯೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಒಳ್ಳೆ ರಸಿಕಳು. ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಚೆಲುವು ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ತಾರುಣ್ಯದ ತೇಜದಿಂದ ಅವಳ ನಖಶಿಖಾಂತವಾಗಿ ಲಾವಣ್ಯವು ತುಂಬಿ ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚೆಲುವೆಯಾದ ಆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಚತುರಳೂ ಆಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರತಿರಸಗಳ ರುಚಿಯನ್ನು ಆ ಸುರನಾಥನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹಾವಭಾವ ಹಾಗೂ ಮಧುರ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿಗೆ ಮುಗ್ಧನಾದ ಇಂದ್ರ ಶಚೀದೇವಿಯ ಬಂಗಾರದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಾನು ಅವಳ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಾನಾಗಿಯೇ ಒಲುಮೆಯಿಂದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಮಡಿಚಿ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಸುಂದರಿಯಾದ ಶಚೀದೇವಿಯು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಆ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ತನ್ನ ನಲ್ಲನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಬಾಲೆಯ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಅವಳಿಗೆ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಕ್ರೋಧಾಂಧಳಾಗಿ ಆ ಶಚೀದೇವಿಯು ನುಡಿದಳು.

ಶಚೀ:- ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ನಾಥ, ನೀನು ನನ್ನ ದಾಸಿಯಂತಿರುವ ಆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಳ್ಯ ನೀಡುವುದೆ? ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ನೀನು ಈ ನನ್ನ ದಾಸಿಯ ಕಾಲ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಇಂಥ ಕೀಳು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವೆ? ಈ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸುಂದರಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲವೇ? ನಿರ್ಗುಣಳಾದ ಪದ್ಮಗಂಧಿಯೇ ನೀನು ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನನ್ನ ದಾಸಿ. ನೀನು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನನ್ನ ಒಡೆಯನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಿಯಾ?

ಹೀಗೆ ಶಚೀ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಳಿದು ಹೀಗಳೆದ ಬಳಿಕ ಪದ್ಮಗಂಧಿಗೂ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಶಚೀಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಪದ್ಮಗಂಧಿ:- ನನ್ನ ಗುಣವನ್ನುದೋಷವನ್ನು ಈ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ಯಲು ನಿನಗೇನು ಅಧಿಕಾರ? ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆಯೇಕೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಈ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಿನ ಇಂದ್ರ ನೋಡಲಾರನೇ? ಎರಡು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಿಗೆ ಕಾಣತಕ್ಕ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಲಾರದೆ?

''ಯಥಾ ದೋಷೋ ಲೋಕಾನಾಂ ಪ್ರಚರೇನ್ನ ಗುಣಂ ತಥಾ ।
ಅದೌ ಕಲಂಕಶ್ಚಂದ್ರಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತೇ ಗುಣವಜ್ಜನೈಃ ॥

''ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೋಷಗಳು ಕಾಣವಂತೆ ಗುಣಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ಸದ್ಗುಣಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಕೂಡ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕಾಣುವುದು ಕಲಂಕವನ್ನೇ. ನಾನು ಕ್ರೂರಳೂ, ಕುರುಪಿಯೂ, ಅನರ್ಥ ಭಾಷಿಣಿಯೂ, ಗುಣರಹಿತಳೂ ಎಂದು ಆಗುವೆನೋ ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿ.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪದ್ಮಗಂಧಿಯು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಂಪಡರಿದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳಾಗಿ ತನ್ನ, ಸುವರ್ಣಪರ್ಯಂಕದಿಂದ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅನುನಯದ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ. ''ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ? ನಾನು ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವೆ? ಹೇಳು ಸುಂದರಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸ, ದಾಸರು ಮಾಡುವ ತಾಂಬೂಲ ಸಮರ್ಪಣಾದಿ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ದಾಸನಾದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ದಾಸಿ. ದಾಸಿ ಆದ ಬಳಿಕ ಈ ದಾಸನ ಮಾತನು ಕೇಳುವದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ನಿನಗೆ ಆ ಸುವರ್ಣ ಪರ್ಯಂಕ ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಉತ್ಸಂಗಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು ಬಾ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕೊಂಡ, ಶಚಿಯ ಎದುರೇ.

ಶಚೀ:- ಕ್ರೌಂಚಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಜೀವನವು ಧನ್ಯ. ನನ್ನ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥ. ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಷಿಯಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಪತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಭಾಂಡವಲು ತೀರುವವರೆಗೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಪತಿಯಿಂದ ಈ ತರಹದ ಅವಮಾನವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ. ಮತ್ತೆ ದಾರುಣವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆ. ಗುಣಶೂನ್ಯಳಾದ ಪದ್ಮಗಂಧೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಸವೆಯುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡು. ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಹ್ರಾಸವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನೀನು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ದುಃಖಪಡುವೆ.

ಶಚೀದೇವಿಯ ಕುಪಿತ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಭಯಾಕ್ರಾಂತಳಾದಳು. ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ಅವಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಶಚೀದೇವಿಯ ಮೇಲಿನ ವೈರ, ಕುರುಡು ಅಸೂಯೆ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಪದ್ಮಗಂಧಾ:- ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಇಂದ್ರಾಣಿ, ಇದೇನು ನೀನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದೆ? ನಾನು ಕ್ರೌಂಚ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ? ನಾನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ? ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಕೆಲವೇ ಕಾಲ ಎಂದರೆ ಯಾವುದು?

ಶಚಿ:- ಪದ್ಮಗಂಧೆ, ನೀನು ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣು ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುವ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳನ್ನು, ಹೊಲಸನ್ನು, ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಮನೋಹರವಾದ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಆಲದ ಮರದಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀನು ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಕರೀ ಹಾವು ಬಂದು ಆ ಅರಳೆಯ ಮರವನ್ನು ಏರಿ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು ಅದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ನೀನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ಮೂಳುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಹಾವು ಮಾಂಸವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದ ಬಳಿಕ ಕ್ರೌಂಚಿಯ ಮೂಳೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಗಿಡದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದವು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಒದು ದಿನ ಭೀಕರ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಆ ಹೆಮ್ಮರವು ಬೇರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ಆ ಮರವು ಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಎಲ್ಲ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವು. ಗಂಗೆ ತನ್ನ ತರಂಗಗಳಿಂದ ಆ ಸಮಗ್ರವೃಕ್ಷದ ಬೊಡ್ಡೆ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆ ಹಣ್ಣು ಹೂ ಕಾಯಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮೂಳೆಗಳೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಆಸ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹ ಜಲದಿಂದ ಪಾವಿತ್ರವೂ ಆದವು. ಈಗಲೂ ನಿನ್ನ ಆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಆಸ್ಥಿಗಳು ಗಂಗೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪರಮಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರಳು ಆಗಿರುತ್ತಿ. ಗಂಗೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎಲುವುಗಳು ಇರುವವರೆಗೂ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಸುರಸಾರ್ವಭೌಮನ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು, ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವೆ.

ಪದ್ಮಗಂಧೆ, ನಿನಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಇಂದ್ರವಶೀಕರಣದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಧನ್ಯಾತು ಜಾಹ್ನವೀ ದೇವಿ ಕ್ರೌಂಚೀಯಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಸಾದತಃ ।
ತ್ವಮಸ್ಪೃಶ್ಯಾऽಪಿ ಚಂಡಾಲೈಂಕೇ ಸ್ವಪಿಷಿವೆಜ್ರಿಣಃ ॥

''ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವ ನದಿಯಾದ ಗಂಗೆ ಧನ್ಯಳು. ಅವಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಚಂಡಾಲರು ಕೂಡ ಮುಟ್ಟದಿರುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕ್ರೌಂಚಿಯಾಗಿದ್ದ ನೀನು ಇಂದು ದೇವೇಂದ್ರನ ಅಂಕಗತಳಾಗಿ ಅವನ ಆಲಿಂಗನದ ರತಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆ.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಶಚೀದೇವಿಯು ದೇವೇಂದ್ರನ ಕಡೆಗೆ ಆಸೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ದನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಆ ಶಚೀದೇವಿಗೆ ಬಹಳ ಅವಮಾನ ಆಯಿತು. ಅವಳ ಮುಖವು ಒಣಗಿ ಹೋಯಿತು. ದೀನದೂನಳಾದ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಶಚೀದೇವಿಯು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಅತ್ಯಧಿಕ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ದೇವರಾಜನ ಅಂಕಪರ್ಯಂಕವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಆನಂದದಿಂದ ಮೆರೆದಳು. ಅವನ ಪೌರುಷಸುಧೆಯನ್ನು ಸವಿದಳು.

ಹೀಗೆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಸುರಪತಿಯ ಉತ್ಸಂಗ ರಂಗಸ್ಥಳದ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಹರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೆರೆದಳು.

ಪದ್ಮಗಂಧೆಯ ರೂಪ, ರಸ, ಗುಣ, ಶೀಲ, ವಿನಯಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ದೇವೇಂದ್ರ.

''ತ್ವಂಸರ್ವ ದೇವತಾಧಿಶೋ ನಾರೀ ಕೋಟಿ ಪತಿಸ್ತಥಾ ||
ತಥಾಪ್ಯಸಿ ಮಮಾಧೀನಃ ಸ್ವಾಮಿನ್

ಪ್ರಭು, ನೀನು ಮೂವತ್ಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿಪತಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಅನೇಕ ನಾರೀ ಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ರತಿಪತಿ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ಅಧೀನನಾಗಿ ಇರುವೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ವರ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಏನು ಬೇಕು? ಆದರೂ ನೀನು ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಉತ್ಸುಕತೆಯುಳ್ಳವನು ಆಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಎದುರು ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಒಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡು.

ಇಂದ್ರ:- ಸುಂದರಿ, ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕು? ನನ್ನ ಜೀವನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ರಾಜ್ಯ, ಪರಿವಾರ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಬೇಕು ಹೇಳು. ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಪದ್ಮಗಂಧಾ:- ಪ್ರಭು, ದೇವೇಶ್ವರ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಆನೆಯ ಜನ್ಮ ಬರುವಂತೆ ವರವನ್ನು ನೀಡು.

ಇಂದ್ರ:- ''ನಿನಗೆ ವಚನ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ನಿನಗೆ ಕೇಳಿದ ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ದುಃಖವು ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ನೋಡದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಜೀವ ತುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ನಿನ್ನ ಚಿರವಿರಹವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಡೆಯುವೆ. ಹೇಗೆ ತಾಳಲಿ? ಸುಂದರಿ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನ ಇದ್ದರೆ ಕೆಲವು ದಿನ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನೀನು ಇರು.'' ದೇವರಾಜನಾದ ಮಹೇಂದ್ರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದ್ರನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಚಿಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ತನ್ನ ಹಾವ-ಭಾವ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನ ಅಂತಃಪುರದ ಅಧಿರಾಣಿಯಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದಳು.

ಪದ್ಮಗಂಧಾ:- ಸುರಸಾರ್ವಭೌಮ, ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಎರಡೂ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡು.

ಇಂದ್ರ:- ಚಂದ್ರಮುಖಿ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ನನ್ನೊಡನೆ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲದಿನ ಈ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರು. ಅನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯ ಸುಖೋಪಭೋಗ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮನಬಂದತ್ತ ಹೋಗುವೆಯಂತೆ.

ಅನಂತರ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಹತ್ತುಸಾವಿರವರ್ಷ ಹಗಲಿರುಳು ದೇವೇಂದ್ರನೊಡನೆ ತನ್ನ ಕೌತುಕಾದರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕ್ರೀಡಾಲೋಲಳಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ''ಪ್ರಭು, ನಾನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವೆ. ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಿ'' ಎಂದಳು.

ಇಂದ್ರ:- ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಮತಿಮಾಂದ್ಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ತೊರೆದು ಬಿಡು. ನನ್ನೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಇರಲು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪದ್ಮಗಂಧಾ:- ಇಂದ್ರದೇವ, ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲ ಕ್ಷಯವಾದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕಷ್ಟೇ ! ಆಗ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಿಯೋಗ ನನಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗಲೇ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಆ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ವಿಚ್ಛೇದವಾಗದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥ ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನವಾಗುವುದು? ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಎಂದೂ ಚ್ಯುತಿಯಾಗದಂಥ, ನಿರಂತರ ನಾಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ಈ ತರಹದ ಸಂತಸದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವಂತಹ ಪುಣ್ಯವು ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದು ಇರುತ್ತದೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

ಇಂದ್ರ:- ನೀನು ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಹೋಗು ಮುಂದೆ ಬೇಗ ಈ ನಾಕಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಾ ಎಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ. ಅವನ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ದುಃಖಾಶ್ರು ಉದುರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಈ ಭಾರತದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಾನೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಇಂದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆಯು ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡಳು. ನೇರವಾಗಿ ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಮೈತುಂಬ ಗಂಗೆಯ ಕೆಸರನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಚೀರುತ್ತ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಳು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಆಗಮಿಸಿದ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯು ಮೊದಲಿನ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಗಂಧಾ ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವೇಂದ್ರನ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿತು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಪದ್ಮಗಂಧೆಯು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಶಚೀ, ರಂಭಾ,

ಪ್ರಮ್ಲೋಚಾ, ಊರ್ವಶೀ, ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸುಂದರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಗಂಧೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ದೇವೇಂದ್ರನೊಡನೆ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೋದರು. ಇಂದ್ರನ ಕಣ್ಣುಗಳಂತೆ ಹೃದಯವೂ ಆನಂದದಿಂದ ಅರಳಿತು. ಪದ್ಮಗಂಧೆಯೂ ದೇವೇಂದ್ರನ ಹೃದಯದ ಹಿಗ್ಗನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಆ ಇಂದ್ರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತರ ವಾಸಮಾಡಿದಳು.

ಯಸ್ಯತಿಷ್ಠಂತಿ ಗಂಗಾಯಾಂ ಯಾವದಸೀನಿ ಜೈಮಿನೀ ।
ಕುಲಕೋಟಿ ಶತಂ ತಾವತ್ ತಸ್ಯಾವಾಸಸ್ಸುರಾಲಯೇ ॥

ಅಸ್ಥಿಗಳು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಅವರ ಕುಲದ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಮಂದಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತರ ನಿವಾಸವು ಲಭಿಸುವದು. ಕೇವಲ ಗಂಗೆಯ ಮೂಳೆ ಬಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಫಲವಾದರೆ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಫಲ? ಎಂದು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮೃತವಾದ ಶರೀರವು ಗಂಗೆಯ ತೆರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಕಲ್ಪಕಾಲದವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮೃತವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಗಂಗೆಯ ತರಂಗಗಳು ಆಚೀಚೆ ತೇಲಾಡಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಶವ ಕೆಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋದಾಗ ಎಂಥ ಫಲ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಎಂಥ ಪಾಪಿಯಾದ ನರನ ಶವವು ಕೂಡ ಗಂಗೆಯ ವೀಚಿ ತರುಗಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಚಾಲಿತವೂ ಲೋಲಿತವೂ ಆದರೆ ಸಾಕು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಸತ್ತ ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮಜೀವವನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಕರೆತಂದು ದಿವ್ಯದೇಹಕೊಟ್ಟು ದೇವೇಂದ್ರನ ದೂತರು ಅವನನ್ನು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಸುವರ್ಣ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಒರಗಿಸುವರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಬಂಗಾರದ ಹಿಡಿಕೆಯ ಚಾಮರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವರು. ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಹುಡಿ ಪುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಯಾರು ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪಿರುವರೋ ಮತ್ತು ಯಾರ ದೇಹ ಗಂಗೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕಾವು ಗೊಂಡು ತಪ್ತಶವ ಎನಿಸುವದೋ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ದೈವಿಕವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುರ ಸುಂದರಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಶವವು ಬಿದ್ದು ಕಾಗೆ ಕುಕ್ಕಿ, ಹದ್ದು ಹರಿದು, ನಾಯಿ ಎಳೆದು, ಛಿನ್ನ ವಿಛಿನ್ನವಾಗಿ ಗಂಗೆಯ ತೀರ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವದೋ ಅವನಿಗೆ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಆಲಿಂಗನದ ಸುಖ ದೊರೆಯುವದು. ಈ ದೇವ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮೂಳೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಇರುವೆ ಹತ್ತಿದ್ದರೂ ನೊಣ ಮುಕುರಿದ್ದರೂ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಚೀಪತಿಯ ಗೌರವ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದವನ ಪುಣ್ಯ ಹ್ರಾಸವು ಎಂದೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಗಂಗೆಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಗಂಗಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೯

ಜೈಮಿನಿ:- ಗುರುಗಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೇ. ನನಗೆ ಗಂಗೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ. ಗಂಗೆಯ ಈ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಮೆಯ ಮಾತು ಅವಳ ನೀರನಷ್ಟೇ ಮಧುರ. ಆ ದೇವನದಿಯಷ್ಟೇ ಪಾವನ. ಅದರ ಸ್ವಾದವನ್ನು ಸವಿದಷ್ಟು ಮೋದ ಉಂಟಾಗುದು.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಾದ ಜೈಮಿನಿ, ನೀನು ನಿಜವಾದ ಗಂಗಾಭಕ್ತ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಆ ದೇವ ತರಂಗಿಣಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸು.

ಗಂಗೆಯ ತೀರದವರೆಗೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಬೆಳೆಸಿದ ಕಾಲುಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಫಲ. ಗಂಗೆಯ ತರಂಗ ಮಾಲೆಗಳ ಕುಲ್‌ಕುಲ್ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ ಕಿವಿ ಧನ್ಯ. ಗಂಗೋದಕದ ಸವಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಿದ ನಾಲಿಗೆಯೇ ನಿಜವಾದ ನಾಲಿಗೆ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಣ್ಣು ಸುಲೋಚನ. ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ ಲಲಾಟ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಲಲಾಮ.

ಗಂಗೆಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರಂತೆ. ''ನಮ್ಮ ಸಂತತಿಯವನು ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ನಮಗೆ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರಿಂದ ನಾವು ಹೇಗಾದರೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ.'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ.

''ಆಮಿಷಂ ಮೈಥುನಂ ಚೈವ ದೋಂಲಾಮಶಂ ಗಜಂ ತಥಾ ।
ಉಪಾನಹಂ ಚಾತಪತ್ರಂ ಗಂಗಾಯಾತ್ರಾಸು ವರ್ಜಯೇತ'' ॥

ಈ ಗಂಗೆಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವವರು ಮಾಂಸ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗ, ಮೇಣೆ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಕುದುರೆ, ಆನೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಕೊಡೆ ಇಷ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವವರು ವರ್ಜ್ಯಮಾಡಬೇಕು.

''ಅಧ್ವಶ್ರಮೋದ್ಭವಂ ದುಃಖಂ ದುಷ್ಕರಂ ನಹಿಮನ್ಯತೇ ।
ಗೃಹೇ ಪದ್ಮಸುಖಂ ತತ್ರ ಗಂಗಾಸ್ನಾನೇ ಸ್ಮರೇನ್ನಚ ॥

ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒದಗಿದ ದುಃಖವನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತ ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಊಟ, ವಸತಿ, ವಿಲಾಸ, ಭೋಗ ಮುಂತಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತ ಕೂಡಬಾರದು.

''ಅಸತ್ಯಭಾಷಣಂಚೈವ ಪಾಖಂಡೈಸ್ಸಂಗಮೇವ ಚ ।
ದ್ವಿರ್ಭೋಜನಂ ಚ ಕಲಹಂ ಗಂಗಾಯಾತ್ರಾಸು ವರ್ಜಯೇತ್'' ॥

ಸುಳ್ಳು ಮಾತು ವೇದನಿಂದಕರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರ ಸಹವಾಸ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮತ್ತು ಬಡಿದಾಟ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಜ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು.

''ಪರನಿಂದಾಂಚ ಲೋಭಂ ಚ ದ್ರೋಹಂ ಚ ಕ್ರೋಧ ಮತ್ಸರಾ ।
ಅತ್ಯಂತ ಹಾಸ್ಯಂ ಶೋಕಂ ಚ ಗಂಗಾಯಾತ್ರಾಸು ವರ್ಜಯೇತ್ ॥

ಹೆರವರ ನಿಂದೆ, ದುಡ್ಡಿನ ಲೋಭ, ಗರ್ವ, ಸಿಟ್ಟು, ಅಸೂಯೆ, ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುವದು, ಶೋಕ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ದಾರಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಗಂಗೆಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು.

''ಗಂಗೇದೇವಿ ಜಗನ್ಮಾತಃ ದೇಹಿ ಸಂದರ್ಶನಂ ಮಮ ।

''ಗಂಗಾತಾಯಿಯೇ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದ ಲಾಭವನ್ನು ಕರುಣಿಸು'' ಎಂದು ಅನ್ನುತ್ತ ದಾರಿಯ ಶ್ರಮವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನೆ ಮಾರು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಬವಣೆ ಬಡಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಯಾತ್ರೆಗೇ ಬರಬಾರದಿತ್ತು'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ನುಡಿಯನ್ನು ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾತ್ರಿಕರು ನುಡಿಯಬಾರದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತರಬಾರದು.

''ಕ್ವಪರ್ಯಂಕಃ ಕ್ವಮೇ ಪತ್ನೀಕ್ವಚ ಮೇವ ಸುಹೃದ್ ಗೃಹಂ ।
ಸ್ವಡಿಮಿಪ್ರಾಂತರೇ ಭೂಮೌ ಕತಂ ವಾಹಂ ಸಮಾಗತಃ ॥

''ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಲಗಲು ಮಂಚ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ನನಗೆ ಗೆಳೆಯಂದಿರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಇಲ್ಲಿ? ತಗ್ಗುದಿನ್ನೆಯಾದ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಲಗುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ನಾನು ಏಕಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೋ'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಆಡಬಾರದು. ''ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನ ಧಾನ್ಯಾದಿ ವಸ್ತುಗಳ ಗತಿ ಏನು ಆದೀತು? ನಾನು ಎಂದು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟೇನು? ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೇ ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾದಯಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವವರು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಬಾರದು. ಅತ್ಯಂತ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿಯೂ ಅತಿ ಮಂದಗತಿಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯಬಾರದು. ಪ್ರಯಾಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಮಾಡಿದರೆ ಯಾತ್ರೆಯ ಅರ್ಧಪುಣ್ಯವು ನಾಶವಾಗುವುದು.

ಯಾತ್ರಿಕರು ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಕೈ ಮುಗಿದು ಮೊದಲು

''ಅದ್ಯಮೇ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಜೀವಿತಂಚ ಸುಜೀವಿತಂ ।
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಾಂ ತ್ವಾಂಮಪಶ್ಯ ಮಿತಿಚಕ್ಷುಕ್ಷಾ ॥
ದೇವಿ ತ್ವದ್ದರ್ಶನಾದೇವ ಮಹಾಪಾತಕಿನೋ ಮಮ ।
ವಿನಷ್ಟ ಮಭವತ್ ಪಾಪಂ ಜನ್ಮ ಕೋಟಿ ಸಮುದ್ಭವ ॥

ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ನನ್ನ ಜೀವನವೇ ಧನ್ಯ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇವಿ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಇಂದು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದವು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ದೀರ್ಘದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಬೇಕು.

ಗಂಗಾದೇವಿ ಜಗದ್ಧಾತ್ರಿ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಸಲಿಲಂ ತವ ।
ಸ್ಪೃಶಾಮೀ ತ್ಯಪರಾಧಂ ತ್ವಂಪ್ರಸನ್ನಾಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ ಮಮ ॥

ಜಗತ್ತಿನ ತಾಯಿಯಾದ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಅಪರಾಧವನ್ನು ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸು.

''ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಸೋಪಾನಂ ತ್ವದೀಯಮುದಕಂ ಶುಭೇ ।
ಅತಃಸ್ಪೃಶಾಮೀ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಗಂಗಾದೇವಿ ನಮೋ ನಮಃ'' ॥

''ಮಂಗಳಪ್ರದವಾದ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ ನಿನ್ನ ನೀರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಏರಲು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳಂತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.''

ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತುಸು ನೀರನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕು. ಮುಳುಗುಹಾಕಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ತ್ವತ್‌ಕರ್ದಮ್ಯರತಿಸಿದ್ಧೈಃ ಸರ್ವಪಾಪ ಪ್ರಣಾಶನೈಃ ।
ಮಯಾಸಂಲಿಪ್ಯತೇ ಗಾತ್ರಂ ಮಾತರ್ಮೋಹರ ಪಾತಕಂ ॥

''ತಾಯಿ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಗಂಗೆಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಸಲ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೈಯನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜುವದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಗಂಗೆಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನಾಮಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ತರ್ಪಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಪೂಜೆ, ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ದೇವರಪೂಜೆ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಹಾಗೂ ಗಂಗೆಯ ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು

ಮಾಡಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತೆಂಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಗಂಗಾದೇವಿಯರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಗೈದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನ ಗಾನಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ತಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಅನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಉಪಹಾರ, ಫಲಾಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಮತ್ತೆ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಗಂಗೆಯರ ಪೂಜೆಗೈದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ತೀರ್ಥೋಪವಾಸವನ್ನೂ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮರಣವು ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರಕುವದು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತ್ರೇತಾಯುಗ ಹಾಗೂ ದ್ವಾಪರಯುಗಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಎಂಬ ರಾಜನು ವಿಜಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅವನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯು ಒಳ್ಳೇರೂಪವತಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣವತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒಂದು ವ್ರತ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಏಳು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಆ ರಾಜನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಯಮದೂತರು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಯಮನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ''ಇವರ ಪುಣ್ಯಪಾಪದ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸು'' ಎಂದು ಯಮಧರ್ಮ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ:- ಪ್ರಭು, ಈ ರಾಜನು ಎಷ್ಟೋ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಘೋರ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಮೃಗವು, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಹೆದರಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದಿತು. ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಚಿಗರೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಖಡ್ಗ ಹಿರಿದ. ದಯೆಯಿಲ್ಲದೇ ಶರಣಾಗತವಾದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ. ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಶರಣು ಬಂದ, ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾದ ಆ ಸಾತ್ವಿಕ ಚಿಗರೆಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು ಘೋರ ಅಪರಾಧ. ಆದುದರಿಂದ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಘೋರವಾದ ದಂಡ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಇವನು ಹತ್ಯೆಗೈದ ಆ ಕಾಡುಮಿಕದ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೂದಲುಗಳು ಇದ್ದವೋ ಅಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇವನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಮಾತಿನಂತೆ ಯಮದೇವರು ಅವನಿಗೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ. ಯಮದೂತರು ಆ ಸತ್ಯಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಸಿಪತ್ರವನ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನು ಉಂಡು ವ್ಯಾಘ್ರ ಭಕ್ಷ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಿಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪುನಃ

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಹುಳ ಹುಪ್ಪಟೆ ತಿಂದು ಬದುಕಿದರು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತದ ಸ್ಮರಣ ಇದ್ದಿತು.

ಅವೆರಡೂ ಕಪ್ಪೆಗಳೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹೊಂಡದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲವು ಯಾತ್ರಿಕರು ಬಂದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತುಸುವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಗಂಗೆಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಗಂಡು ಕಪ್ಪೆಯು ವರ್ಷಾಬ್ಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಹೇಳಿದ.

''ಪ್ರಿಯೆ, ಎಂಥ ಪಾಪಿಗಳಾದರೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈಗ ಈ ಕಪ್ಪೆಯ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿಯ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡೋಣ.''

ಪತಿಯ ಮಾತು ಸತಿಯಾದ ವರ್ಷಾಬ್ಧಿಗೆ ಸಮುಚಿತ ಹಾಗೂ ಸಮಂಜಸ ಎನಿಸಿತು. ಅವಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಅವೆರಡೂ ಗಂಗೆಯ ತೀರದೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ಆಹಾರವೂ ಸಿಕ್ಕದೇ ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ನಡೆಯಲಾರದೇ ನಡೆದವು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಎದುರು ಭಯಂಕರವಾದ ಒಂದು ಕಾಲ ಸರ್ಪವು ಬಂದಿತು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕಾಲ ಸರ್ಪವು ಗರ್ವದಿಂದ ಹೇಳಿತು.

ಕಾಲಸರ್ಪ:- ಪಾಪಿಗಳೇ, ನೀವು ಒಳ್ಳೇ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಎದುರು ಬಂದಿರಿ. ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಲೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಪ್ಪೆಗಳು:- ಸರ್ಪವೇ, ನಮಗೆ ಸಾವಿನ ಹೆದರಿಕೆ ತಿಲಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ಆಗಿದ್ದೆ. ಇವಳು ನನ್ನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ವಿಜಯಾ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಾಗ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಾನು ಮನೆಯವರೆಗೆ ನನಗೆ ಶರಣು ಬಂದ ಚಿಗರೆಯನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದೆ. ಆ ಪಾಪದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ವ್ಯಾಘ್ರಭಕ್ಷ್ಯ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆತ ಹಿಂಸೆ ಹೊಂದಿ ಅನಂತರ ನನ್ನ ಕರ್ಮ ಶೇಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಕಪ್ಪೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಗಾ ನದಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಬೇಡ. ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಇರುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹರಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮ ವೈರಿಯಲ್ಲ. ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಎಂದೂ ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸಾ ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಕದಾಚಿದಪಿ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ।
ಕ್ರಿಯತೇ ಯದಿ ತದ್‌ಹಿಂಸಾಂ ವಿಧಧಾತಿ ಸ್ವಯಂವಿಧಿಃ ॥

ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ವಿಧಿಯು ಅವರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

''ಆಯುಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದಾರಾಶ್ಚ ಸಂತಶದಶ್ಚ ಯಶಾಂಸಿ ಚ ।
ಹಿಂಸಾಂ ದತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಹರೇದ್ದುಷ್ಟೋ ವಿಧಿ ಸ್ವಯಂಮ್॥

ದೈವವು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದವನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು, ಸಂತಾನವನ್ನು, ಪತ್ನಿಯನ್ನು, ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಿಂಜಪ್ಯೈಃ ಕಿಂತಪೋಭಿರ್ವಾ ಕಿಂದಾನೈಃ ಕಿಮು ಚಾಧ್ವರೈಃ ।
ಹಂಸೇತಿ ವರ್ಣದ್ವಿತಯಂ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಹೃದಯೇ ಸದಾ ॥

ಹಿಂಸಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟು ಜಪ ಮಾಡಿದರೇನೂ! ಯಾವ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೇನು? ಅವನ ದಾನ ಅಥವಾ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಏನು ಫಲ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ?

ಯಃ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸಕೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಏವ ಹರಿಹಿಂಸಕಃ ।
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿ ಶರೀರಸ್ಥೋ ಭಗವಾನ್ ಕಮಲಾ ಪತಿಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸಕ ಪರಮಾತ್ಮ ಹಿಂಸಕನೇ ಸರಿ.

ಆತ್ಮಾನಾಂ ಬಹುಧಾ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಭೂತ ಭಾವನಃ
ಸಂಸಾರಕೌತುಕಾಗಾರೇ ಕ್ರೀಡೇಚ್ಛಪುರಿವ ಸ್ವಯಂ ॥

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೀವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕೌತುಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಶರೀರಿಣಃ ಶರೀರಂ ಹಿ ನಿಲಯಃ ಪರಮಾತ್ಮನಃ
ಪರಮಾತ್ಮಾ ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣುರತೋಹಿಂಸಾಂ ವಿಸರ್ಜಯೇತ್

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರವು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮನೆಯಿದ್ದಂತೆ, ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪರಮಾತ್ಮ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಬಾರದು.

''ಪರಪ್ರಾಣ ವಿನಾಸೇನ ಚಾತ್ಮತುಷ್ಟಿರ್ವಿಧೀಯತೆ
ಕ್ಷಣಂಸ್ಯಾದಾತ್ಮನಸ್ತುಷ್ಟಿರನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಸಂಶಯಃ ॥

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ಮಾಂಸದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾದರೂ ಅದು ಕೇವಲ ಕ್ಷಣಿಕ. ಆದರೆ ಇವನ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದೊಂದು ಘೋರ ಮರಣ.

ಪರದುಃಖೇನ ಯೋ ದುಃಖೀ ಸುಖೀಯಶ್ಚ ಪರಶ್ರಿಯಾ ।
ಸಂಸಾರೇಸ್ಮಿನ್ ಸವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸೌಕ್ಷ್ಮಾದೇವ ಹರಿಃ ಸ್ವಯಂ ॥

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಜೀವ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮೂಢ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸುಖಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ.

ಸುಖಾನಿ ವಾಽಪಿ ದುಃಖಾನಿ ದೀಯಂತೇ ಯಾನಿ ಜಂತವೇ
ಅಚಿರೇಣೈವ ತಾನಿಸ್ಮ ಲಭಂತೇ ಭವಿಮಾನವಾಃ ॥

ಪರರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನಾಗಲೀ ದುಃಖವನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನೇ ವಿಧಿಯು ಮಾನವರಿಗೆ ತಂದು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠವೇ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಸುಖವಾಗುವುದು. ನಾವು ಕೂಡ ಈ ದುಃಖ ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರಾಗುವೆವು.

ಕಾಳಸರ್ಪ:-ಹೆರವರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದು ಇದು ಭಕ್ಷ್ಯ ಇದು ಭಕ್ಷಕ ಎಂದು ಮಾಡಿರುವಷ್ಟೆ ! ಯಾರೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ದೇವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ''ಇದು ಭಕ್ಷ್ಯ ಇದು ಭಕ್ಷಕ'' ಎಂದು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಲೇಬಾರದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲದ ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನೇ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯಕ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ''ಜೀವೋ ಜೀವಸ್ಯ ಜೀವನಂ ಎಂಬಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಜೀವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಹಾರ ಎಂಬುವದೇ ಆ ವಿಧಾತನಿಗೆ ಸಮ್ಮತ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನೂ ಪಾಲಿಸುವವನೂ ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾನು ಎಷ್ಟರವನು? ಕಾಲರೂಪಿಯಾದ ವಿಧಿಯೇ ಅರ್ಥಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿದೆ. ನಾನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಘೋರಾಕಾರದ ಕ್ರೂರ ಹಾವು ಆ ಕಪ್ಪೆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ದಯೆಯಿಲ್ಲದೇ ಕೊಂದಿತು. ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ತಿಂದಿತು. ಆ ಎರಡೂ ಕಪ್ಪೆಗಳು ಹಾವು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಚ್ಚುವಾಗ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ತಿನ್ನುವಾಗ ''ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ ಗಂಗಾ'' ಎಂದು ಗಂಗೆಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಕಪ್ಪೆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಬರೀ ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶತಕೃತು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಗಣಿತ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಸ್ವಯಂ ಆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕೂಡ ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿಂತ ಆ ಎರಡೂ ಕಪ್ಪೆ ದಂಪತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ.

ಅಪ್ಸರಲ್ಲಿ ರಂಭಾ, ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಸುರಸುಂದರಿಯರು ''ಇವನನ್ನು ನಾನು ವರಿಸುತ್ತೇನೆ'' ''ನಾನು ಮದುಯಾಗುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಲಹವಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಇವರ ಈ ಕಾಮಿನೀ ಕೇಲಿ ಕಲಹ ನಡೆದಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಬಂದ. ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿಜಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕಪ್ಪೆಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಬಂದ ರಾಜದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ.

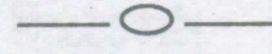
ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಕ ರಥದಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿದ. ಜಯಘೋಷ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಚಾಮರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಶಚೀನಾಥನು ಈ ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಧ ಆಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೂರೆಗೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದ ವಿಜಯಯೊಂದಿಗೆ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ.

ಹೀಗೆ ಗಂಗಾ ತೀರ ಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡವರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹಪಾತನಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಎಂಥ ಫಲ ಬರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾಲದ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಾಗ ಹೋಗಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವರು ಅಕ್ಷಯವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ವಿಚಾರ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ತ್ವದೀಯಾನಿ ಮಯೋಚ್ಯತೇ
ಗಂಗಾಂಭಸಿ ಸಕೃತ್‌ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷಮಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ ॥

ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಯೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಗಂಗೆಯ ನಾಮವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಬಾವಿಯ ಮೇಲಾಗಲೀ ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವನು ಗೋಹತ್ಯೆ ವಿಪ್ರಹತ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ದುಃಖ ಹಾಗೂ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಟ್ಟಣವಾದ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಗಂಗಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮಾಘಾದಿ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೦

ಜೈಮಿನಿ:- ಗುರುಗಳೇ, ತಾವು ನನಗೆ ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ಫಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು. ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ವ್ಯಾಸ:- ಮಾಘವೇ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮಾಘಮಾಸ ಬಂದಾಗ ಮಾನವರು ಮಾಂಸ ಹಾಗೂ ಮೈಥುನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಎಳ್ಳು, ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಊಟ ಹೆರವರ ಅನ್ನ ಹಾಗೂ ಎಣ್ಣೆ ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಬಾರದು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಕೂಡಲೇ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಬೆಚ್ಚಗಿನನೀರು, ಚಂದನ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ವರಸಬೇಕು. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಹಾಲಿನಿಂದ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಎಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ. ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ಪಂಚಮಿ, ಏಕಾದಶಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪಾಯಸ ನೈವೇದ್ಯ ಇಡಬೇಕು. ಚಂಪಕ ಪುಷ್ಪ (ಸಂಪಿಗೆ ಹೂ)ಗಳಿಂದ ಹರಿಪೂಜೆ ಮಾಘದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಪ್ರದ. ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದವರು ಸಂಪಗಿಯ ಬಂಗಾರದ ಹೂಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಏರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವನ್ನು ಹರಿಗೆ ಏರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೇರು ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಬಂಗಾರವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವದು. ಅದರಂತೆ ಕೇವಲ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯವುಂಟು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ನೈಪುಣ್ಯ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಗರ್ವವೂ ತುಂಬಿತ್ತು. ವಿದ್ಯೆ, ವಯಸ್ಸು, ವೈಭವ, ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ಇವು ನಾಲ್ಕೂ ಕೂಡಿ ಆ ಮಹಾರಾಜನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟವು. ಗರ್ವಾಂಧನಾದ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತ ಆದ. ಹಣದ ಆಶೆ ಅವನನ್ನು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸಿತು. ಸಜ್ಜನರ ಸುಲಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯದ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಶೇಖರಿತವಾದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಕುಡಿತ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲು ಮಾಡಿದ ಆ ಸುವರ್ಣದೊರೆ. ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನು ಪೋಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತೋಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಚಕರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕಡಿವಾಣ ಇಲ್ಲದ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೋ ಹರಿದಾಡಿತು. ಕಾಮ ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿತು. ಕಂಡ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯ ತೊಡಗಿದ ಆ ಸುವರ್ಣ ಸಮ್ರಾಟ. ಹಾದಿತಪ್ಪಿದ ಹೃದಯ, ವೇಶ್ಯೆಯರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಎಳೆಸಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಕಾಮಾಂಧನಾದ ಆ ರಾಜ, ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಜ್ಜಲಾ ಎಂಬ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ರಾಜ್ಯದ ಅರಸನೇ ತನ್ನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದು ನೋಡಿ ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಿಸಿತು, ಆ ಹಾದಿಯ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ. ಮಂಚದಿಂದ ಎದ್ದು ಮಿಂಚಿನ ಮಾರುತಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಮಹಿಳೆ ಮಹಾರಾಜನ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ವಂದನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಬಂಗಾರದ ಸೊಂಡಿ ಮಿಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತಂದು ದೊರೆಯ ಅಡಿದಾವರೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಾವರೆಗೈಯಿಂದಲೇ ತೊಳೆದಳು. ತೋಳುಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ರಸಧಾರೆಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜನು ಅವಳ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪವಡಿಸಿದ. ಹರೆಯದ ಸಿರಿಯಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೂಸುವ ಆ ತರಳೆಯು ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರುತ್ತ ಆ ಮಹರಾಜನಿಗೆ ತನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೆಲವು ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಚಂಪಕ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳು ಕೊಟ್ಟ ಸಂಪಿಗೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹೂ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದಿತು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕುಸುಮದ ಸುಗಂಧ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಹೂವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಸರದಿಂದ ಮಹರಾಜನು 'ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ' ಎಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ನುಡಿದ. ಮಾಲೆಯಿಂದ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವ ಆ ಚಂಪಕ ಪುಷ್ಪಕವನ್ನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ.

ಬಂಗಾರದ ಪುಷ್ಪದ ಪ್ರದಾನದಿಂದ ಆ ರಾಜನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಲೆ ನಷ್ಟವಾದವು. ಮಹಾರಾಜನ ಈ ವೇಶ್ಯಾಗಮನದ ದುರ್ವ್ಯಸನವನ್ನು ಕಂಡು ಕೇರಳಿ ಹೋಗಿದ್ದರು ಅವನ ರಾಜ್ಯದ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು. ''ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ನೀತಿ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಓರ್ವ ವೇಶ್ಯಾಲಂಪಟ ರಾಜ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪದಿಂದ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಆ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೇ ಬಂದರು. ಆ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕಾಮಕೀಟವಾಗಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಕಾಮಿ ಲಂಪಟ ರಾಜನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಎಳೆದು ಹೊಡೆದು ಸಂಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಕೂಡಲೇ ಆ ಪಾಪಿ ಅರಸನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಕುಪಿತನಾದ ಯಮ ದೂತರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಪಾಶ ಹಾಗೂ ಮೃತ್ಯುದಂಡ ಹಿಡಿದು ಬಂದ ಯಮದೂತರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ತಮ್ಮ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಹರಿಯ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಿಂಕರರು ಗರುಡಾರೂಢರಾಗಿ ಬಂದರು, ಆ ರಾಜನನ್ನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲು. ಅವರು ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಯಮದೂತರು ಮೃತ್ಯುಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು, ಸುವರ್ಣ ರಾಜನನ್ನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷ್ಣುದೂತರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರಗದೆಗಳಿಂದ ಯಮದೂತರಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಅಟ್ಟಿ, ಆ ಸುವರ್ಣ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಆ ರಾಜ ತುಳಸಿ ಮಾಲೆ. ಪೀತಾಂಬರ,

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಂಗಾರದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವೇದ ವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತ ಮುನಿಗಳು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ಆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ನೀಳದೋಳುಗಳಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದ.

ಮಹಾವಿಷ್ಣು:- ''ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನುಡಿದ ಹಾಗೂ ನಾರಾಯಣ ನಾಮವನ್ನು ನೆನೆದ ನನ್ನ ಭಕ್ತನನ್ನು ನಾನು ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಲಾಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿ ಪೋಷಣೆಗೈಯುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಪುತ್ರನಿದ್ದಂತೆ. ನಾರಾಯಣನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೈಯ್ದು ಆ ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದ ನೀನೂ ನನ್ನ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಭಕ್ತ. ನಿನ್ನ ಮನೋರಥ ಏನಿದೆ. ಹೇಳು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾರಾಜ:- ಭಗವನ್, ನೀನು ದಯಾ ಸಮುದ್ರನು, ನನಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ನಾನು ಮಹಾಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸಿರುವೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಡ.

ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಕಮಲಾಪತಿಯು ಅವನನ್ನು ಅಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಮೌಕ್ತಿಕ ಆನಂದದ ಸವಿಯನ್ನು ತುಸು ತೋರಿಸಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ. ಆದರೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಆ ರಾಜನು ಸುಂದರವಾದ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅವಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಆದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸುಖವನ್ನು ಚಕ್ರಪಾಣಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾದ.

ವ್ಯಾಸ:- ಜೈಮಿನಿಯೆ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಸಂಪಿಗೆಯ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವದರ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಂಥ ಪಾಪಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಚಂಪಕ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯನು ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೪ರ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಸಾರ ಖಂಡ
ಮಾಘಾದಿ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆದರ ಫಲ
ಎಂಬ ಹತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೧

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಯೇ ಯಾವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ! ಪ್ರಾತಃಕಾಲಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಮಾನವನು ತಂಬಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಲಪಾತ್ರೆ ಹಿಡಿದು ಊರಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಮೌನದಿಂದ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಪರಿಸರ ಬೀದಿ, ದನದಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಹರಗಿದ ಹೊಲ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅಂಗಳ, ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಳಲು, ಕೆರೆ, ಹೊಂಡ, ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಮೃತ್ತಿಕಾಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಲಿಗಳು ಅಗಿದ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ ಹುತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣಾನ್ನಾಗಲಿ ನೇಗಿಲ ಹೊಡೆದ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ, ತಲೆಗೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ನೀರಿನಿಂದ ಗುದಪ್ರಕ್ಷಾಲನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮೂರು ಸಲ ಗುದದ್ವಾರಕ್ಕೂ, ಒಂದು ಸಲ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಡಗೈಗೆ ಏಳು ಸಲ ಅನಂತರ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಲ ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಆರು ಆರು ಸಲ ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು.

ಅನಂತರ ನಡುವಿನ ಬೆರಳು ಹಾಗು ಅನಾಮಿಕೆಗಳಿಂದ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಿಕ್ಕಬಾರದು. ತೋರು ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ)ಯಿಂದ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಿಕ್ಕಬಾರದು. ಆಲ, ಅರಳೆ, ನೆಲ್ಲಿ, ಚೀಲದ ಮರದ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲನ್ನು ತಿಕ್ಕಬಾರದು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಮಧ್ಯಾನ್ಹ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಬಾರದು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಉಜ್ಜಬೇಕು. ಉಪವಾಸದದಿನ ಹಾಗು ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡಿನಿಂದ ದಾವನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಶೌಚ ಹಾಗು ದಂತ ಧಾವನಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರೆಗೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇವರ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾರಾಯಣನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ರಾಮಶ್ಯಾಮತನೋ ವಿಷ್ಣು ನಾರಾಯಣ ದಯಾಮಯ ।
ಜನಾರ್ದನ ಜಗದ್ಧಾಮ ಪಾಪಂಮೇ ಹರಕೇಶವ ॥

ಪೀತಾಂಬರ ಧರಾನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಜಗನ್ಮಯ ।
ವಾಮನ ಪ್ರಣತಸ್ಯೇಶ ವಿಭೋ ತ್ವಂ ಶರಣಂ ಮಮ ॥

ದಾಮೋದರ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕರುಣಾರ್ಣವ್ ।
ಕಮಲೇಕ್ಷಣ ದೇವೇಂದ್ರ ವಾಸುದೇವ ಕೃಪಾಂ ಕುರು ॥

ಗರುಡಧ್ವಜ ಗೋವಿಂದ ವಿಶ್ವಂಭರ ಗದಾಧರ ।
ಶಂಖಪಾಣೆ ಚಕ್ರಪಾಣೇ ಪದ್ಮಹಸ್ತ ಹರಾಽಪದಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ ವೈಕುಂಠ ಹೃಷಿಕೇಶ ಸುರೋತ್ತಮ ।
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕಂಸಾರೇ ಕೈಟಭಾರೇ ಭಯಂ ಹರ ॥

ಶ್ರೀಪತೇ ಶ್ರೀಧರ ವಿಭೋ ಶ್ರೀದ ಶ್ರೀಕರ ಮಾಧವ ।
ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂಧಾಮ ಶರಣಂ ಮೇ ಭವಾವ್ಯಯ ॥

ಈಶ್ವರ ಶ್ರೀಪತೇ ಕೃಷ್ಣ ದೇವಕೀ ನಂದನ ಪ್ರಭೋ ।
ನಿದ್ರಾಂ ಮುಂಚ ಜಗನ್ನಾಥ ಪ್ರಭಾತ ಸಮಯೋಽಭವತ್ ॥

ಹೀಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೈದು ''ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಜಗನ್ನಾಥನೇ ನಿದ್ದೆ ಬಿಟ್ಟು ಏಳು'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ತಾನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಮುನ್ನಿನ ದಿನದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಗಂಧವನ್ನೂ, ತುಳಸಿಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇವಾಲಯದ, ಅಥವಾ ಮನೆಯ ದೇವರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಗುಡಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಕೋಣೆಯ ಕಸ ಗುಡಿಸಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಳಿಕ ಗೋಮಯದಿಂದ ಗುಡಿಯ ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನು ಹಾಗು ಮುಂದಿನ ಸಭಾಗೃಹವನ್ನು ಸಾರಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಏಳು ಅಥವಾ ಮೂರು ಸಲ ತಾನೇ ತೊಳೆಯಬೇಕು.

ಅಮ್ಲೇನ ತಾಮ್ರಪಾತ್ರಾಣಿ ಕಾಂಸ್ಯಪಾತ್ರಾಣಿ ಭಸ್ಮನಾ ।
ವಹ್ನಿನಾ ಲೋಹಪಾತ್ರಾಣಿ ಶುದ್ಧ್ಯಂತಿ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥

ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹುಣಿಸೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹುಳಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೂದಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವು ಎಷ್ಟು ಅಶುದ್ಧವಿದ್ದರೂ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದು, ಸ್ನಾನದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ನದಿ, ಬಾವಿ, ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ದೇವರ ಕೊಣೆಗೆ ಕಾಲು ಇಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಹಾಗು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ದೇವರಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುದ್ಧವಾದ ಮೃಗಚರ್ಮ, ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮ, ಬಟ್ಟೆಯ ಆಸನ, ದರ್ಭಾಸನ, ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ಎಂದೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅನಂತರ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ಶ್ರೀಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಂಖ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಿಂಡೆ, ಥಾಲಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧೀ ನೀರು ತುಳಸೀಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸುಗಂಧಿ ಚಂದನದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗ ಲೇಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತುಳಸೀಕಾಷ್ಠದಿಂದ ತೊಯ್ದು ತೆಗೆದ ಸ್ವಾದೋದಕದಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಭಿಷೇಕ ಅನಂತರ ಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ವರಸಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆವಾಹನೆಗೈದು ಶ್ರೀಗಂಧ ಚಂದನ ತುಳಸೀಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತೆಗೆದ ಗಂಧವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಲೇಪಿಸಬೇಕು. ತುಳಸಿಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ದೇವರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಪೌರಾಣಿಕ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ದಿಗ್ಬಂಧನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣೋ ರಕ್ಷತು ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಮಾಗ್ನೇಯ್ಯಾಂ ದೇವಕೀಸುತಃ ।
ಯಾಮ್ಯಾಂ ರಕ್ಷತು ದೈತ್ಯಾರಿರ್ನೈರ್ಋತ್ಯಾಂ ಮಧುಸೂದನಃ ॥

ವಿದಿಕ್ಷು ರಕ್ಷತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಊರ್ಧ್ವಂ ಚ ಶ್ರೀಧರಃ ಪ್ರಭುಃ ।
ಅಧೋ ರಕ್ಷತು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಕೂರ್ಮಮೂರ್ತಿಃ ಕೃಪಾಮಯಃ ॥

ಯೇ ವಿಘ್ನಕಾರಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಪೂಜಾಕಾಲೇ ಭವಂತಿ ಹಿ ।
ದೂರಂ ಗಚ್ಛಂತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಹರಿನಾಮಾಸ್ತ್ರತಾಡಿತಃ ॥

ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಿಗ್ಬಂಧನವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಕೈ ಮುಗಿದು

ಮಯಾರಭ್ಯಾಂ ಇಮಾಂಪೂಜಾಂ ದೇವ ದೇವ ಜನಾರ್ದನ ।
ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪಯ ನಿರ್ವಿಘ್ನಂ ಪ್ರಸೀದ ಪರಮೇಶ್ವರ ॥

ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅಂಗನ್ಯಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ನವೀನ ಮೇಘ ಸಂಕಾಶಂ ಪುಂಡಲೀಕ ನಿಭೇಕ್ಷಣಂ ।
ಪೀತಾಂಬರ ಧರಂ ದೇವಂ ಸ್ಮಿತಚಾರು ತರಾನನಂ ॥

ಕದಂಬ ಪುಷ್ಪ ಮಾಲಾಭಿಭೂಷಿತಂ ಸುಮಹಾಭುಜಂ ।
ಬರ್ಹಿ ಬರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಬದ್ಧ ಶಿಖಂಡಿಧೃತ ಕುಂಡಲಂ ॥

ವಂಶೀ ಮಧುರ ನಾ ದೇವ ಮೋಹಯಂತಂ ದಿಶೋದಶ ।
ಆವೃತಂ ಗೋಪನಾರೀಭಿಶ್ಚಾರುವೃಂದಾವನೇ ಸ್ಥಿತಂ ॥

ಏವಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಮನಸಾ ಗೋವಿಂದಂ ಸರ್ವಕಾಮದಂ ।
ತತಶ್ಚಾವಾಹನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಭಕ್ತಿಭಾವೇನ ವೈಷ್ಣವಃ ॥

ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡದಂತೆ ನೀಲವರ್ಣದ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟ, ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಮುಗುಳು ನಗೆ ಬೀರುವ, ಕದಂಬ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಭೂಷಿತನಾದ ನವಿಲುಗರಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶಿರೋಭರಣವುಳ್ಳ ಮಧುರ ಮುರಲೀನಾದದಿಂದ